

Άρθρο Αρχική προσέγγιση στο Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα

Νικόλαος Α. Μαγγόλας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Έκδοση Αθήνα, 31 Ιουλίου 2025 (Πρώτες εκδόσεις Μάρτιος, Απρίλιος 2018) Copyright © 2018, 2024, 2025

Περιεχόμενα	Σελίς
1. Γενικά.....	5
1.1. Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:	5
1.2. Χρηματοοικονομική υποχρέωση είναι κάθε υποχρέωση που αφορά:	6
1.3. Δ.Π.Χ.Α. 9 σε σχέση με το Δ.Λ.Π 39	6
2. Πεδίο εφαρμογής	11
3. Αναγνώριση και παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	15
3.1. Αναγνώριση και παύση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	15
3.2. Συνεχιζόμενη ανάμειξη σε μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία.....	18
3.3. Παύση αναγνώρισης Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων.....	19
4. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	20
4.1. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	20
4.2. Αρχική επιμέτρηση	21
4.3 Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	22
4.3.1. Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	22
4.3.2. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	22
4.3.2.1. Διαχρονική αξία του χρήματος	25

4.3.2.2. Συμβατικοί όροι που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών	27
4.3.2.3. Μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου	29
4.3.3. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.....	31
4.3.4. Κέρδη ή ζημιές όταν χρησιμοποιείται η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού	33
4.3.5. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	33
4.3.6. Λογιστικό χειρισμός του κέρδους ή της ζημιά επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετράται στην εύλογη αξία	34
4.4. Κατάταξη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.....	34
4.4.1. Επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος.....	34
4.4.2. Επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	35
4.5. Ενσωματωμένα παράγωγα – Υβριδικά συμβόλαια.....	36
4.6. Ανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	37
4.6.1 Περιπτώσεις ανακατατάξεων Χ.Π.Σ.	37
4.6.2. Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά την ανακατάταξη Χ.Π.Σ.	39
4.7. Αλλαγές στην βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς.....	40
4.7.1. Αλλαγές σε Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομική υποχρέωση πέραν των αλλαγών στη βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς	41
4.7.2. Παραδείγματα αλλαγών από τις οποίες προκύπτει νέα βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών (όπως αυτά αναφέρονται στην παρ.5.4.8 του ΔΠΧΑ 9)	42
5. Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών μέσων.....	43
6. Λογιστική Αντιστάθμισης.....	55
6.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής.....	55
6.2. Μέσα αντιστάθμισης	55
6.2.1. Επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης	55

6.2.2. Προσδιορισμός μέσων αντιστάθμισης.....	56
6.3. Αντισταθμισμένα στοιχεία.....	56
6.3.1. Αποδεκτά ως αντισταθμισμένα στοιχεία.....	56
6.3.2. Προσδιορισμός των αντισταθμισμένων στοιχείων	57
6.3.2.1 Μια συνολική έκθεση που αποτελεί συνδυασμό έκθεσης ως αντισταθμισμένο στοιχείο	58
6.3.2.2 Προσδιορισμός συστατικού στοιχείου εύρους ως αντιστάθμιση	60
6.3.3. Συνιστώσες κινδύνου	61
6.3.4. Παύση αβεβαιότητας που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς.....	64
6.3.5. Ο κίνδυνος πληθωρισμού ως συνιστώσα κινδύνου	65
6.4. Κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμιση.....	66
6.5. Αποτελεσματικότητα και αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης	67
6.6. Παύση ή μη της λογιστικής αντιστάθμισης	68
6.7. Λογιστική αντιμετώπιση επιλέξιμων σχέσεων αντιστάθμισης.....	69
6.7.1. Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας	69
6.7.2. Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών.....	71
6.7.3. Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού.....	73
6.7.4. Λογιστική αντιμετώπιση της διαχρονικής αξίας των δικαιωμάτων προαίρεσης.....	74
6.7.5. Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων και περιθώρια βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας των χρηματοοικονομικών μέσων.....	79
6.7.6. Επιλεξιμότητα μιας ομάδας στοιχείων ως αντισταθμισμένου στοιχείου	79
6.7.7. Αντιστάθμιση μιας καθαρής θέσης.....	80
6.7.8. Εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	80
6.8. Προσωρινές εξαιρέσεις από την εφαρμογή συγκεκριμένων απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης καθώς και από την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς	81
6.9 Συμβάσεις για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτώμενης από τη φύση	86
7. Ημερομηνία έναρξης ισχύος και η μεταβατική περίοδος για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9	87

7.1. Επαναπροσαρμογή προηγούμενων περιόδων.....	87
7.2. Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά.....	88
7.3. Μεταβατική περίοδος για κατάταξη και επιμέτρηση.....	88
7.3.1. Χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία.....	88
7.3.2. Επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο.....	89
7.3.3. Αποσβεσμένο κόστος.....	89
7.3.4. Επιμετρούμενες στο κόστος συμμετοχές ή παράγωγες υποχρεώσεις	89
7.3.5. Υβριδική σύμβαση	90
7.4. Μεταβατική περίοδος Απομείωσης	90
7.5. Μεταβατική περίοδος για τη λογιστική αντιστάθμισης	90
7.5.1. Μελλοντική και αναδρομική εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης	91
7.6 Μεταβατική περίοδος για τα Χαρακτηριστικά προεξόφλησης με αρνητική αντιστάθμιση....	91
7.7. Μεταβατική περίοδος για το ΔΠΧΑ 17 όπως τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2020.....	93
7.8. Μεταβατική περίοδος για τη Μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς — Φάση 2	94
7.9. Μεταβατικές διατάξεις για τις Τροποποιήσεις στην κατάταξη και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2025/1047 της επιτροπής 27ης Μαΐου 2025	95
7.10. Μεταβατικές διατάξεις για τις «Συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση» του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2025/1266 της επιτροπής 30ής Ιουνίου 2025	96

Στις 24 Ιουλίου 2014 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) δημοσίευσε το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα και με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067 επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9. Η υποχρεωτική εφαρμογή ισχύει από την 1 Ιανουάριου 2018. Το παρόν κείμενο έχει χρησιμοποιήσει και βασισθεί στον κανονισμό ΕΕ) 2016/2067.
(Όπου Χ.Π.Σ. = Χρηματοοικονομικό-ά περιουσιακό-ά στοιχείο-ά)

1. Γενικά

Σκοπός του ΔΠΧΑ 9 είναι να καθιερώσει αρχές για τη χρηματοοικονομική αναφορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με σκοπό την παροχή σχετικών και χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες οικονομικών καταστάσεων για την εκτίμηση των ποσών, του χρόνου και της αβεβαιότητας των μελλοντικών ταμειακών ροών μιας οικονομικής οντότητας

Σύμφωνα με την παράγραφο 11 του ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) για μια οικονομική οντότητα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική οντότητα.

1.1. Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

- α) ταμιακά διαθέσιμα,
- β) συμμετοχικό τίτλο άλλης οικονομικής οντότητας,
- γ) συμβατικό δικαίωμα:
 - (i) για την παραλαβή μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από μια άλλη οικονομική οντότητα ή
 - (ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά ευνοϊκούς για την οικονομική οντότητα ή
- (δ) σύμβαση που δύναται να ή θα διακανονιστεί με ιδίους συμμετοχικούς τίτλους της ίδιας της οικονομικής οντότητας και είναι:
 - (i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να λάβει μεταβλητή ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας ή
 - (ii) παράγωγο που θα ή μπορεί να διακανονιστεί με τρόπο άλλο εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έναντι συγκεκριμένου αριθμού ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον σκοπό αυτό, οι ίδιοι συμμετοχικοί τίτλοι της οικονομικής οντότητας δεν περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά μέσα με δικαίωμα αποπληρωμής που κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι, που επιβάλλουν στην οικονομική οντότητα την δέσμευση να παραδώσει σε τρίτους αναλογικό μερίδιο των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής οντότητας μόνο σε περίπτωση εκκαθάρισης και κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι, ή μέσα, που αποτελούν συμβάσεις για την μελλοντική παραλαβή ή παράδοση των συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας.

1.2. Χρηματοοικονομική υποχρέωση είναι κάθε υποχρέωση που αφορά:

(α) συμβατική δέσμευση:

- (i) για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε μια άλλη οικονομική οντότητα ή
- (ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα ή

(β) σύμβαση που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας και είναι:

- (i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να παραδώσει μεταβλητή ποσότητα των ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας, ή
- (ii) παράγωγο που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με συγκεκριμένη ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον σκοπό αυτό, τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς για την απόκτηση συγκεκριμένης ποσότητας ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας έναντι συγκεκριμένου ποσού οποιουδήποτε νομίσματος είναι συμμετοχικοί τίτλοι εάν η οικονομική οντότητα προσφέρει τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς κατ' αναλογία σε όλους τους υφιστάμενους ιδιοκτήτες ιδίων μη παραγώγων συμμετοχικών τίτλων της ίδιας κατηγορίας. Επίσης για τους σκοπούς αυτούς, στους ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας.

1.3. Δ.Π.Χ.Α. 9 σε σχέση με το Δ.Λ.Π 39

Το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα αντικαθιστά τους κανόνες κατάταξης και επιμέτρησης του ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Καταχώριση και αποτίμηση

Συνοπτικός πίνακας διαφοροποιήσεων μεταξύ ΔΛΠ39 και ΔΠΧΑ 9

ΔΛΠ 39		ΔΠΧΑ 9
Κατάταξη	Ανάλογα την κατηγορία κατάταξης	Η κατάταξη γίνεται με βάση : α) Το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και β) Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.
Μεταγενέστερη επιμέτρηση	Εύλογη αξία Αποσβέσιμο κόστος, κόστος (Για επενδύσεις σε συμμετοχές μέσα τα οποία δεν έχουν αξιόπιστη μέτρηση σε εύλογη αξία)	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων. Αποσβεσμένο κόστος. Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων

Κατηγορίες κατάταξης	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις, δάνεια και απαιτήσεις Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων, αποσβεσμένο κόστος, εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λουπών συνολικών εσόδων με βάση το επιχειρηματικό πλαίσιο σκοπού διακράτησης και τις ταμειακές ροές σε σχέση με το έσοδο
Ανακατάταξη	Ορίζονται συγκεκριμένοι κανόνες για κάποιες κατηγορίες ΔΛΠ39 50-54. Η ανακατάταξη ενός χρηματοοικονομικού μέσου στα αποτελέσματα μετά την αρχική κατάταξη δεν επιτρέπεται	Επιτρέπεται για τα ΧΠΣ όταν αλλάζει το επιχειρηματικό μοντέλο ενώ δεν επιτρέπεται για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
Συμμετοχικοί τίτλοι	Οι συμμετοχικοί τίτλοι διακρατούμενοι προς πώληση στην εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λουπών συνολικών εσόδων	Αμετάκλητη επιλογή για κατάταξη. Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λουπών συνολικών εσόδων ή Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων εάν διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς
Χρεωστικές απαιτήσεις	Μπορούν να ορισθούν ως και για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Αποσβεσμένο κόστος ενώ δεν ενδείκνυται η εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λουπών συνολικών εσόδων
Συμμετοχικοί τίτλοι που δεν μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα η εύλογη αξία τους	Δύναται να επιμετρούνται στο κόστος	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω αποτελεσμάτων ή μέσω των λουπών συνολικών εσόδων (σε ελάχιστες περιπτώσεις δύναται να χρησιμοποιηθεί το κόστος εάν και μόνο είναι πιο ορθή προσέγγιση σε σχέση με εύλογες αξίες ή δεν υπάρχουν στοιχεία για την εύλογη αξία
Ενσωματωμένα παράγωγα	Το ενσωματωμένο παράγωγο σε ένα υβριδικό συμβόλαιο δύναται να διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο όταν το διαχωρισμένο ενσωματωμένο παράγωγο έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με ένα παράγωγο, δεν συνδέονται οι κίνδυνοι και τα οικονομικά χαρακτηριστικά του με το υβριδικό συμβόλαιο και το υβριδικό συμβόλαιο δεν επιμετρώνεται στην εύλογη αξία στα αποτελέσματα	α) Δεν διαχωρίζεται το ενσωματωμένο παράγωγο εφόσον το κύριο συμβόλαιο είναι ΧΠΣ που εμπίπτει στο ΔΠΧΑ 9 και μεταγενέστερα επιμετρώνεται ολόκληρο εάν πληροί τις προϋποθέσεις β) Δύναται να διαχωρίζεται εφόσον το κύριο συμβόλαιο δεν εμπίπτει στο ΔΠΧΑ 9 εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις αλλιώς δεν διαχωρίζεται
Απομείωση	Μη καθορισμένο μοντέλο απομείωσης, χρησιμοποιούνται διαφορετικά μοντέλα ανά κατηγορία. Χρησιμοποιούνται πληροφορίες γεγονότων του παρελθόντος και τρεχουσών συνθηκών. Αφορά πραγματοποιημένο πιστωτικό κίνδυνο	Καθορισμένο μοντέλο απομείωσης για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα Πρόβλεψη Αναμενόμενου πιστωτικού κινδύνου. Χρησιμοποιούνται πληροφορίες γεγονότων του παρελθόντος και τρεχουσών συνθηκών καθώς και εκτιμήσεις μελλοντικών συνθηκών. Έχουν προστεθεί συμβατικά περιουσιακά στοιχεία του ΔΠΧΑ15 και δανειακές δεσμεύσεις που δεν επιμετρώνονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων
Μέσο αντιστάθμισης	Μόνο παράγωγα, ενώ μη παράγωγα ΧΠΣ και υποχρεώσεις μόνο σαν αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου	Παράγωγα και μη ΧΠΣ και υποχρεώσεις που επιμετρώνονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Αντισταθμισμένο στοιχείο	Επιτρέπεται να είναι περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις, στοιχεία χρηματοοικονομικών μέσων, βέβαιες δεσμεύσεις. Δεν επιτρέπεται να είναι: α. παράγωγα ή β. στοιχεία μη χρηματοοικονομικών μέσων ή επένδυση που διακρατείται μέχρι την λήξη εκτός εάν αφορούν συναλλαγματικό κίνδυνο ή πιστωτικό κίνδυνο	Αντισταθμισμένο στοιχείο μπορεί να είναι αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, μη αναγνωρισμένη βέβαιη δεσμεύση, προσδοκώμενη συναλλαγή ή καθαρή επένδυση σε εκμετάλλευση εξωτερικού, μεμονωμένο στοιχείο ή ομάδα ή συστατικό.
Συνολικές εκθέσεις	Οι συνολικές εκθέσεις που περιέχουν παράγωγο δεν μπορούν να καθορισθούν ως αντισταθμιζόμενο στοιχείο	Συνολική έκθεση που συνδυάζει μια έκθεση (μη παράγωγο) με ένα παράγωγο έτσι ώστε να δημιουργείται διαφορετική συνολική έκθεση που αντιμετωπίζεται ως μία έκθεση για συγκεκριμένο κίνδυνο
Αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης	Χρησιμοποιείται κριτήριο ένα εύρος αποτελεσματικότητας 80-125%	Χρησιμοποιούνται κριτήρια και όχι αριθμητικό εύρος i) υπάρχει οικονομική σχέση ανάμεσα στο αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης ii) η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου δεν υπερσχύει των μεταβολών στην αξία που προκύπτουν από αυτή την οικονομική σχέση και iii) ο συντελεστής αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης είναι ο ίδιος
Επανακαθορισμός	Διακοπή της τρέχουσας σχέσης αντιστάθμισης και ορίζεται νέα σχέση αντιστάθμισης	Όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει την απαίτηση περί αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης που αφορά τον συντελεστή αντιστάθμισης αλλά ο στόχος της διαχείρισης κινδύνου για την εν λόγω προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης παραμένει αμετάβλητος, η οικονομική οντότητα προσαρμόζει τον συντελεστή αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης έτσι ώστε να καλύπτει ξανά τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
Διακοπή αντιστάθμισης	Μια οικονομική οντότητα αποφασίζει για την διακοπή μιας σχέσης αντιστάθμισης	Όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει τα κριτήρια επιλεξιμότητας και αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών ομάδος στοιχείων με αντιστάθμιση καθαρής θέσης	Δεν επιτρέπεται	Η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη (σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών) ως αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εφόσον αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου και οι προσδοκώμενες συναλλαγές αναμένεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα.
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας ομάδος στοιχείων με αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου	Δεν επιτρέπεται	Εάν είναι αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο.
Εύρη ομάδων στοιχείων ως αντισταθμισμένο στοιχείο	Επιτρέπεται σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών	Επιτρέπεται σε α. αντιστάθμιση ταμειακών ροών β. σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας εφόσον ορίζεται με βάση καθορισμένο ονομαστικό ποσό.
Περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας	Οι μεταβολές του περιθωρίου βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας αντιμετωπίζονται ως αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης	Δίνεται η δυνατότητα οι μεταβολές του περιθωρίου βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και να αποσβένονται με τους όρους της συναλλαγής

Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων	Όταν το τρέχον στοιχείο επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης οι μεταβολές του προθεσμιακού στοιχείου αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα	Όταν το τρέχον στοιχείο επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης οι μεταβολές του προθεσμιακού στοιχείου αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση
Διαχρονική αξία για δικαίωμα προαίρεσης	Όταν η εσωτερική αξία ενός δικαιώματος επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης η διαχρονική αξία που αφορά χρονική περίοδο αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα	Όταν η εσωτερική αξία ενός δικαιώματος επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης η διαχρονική αξία που αφορά χρονική περίοδο αρχικά αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση για την περίοδο κατά την οποία η προσαρμογή αντιστάθμισης για την εσωτερική αξία του δικαιώματος θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα

Ενδεικτική αντιστοίχιση ανακατάταξης

ΔΔΠ 39

ΔΠΧΑ9

Δάνεια και απαιτήσεις	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος, Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος,
Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ενδεικτική αντιστοίχιση επιμέτρησης λογαριασμών του Ισολογισμού

ΔΔΠ 39

ΔΠΧΑ 9

Κατάταξη και επιμέτρηση

Επιμέτρηση

Μη κυκλοφορούντα Χ.Π.Σ.

Συμμετοχικοί τίτλοι	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
Εισηγμένοι και μη εισηγμένοι μετοχικοί τίτλοι	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
Ομολογίες που διακρατούνται μέχρι τη λήξη	Διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις (επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος.)	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος.
Ομόλογα εισηγμένων εταιρειών	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος.
Προνομιούχες μετοχές και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων της χρηματαγοράς	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια σε τρίτους	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος

Κυκλοφορούντα Χ.Π.Σ.

Εμπορικές απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια σε πελάτες	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Συμμετοχικοί τίτλοι διακρατούμενοι για εμπορικούς σκοπούς	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Λοιπές απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος

Μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μακροπρόθεσμα Δάνεια	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος.
----------------------	--------------------------------------	---------------------

Βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Τραπεζικά Δάνεια	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια από τρίτους	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Μετατρέψιμα ομόλογα	Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

2. Πεδίο εφαρμογής

Σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067, το Δ.Π.Χ.Α 9:

2.1. Το Δ.Π.Χ.Α 9 εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, εκτός από:

α) εκείνες τις συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες που αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 10 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, το ΔΛΠ 27 Ατομικές οικονομικές καταστάσεις ή το ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΔΠΧΑ 10, το ΔΛΠ 27 ή το ΔΛΠ 28 απαιτούν ή επιτρέπουν σε μια οικονομική οντότητα να αντιμετωπίζει λογιστικά μια συμμετοχή σε θυγατρική, συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία σύμφωνα με ορισμένες ή όλες τις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου. Επίσης, οι οικονομικές οντότητες εφαρμόζουν το παρόν Πρότυπο σε παράγωγα που αφορούν συμμετοχές σε θυγατρικές ή συγγενείς επιχειρήσεις ή κοινοπραξίες, εκτός εάν το παράγωγο ανταποκρίνεται στον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου της οικονομικής οντότητας στο ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση·

β) δικαιώματα και δεσμεύσεις από μισθώματα για τα οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις. Ωστόσο:

- i) απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (ήτοι καθαρές επενδύσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις) και απαιτήσεις από λειτουργικές μισθώσεις που αναγνωρίζονται από εκμισθωτή υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης και την απομείωση
- ii) υποχρεώσεις από μισθώσεις που αναγνωρίζονται από μισθωτή υπόκεινται στις απαιτήσεις των παραγράφων 3.3.1 και 3.3.3 του παρόντος Προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης (Μία χρηματοοικονομική υποχρέωση διαγράφεται όταν, και μόνον όταν, εξοφλείται — δηλαδή όταν η δέσμευση που καθορίζεται στη σύμβαση εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή τμήματος χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε άλλο μέρος και του ανταλλάγματος που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών ή τυχόν αναληφθεισών υποχρεώσεων, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα)· και
- iii) παράγωγα που ενσωματώνονται σε μισθώσεις υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν τα ενσωματωμένα παράγωγα·

γ) δικαιώματα και δεσμεύσεις εργοδοτών σύμφωνα με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους στα οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζομένους·

δ) χρηματοοικονομικά μέσα εκδιδόμενα από την οικονομική οντότητα που πληρούν τον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου στο ΔΛΠ 32 (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και των δικαιωμάτων αγοράς μετοχής) ή που απαιτείται να κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι σύμφωνα με τις παραγράφους 16Α και 16Β ή τις παραγράφους 16Γ και 16Δ του ΔΛΠ 32. Ωστόσο, ο κάτοχος τέτοιων συμμετοχικών τίτλων εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο στα εν λόγω μέσα, εκτός εάν ανταποκρίνονται στην εξαίρεση του στοιχείου α)·

ε) δικαιώματα και δεσμεύσεις που απορρέουν από ασφαλιστήριο συμβόλαιο όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 17 Ασφαλιστήρια συμβόλαια, ή συμβόλαιο επένδυσης με χαρακτηριστικά

προαιρετικής συμμετοχής που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17. Ωστόσο, το παρόν πρότυπο εφαρμόζεται σε: i) παράγωγα ενσωματωμένα σε συμβόλαια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εάν τα παράγωγα καθαυτά δεν αποτελούν συμβόλαια υπαγόμενα στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, ii) επενδυτικά στοιχεία που διαχωρίζονται από συμβόλαια τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η εν λόγω διάκριση απαιτείται βάσει του ΔΠΧΑ 17, εκτός εάν το διαχωρισμένο επενδυτικό στοιχείο είναι συμβόλαιο επένδυσης με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17· iii) δικαιώματα και δεσμεύσεις του εκδότη που απορρέουν από ασφαλιστήρια συμβόλαια τα οποία ανταποκρίνονται στον ορισμό του συμβολαίου χρηματοοικονομικής εγγύησης. Ωστόσο, εάν ένας εκδότης συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης έχει αναφέρει προηγουμένως ρητά ότι θεωρεί τα εν λόγω συμβόλαια ως ασφαλιστήρια συμβόλαια και έχει χρησιμοποιήσει τη λογιστική μεταχείριση που ισχύει για ασφαλιστήρια συμβόλαια, τότε δύναται να επιλέξει να εφαρμόσει είτε το παρόν πρότυπο είτε το ΔΠΧΑ 17 για τα εν λόγω συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης (βλ. παραγράφους B2.5–B2.6). Ο εκδότης δύναται να κάνει την επιλογή αυτή συμβόλαιο προς συμβόλαιο, αλλά η επιλογή που κάνει για κάθε συμβόλαιο είναι αμετάκλητη. iv) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μιας οικονομικής οντότητας που αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα και προκύπτουν από συμβόλαια πιστωτικών καρτών, ή παρόμοια συμβόλαια που περιέχουν ρυθμίσεις πίστωσης ή πληρωμής, τα οποία εκδίδει η οικονομική οντότητα και πληρούν τον ορισμό του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, τα οποία όμως εξαιρεί το ΔΠΧΑ 17 παράγραφος 7 στοιχείο η) από το πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17. Ωστόσο, εάν, και μόνον εάν, η ασφαλιστική κάλυψη είναι συμβατικός όρος τέτοιου χρηματοοικονομικού μέσου, η οικονομική οντότητα διαχωρίζει το εν λόγω στοιχείο και εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 17 σε αυτό [βλέπε ΔΠΧΑ 17 παράγραφο 7 στοιχείο η)]. v) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μιας οικονομικής οντότητας που αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα και προκύπτουν από ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει η οικονομική οντότητα και τα οποία περιορίζουν την αποζημίωση για τα ασφαλιζόμενα συμβάντα στο ποσό που διαφορετικά θα απαιτούνταν για να εκπληρωθεί η υποχρέωση του ασφαλιζόμενου η οποία προκύπτει από το συμβόλαιο, εάν η οικονομική οντότητα επιλέξει, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 17 παράγραφος 8Α, να εφαρμόσει στα εν λόγω συμβόλαια το ΔΠΧΑ 9 αντί του ΔΠΧΑ 17.

στ) τυχόν προθεσμιακό συμβόλαιο μελλοντικής αγοράς ή πώλησης ενός αποκτώμενου μεταξύ ενός αποκτώντος και ενός πωλητού μετόχου, που θα έχει ως αποτέλεσμα μια συνένωση επιχειρήσεων εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων σε μελλοντική ημερομηνία απόκτησης. Η διάρκεια του προθεσμιακού συμβολαίου δεν θα πρέπει να υπερβαίνει μια εύλογη χρονική περίοδο που συνήθως χρειάζεται για τη λήψη τυχόν απαιτούμενων εγκρίσεων και για την ολοκλήρωση της συναλλαγής·

ζ) δανειακές δεσμεύσεις εκτός τις κάτωθι δανειακές δεσμεύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου:

- α) δανειακές δεσμεύσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα ορίζει ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Η οικονομική οντότητα που στο παρελθόν εφαρμόζε την πρακτική της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τις δανειακές δεσμεύσεις της λίγο μετά τη δημιουργία τους, εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο σε όλες τις δανειακές δεσμεύσεις της ίδιας κατηγορίας·
- β) δανειακές δεσμεύσεις που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με παράδοση ή έκδοση άλλου χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εν λόγω δανειακές δεσμεύσεις αποτελούν παράγωγα. Μια δανειακή δέσμευση δεν θεωρείται ότι έχει διακανονιστεί συμψηφιστικά απλώς και μόνον επειδή το δάνειο εξοφλείται με

δόσεις (για παράδειγμα, ενυπόθηκο κατασκευαστικό δάνειο που εξοφλείται με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο της κατασκευής).
 γ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς.

Ωστόσο, ο εκδότης δανειακών δεσμεύσεων εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν Πρότυπο σε δανειακές δεσμεύσεις που δεν εμπίπτουν διαφορετικά στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Επίσης, όλες οι δανειακές δεσμεύσεις υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης.

η) χρηματοοικονομικά μέσα, συμβάσεις και δεσμεύσεις που αφορούν συμφωνίες για παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών στις οποίες εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών, εκτός από συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παραγράφων 2.4–2.7 αυτού του κεφαλαίου του παρόντος Προτύπου, στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν Πρότυπο.

θ) δικαιώματα σε πληρωμές για την αποζημίωση της οικονομικής οντότητας για δαπάνες στις οποίες υποχρεούται να προβεί προκειμένου να διακανονίσει μια υποχρέωση την οποία αναγνωρίζει ως πρόβλεψη, σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία ή για τις οποίες, σε προγενέστερη περίοδο, είχε αναγνωρίσει πρόβλεψη σύμφωνα με το ΔΛΠ 37.

ι) δικαιώματα και δεσμεύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες που αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα, με εξαίρεση εκείνα για τα οποία το ΔΠΧΑ 15 ορίζει ότι αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο.

2.2. Οι απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν Πρότυπο εφαρμόζονται στα δικαιώματα τα οποία το ΔΠΧΑ 15 ορίζει ότι αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο για τους σκοπούς της αναγνώρισης κερδών ή ζημιών απομείωσης.

2.3. Οι κάτωθι δανειακές δεσμεύσεις **εμπίπτουν** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου:

α) δανειακές δεσμεύσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα ορίζει ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Η οικονομική οντότητα που στο παρελθόν εφαρμόζε την πρακτική της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τις δανειακές δεσμεύσεις της λίγο μετά τη δημιουργία τους, εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο σε όλες τις δανειακές δεσμεύσεις της ίδιας κατηγορίας.

β) δανειακές δεσμεύσεις που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με παράδοση ή έκδοση άλλου χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εν λόγω δανειακές δεσμεύσεις αποτελούν παράγωγα. Μια δανειακή δέσμευση δεν θεωρείται ότι έχει διακανονιστεί συμψηφιστικά απλώς και μόνον επειδή το δάνειο εξοφλείται με δόσεις (για παράδειγμα, ενυπόθηκο κατασκευαστικό δάνειο που εξοφλείται με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο της κατασκευής).

γ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς.

2.3.A. Οι παράγραφοι 6.10.1–6.10.2 και B2.7–B2.8 του ΔΠΧΑ 9 εφαρμόζονται μόνο σε συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση. Οι συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση είναι συμβάσεις που εκθέτουν την οικονομική οντότητα σε μεταβλητότητα ως προς την υποκείμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς η πηγή παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτάται από ανεξέλεγκτες φυσικές συνθήκες (για παράδειγμα, τις καιρικές συνθήκες). Οι συμβάσεις που αφορούν

ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση περιλαμβάνουν τόσο συμβάσεις αγοράς ή πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας που εξαρτάται από τη φύση όσο και χρηματοπιστωτικά μέσα που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια αυτού του είδους.

2.3.B. Η οικονομική οντότητα δεν εφαρμόζει τις παραγράφους 6.10.1–6.10.2 και B2.7–B2.8 του ΔΠΧΑ 9 κατ' αναλογία σε άλλες συμβάσεις, στοιχεία ή συναλλαγές.

2.4. Το παρόν Πρότυπο **εφαρμόζεται** στις συμβάσεις αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν οι συμβάσεις χρηματοοικονομικά μέσα, με την εξαίρεση συμβάσεων που συνάφθηκαν και συνεχίζουν να κατέχονται για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ωστόσο, το παρόν Πρότυπο εφαρμόζεται στις συμβάσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα προσδιορίζει ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.5.

2.5. Μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν η σύμβαση χρηματοοικονομικό μέσο, μπορεί να προσδιοριστεί αμετάκλητα ότι επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ακόμη κι αν έχει συναφθεί για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ο εν λόγω προσδιορισμός είναι δυνατός μόνο κατά την έναρξη της σύμβασης και μόνον εφόσον απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική αναντιστοιχία»), που διαφορετικά θα απέρρεε από μη αναγνώριση της εν λόγω σύμβασης διότι εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου (βλέπε παράγραφο 2.4).

2.6. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων. Μεταξύ άλλων:

- α) όταν οι όροι της σύμβασης επιτρέπουν σε οποιοδήποτε μέρος να διακανονίσει συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων·
- β) όταν η δυνατότητα συμψηφιστικού διακανονισμού τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων δεν αναφέρεται ρητά στους όρους της σύμβασης, αλλά η οικονομική οντότητα έχει την πρακτική να διακανονίζει παρόμοιες συμβάσεις συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων (είτε με τον αντισυμβαλλόμενο, συνάπτοντας συμβάσεις συμψηφισμού είτε πωλώντας τη σύμβαση πριν από την άσκηση ή την εκπνοή της)·
- γ) όταν, για συναφείς συμβάσεις, η οικονομική οντότητα συνηθίζει να παραλαμβάνει το υποκείμενο και να το πωλεί σε μικρό διάστημα από την παράδοση με σκοπό το κέρδος από βραχυχρόνιες διακυμάνσεις στην τιμή ή το περιθώριο κέρδους του διαπραγματευτή· και
- δ) όταν το μη χρηματοοικονομικό στοιχείο που είναι το αντικείμενο της σύμβασης είναι αμέσως μετατρέψιμο σε μετρητά.

Μια σύμβαση στην οποία εφαρμόζεται το β) ή το γ) δεν συνάπτεται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, **εμπίπτει** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου (ΔΠΧΑ 9). Άλλες συμβάσεις (που περιλαμβάνουν συμβάσεις όπως περιγράφονται στην παράγραφο 2.3Α) στις οποίες εφαρμόζεται η παράγραφος 2.4 αξιολογούνται ώστε να προσδιοριστεί αν συνήφθησαν και συνεχίζουν να κατέχονται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.

2.7. Ένα πωληθέν δικαίωμα προαίρεσης για την αγορά ή πώληση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο, ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.6 στοιχείο α) ή δ) **εμπίπτει** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Σύμβαση του είδους αυτού δεν μπορεί να συναφθεί για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση.

2.8. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει επίσης τις παραγράφους B2.7–B2.8 του ΔΠΧΑ 9 για να εκτιμήσει κατά πόσον συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση (όπως περιγράφονται στην παράγραφο 2.3Α) συνάπτονται και συνεχίζουν να κατέχονται για τον σκοπό της λήψης ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για χρήση ηλεκτρικής ενέργειας.

3. Αναγνώριση και παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

3.1. Αναγνώριση και παύση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην κατάσταση οικονομικής θέσης της, όταν, και μόνον όταν, η οικονομική οντότητα καθίσταται συμβαλλόμενος του χρηματοοικονομικού μέσου, όπως αντίστοιχα και όλα τα συμβατικά δικαιώματα και τις συμβατικές δεσμεύσεις που ανακύπτουν από παράγωγα, εκτός από παράγωγα που αποκλείουν τη λογιστική αντιμετώπιση της μεταβίβασης Χ.Π.Σ ως πώληση. Εάν η μεταβίβαση Χ.Π.Σ δεν πληροί τις προϋποθέσεις για παύση αναγνώρισης, ο εκδοχέας δεν αναγνωρίζει το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο ως περιουσιακό στοιχείο του. Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή χρηματοοικονομική υποχρέωση την ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος των συμβατικών διατάξεων του μέσου εφόσον δεν εφαρμόσει τη χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής ή της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού. Μια σύμβαση κανονικής παράδοσης Χ.Π.Σ. αναγνωρίζεται και παύει να αναγνωρίζεται, την ημερομηνία κατά την οποία λήγουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών ή μεταβιβάζεται το περιουσιακό στοιχείο, όπως αρμόζει, με τη χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής ή της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει με συνέπεια την ίδια μέθοδο σε όλες τις αγορές και πωλήσεις Χ.Π.Σ που κατατάσσονται στην ίδια

κατηγορία. Ένα συμβόλαιο που απαιτεί ή επιτρέπει τον συμψηφιστικό διακανονισμό της μεταβολής της αξίας του συμβολαίου δεν συνιστά συμβόλαιο κανονικής παράδοσης,· αντιθέτως ένα τέτοιου είδους συμβόλαιο αντιμετωπίζεται λογιστικά ως παράγωγο κατά την περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας διακανονισμού.

Η οικονομική οντότητα **παύει** να αναγνωρίζει ένα Χ.Π.Σ. όταν και μόνον όταν:

α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., ή

β) μεταβιβάζει ένα Χ.Π.Σ. όταν, και μόνο όταν, είτε:

- μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., ή
- διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., αλλά αναλαμβάνει συμβατική δέσμευση να καταβάλλει τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες, βάσει συμφωνίας
- μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του Χ.Π.Σ.
- εάν η οικονομική οντότητα ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας αλλά η οικονομική οντότητα δεν έχει διατηρήσει τον έλεγχο του Χ.Π.Σ.

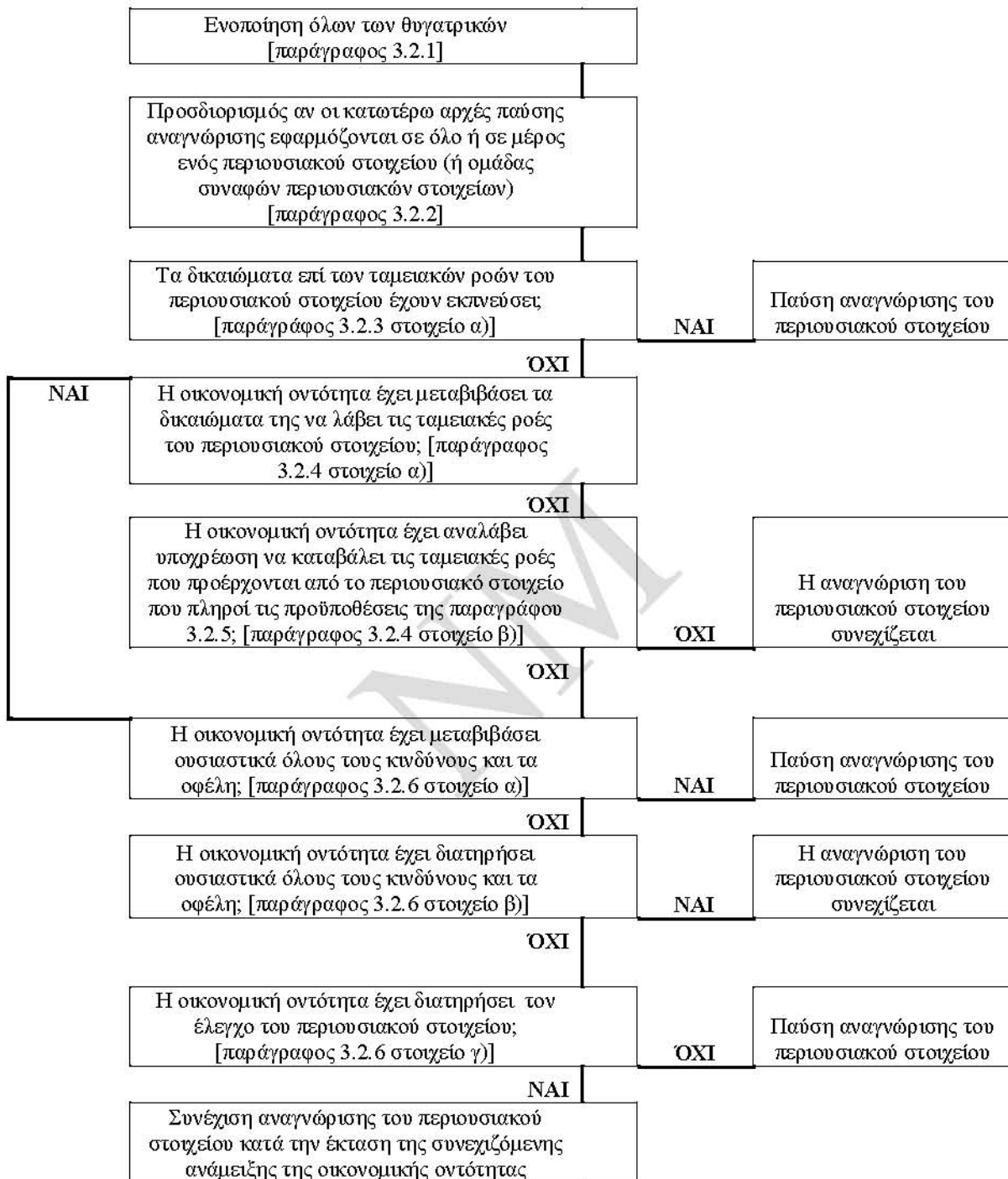
Η παύση αναγνώρισης βάσει των ανωτέρω μπορεί να εφαρμοστεί σε μέρος ενός Χ.Π.Σ. (ή σε μέρος ομάδας συναφών Χ.Π.Σ.) ή σε ολόκληρο το περιουσιακό στοιχείο (ή σε ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.), ως εξής:

α) Εφαρμόζονται **σε μέρος ενός Χ.Π.Σ.** (ή σε μέρος ομάδας) όταν, και μόνον όταν, το μέρος που εξετάζεται για παύση αναγνώρισης πληροί μια από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

- i) Το μέρος αποτελείται μόνον από ειδικώς προσδιοριζόμενες ταμειακές ροές από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.),
- ii) Το μέρος αποτελείται μόνον από κατ' αναλογία (πλήρως ανάλογο) μερίδιο των ταμειακών ροών από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).
- iii) Το μέρος αποτελείται μόνον από κατ' αναλογία (πλήρως ανάλογο) μερίδιο των ειδικώς προσδιοριζόμενων ταμειακών ροών από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).

β) Σε κάθε άλλη περίπτωση, εφαρμόζονται **σε ολόκληρο το Χ.Π.Σ.** (ή σε ολόκληρη την ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).

Το ακόλουθο διάγραμμα ροής του προσαρτήματος Β (Β3.2.1) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 απεικονίζει την αξιολόγηση του αν και σε ποια έκταση παύει να αναγνωρίζεται ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Οι παράγραφοι που αναφέρονται αφορούν τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067 επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016

Κατά την παύση αναγνώρισης ολόκληρου Χ.Π.Σ, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας (υπολογιζόμενης κατά την ημερομηνία της παύσης αναγνώρισης) και του ανταλλάγματος που ελήφθη (συμπεριλαμβανομένου κάθε νέου αποκτηθέντος περιουσιακού στοιχείου μείον κάθε νέας υποχρέωσης που αναλαμβάνεται) αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

3.2. Συνεχιζόμενη ανάμειξη σε μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εάν η οικονομική οντότητα ούτε μεταβιβάζει ούτε διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας ενός μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου και διατηρεί τον έλεγχο του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου, η οικονομική οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο κατά την έκταση της συνεχιζόμενης ανάμειξής της, αναγνωρίζοντας παράλληλα και μια συνδεδεμένη υποχρέωση. Το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και η συνδεδεμένη υποχρέωση επιμετρώνται σε βάση που ανταναικλά τα δικαιώματα και τις δεσμεύσεις που έχει διατηρήσει η οικονομική οντότητα. Η συνδεδεμένη υποχρέωση επιμετράται κατά τρόπο ώστε η καθαρή λογιστική αξία του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου και η συνδεδεμένη υποχρέωση :

α) να είναι το αποσβεσμένο κόστος των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, **εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος**, ή

β) να ισούται με την εύλογη αξία των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, όταν επιμετρώνται σε ανεξάρτητη βάση, **εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στην εύλογη αξία**.

Σε μεταγενέστερες περιόδους, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει κάθε έσοδο από το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και κάθε έξοδο που ανέλαβε από τη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Όταν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, η ευχέρεια που παρέχει το ΔΠΧΑ 9 για προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν εφαρμόζεται στη συνδεδεμένη υποχρέωση.

Εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. και το μεταβιβασθέν μέρος πληροί τις προϋποθέσεις για ολοκληρωτική παύση αναγνώρισης, η προηγούμενη λογιστική αξία του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. κατανέμεται ανάμεσα στο μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται και το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται, βάσει των σχετικών εύλογων αξιών των εν λόγω μερών κατά την ημερομηνία της μεταβίβασης. Όταν δεν υπάρχουν τιμές αναφοράς ή πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά προς υποστήριξη της εύλογης αξίας εκείνου του μέρους που συνεχίζει να αναγνωρίζεται, η καλύτερη εκτίμηση της εύλογης αξίας είναι η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. ως σύνολο και του ανταλλάγματος που ελήφθη από τον εκδοχέα για το μέρος που έπαυσε να αναγνωρίζεται.

Για τον σκοπό αυτόν, μια διαχειριστική απαίτηση που διατηρείται αντιμετωπίζεται ως μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται. Η **διαφορά μεταξύ**:

α) της λογιστικής αξίας (υπολογιζόμενης κατά την ημερομηνία της παύσης αναγνώρισης) που κατανέμεται στο μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται και

β) του ανταλλάγματος που ελήφθη για το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται (συμπεριλαμβανομένου κάθε νέου αποκτηθέντος περιουσιακού στοιχείου μείον κάθε νέας υποχρέωσης που αναλαμβάνεται) **αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα**.

Στην περίπτωση που η οικονομική οντότητα μεταβιβάσει ένα Χ.Π.Σ. στο πλαίσιο μεταβίβασης που πληροί τις προϋποθέσεις για ολοκληρωτική παύση αναγνώρισης και διατηρεί το δικαίωμα διαχείρισης του Χ.Π.Σ. έναντι αμοιβής, αναγνωρίζει είτε διαχειριστική απαίτηση είτε διαχειριστική υποχρέωση για το εν λόγω συμβόλαιο διαχείρισης ως εξής:

- Εάν η αμοιβή που θα ληφθεί δεν αναμένεται να αποζημιώσει επαρκώς την οικονομική οντότητα για τη διαχείριση, αναγνωρίζεται διαχειριστική υποχρέωση στην εύλογη αξία για τη δέσμευση αυτή.
- Εάν η αμοιβή που θα ληφθεί αναμένεται ότι θα υπερβαίνει την επαρκή αποζημίωση για τη διαχείριση, αναγνωρίζεται διαχειριστική απαίτηση για το δικαίωμα διαχείρισης,

το ποσό της οποίας προσδιορίζεται βάσει του επιμερισμού της λογιστικής αξίας του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ..

- Εάν, ως αποτέλεσμα της μεταβίβασης, ολόκληρο το Χ.Π.Σ. παύσει να αναγνωρίζεται αλλά η μεταβίβαση καταλήγει στην απόκτηση νέου Χ.Π.Σ. ή στην ανάληψη νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από την οικονομική οντότητα ή σε διαχειριστική υποχρέωση, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει το νέο Χ.Π.Σ., τη χρηματοοικονομική υποχρέωση ή τη διαχειριστική υποχρέωση στην εύλογη αξία.

Εάν ο εκχωρητής παρέχει στον εκδοχέα εξασφαλίσεις εκτός μετρητών (όπως είναι οι χρεωστικοί και συμμετοχικοί τίτλοι), η λογιστική αντιμετώπιση της εξασφάλισης από τον εκχωρητή και τον εκδοχέα εξαρτάται από το αν ο εκδοχέας έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανενεχυριάσει την εξασφάλιση και αν ο εκχωρητής έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του. Ο εκχωρητής και ο εκδοχέας αντιμετωπίζουν λογιστικά την εξασφάλιση ως ακολούθως:

α) εάν ο εκδοχέας έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανενεχυριάσει την εξασφάλιση βάσει σύμβασης ή συνθήειας που έχει καθιερωθεί από μακρόχρονη και ομοιόμορφη άσκηση, τότε ο εκχωρητής ανακατατάσσει το σχετικό περιουσιακό στοιχείο στην κατάσταση οικονομικής θέσης του (π.χ. ως δανειζόμενο περιουσιακό στοιχείο, ενεχυριασμένους συμμετοχικούς τίτλους ή επαναγορασμένες απαιτήσεις) διακεκριμένα από άλλα περιουσιακά στοιχεία·

β) εάν ο εκδοχέας πωλήσει εξασφάλιση που του έχει παραχωρηθεί, αναγνωρίζει το προϊόν της πώλησης και μια υποχρέωση επιμετρημένη στην εύλογη αξία για τη δέσμευσή του να επιστρέψει την εξασφάλιση·

γ) εάν ο εκχωρητής αθετήσει τους όρους της σύμβασης και δεν δικαιούται πλέον να εξαγοράσει την εξασφάλιση, παύει να αναγνωρίζει την εξασφάλιση και ο εκδοχέας την αναγνωρίζει ως περιουσιακό του στοιχείο που επιμετρήθηκε αρχικά στην εύλογη αξία ή, εάν έχει ήδη πωλήσει την εξασφάλιση, παύει να αναγνωρίζει τη δέσμευσή του να την επιστρέψει·

δ) εκτός από τα προδιαγραφόμενα στο στοιχείο γ), ο εκχωρητής συνεχίζει να απεικονίζει την εξασφάλιση ως περιουσιακό του στοιχείο και ο εκδοχέας δεν αναγνωρίζει την εξασφάλιση ως περιουσιακό στοιχείο.

Στην παράγραφο Β3.2.16 του παραρτήματος του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 αναφέρονται παραδείγματα παύσης αναγνώρισης και συνεχιζόμενης ανάμειξης.

3.3. Παύση αναγνώρισης Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων

Η οικονομική οντότητα παύει να αναγνωρίζει (διαγράφει) μία χρηματοοικονομική υποχρέωση (ή μέρος χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) από την κατάσταση οικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν η χρηματοοικονομική υποχρέωση εξοφλείται — δηλαδή όταν η δέσμευση που καθορίζεται στη σύμβαση εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει. Η παύση αναγνώρισης πραγματοποιείται κατά την ημερομηνία διακανονισμού, η οποία είναι η ημερομηνία κατά την οποία η υποχρέωση εξοφλείται.

Μια ανταλλαγή μεταξύ υπαρκτού οφειλέτη και δανειστή χρεωστικών τίτλων με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που υπάρχει, ουσιαστικής τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή μέρους.

Παρά την απαίτηση της ανωτέρω παραγράφου για την παύση αναγνώρισης μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την ημερομηνία διακανονισμού, κατά τον διακανονισμό χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή μέρους χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) σε μετρητά με τη χρήση ηλεκτρονικού συστήματος πληρωμών, η οικονομική οντότητα επιτρέπεται να θεωρήσει ότι η χρηματοοικονομική υποχρέωση (ή μέρος της

χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) εξοφλείται πριν από την ημερομηνία διακανονισμού μόνο εάν η οικονομική οντότητα έχει κινήσει οδηγία πληρωμής που είχε ως αποτέλεσμα:

- α) η οικονομική οντότητα να μην έχει πρακτικά την ικανότητα να αποσύρει, να διακόψει ή να ακυρώσει την οδηγία πληρωμής·
- β) η οντότητα να μην έχει πρακτικά ικανότητα πρόσβασης στα μετρητά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τον διακανονισμό ως αποτέλεσμα της οδηγίας πληρωμής· και
- γ) ο κίνδυνος διακανονισμού που συνδέεται με το σύστημα ηλεκτρονικών πληρωμών να είναι αμελητέος.

Η ανωτέρω επιλογή εφαρμόζεται σε όλους τους διακανονισμούς που πραγματοποιούνται μέσω του ίδιου ηλεκτρονικού συστήματος πληρωμών. Ο κίνδυνος διακανονισμού που συνδέεται με ηλεκτρονικό σύστημα πληρωμών είναι αμελητέος εάν τα χαρακτηριστικά του συστήματος είναι τέτοια ώστε η ολοκλήρωση της οδηγίας πληρωμής να ακολουθεί τυποποιημένη διοικητική διαδικασία και ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ της εκπλήρωσης των ανωτέρω κριτηρίων που αφορούν τα στοιχεία α) και β) και της παράδοσης των μετρητών στον αντισυμβαλλόμενο να είναι σύντομος. Ωστόσο, ο κίνδυνος διακανονισμού δεν είναι αμελητέος εάν η ολοκλήρωση της εντολής πληρωμής εξαρτάται από την ικανότητα της οικονομικής οντότητας να παραδώσει τα μετρητά κατά την ημερομηνία διακανονισμού.

Η **διαφορά** μεταξύ της **λογιστικής αξίας** μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή τμήματος χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε άλλο μέρος **και του ανταλλάγματος** που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών ή τυχόν αναληφθεισών υποχρεώσεων, **αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα**.

Εάν η οικονομική οντότητα επαναγοράσει μέρος μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, επιμερίζει την προηγούμενη λογιστική αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ανάμεσα στο μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται και το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται βάσει των σχετικών εύλογων αξιών αυτών των μερών κατά την ημερομηνία της επαναγοράς. Η διαφορά μεταξύ α) της λογιστικής αξίας που επιμερίζεται στο μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται και β) του ανταλλάγματος που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών ή τυχόν αναληφθεισών υποχρεώσεων, για το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

4. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

4.1. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α 9 για την κατάταξη των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιούνται μαζί:

- α) Το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, **και**
- β) Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Βάσει αυτών μια οικονομική οντότητα κατατάσσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία **ως μεταγενέστερα** επιμετρούμενα στις εξής κατηγορίες

- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος,

- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Η οικονομική οντότητα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν με τον τρόπο αυτό απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική αναντιστοιχία») που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις.

4.2. Αρχική επιμέτρηση

Μία οικονομική οντότητα, με εξαίρεση τις εμπορικές απαιτήσεις, που δεν περιλαμβάνουν ένα σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης (που καθορίζονται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 και αναγνωρίζονται στην τιμή συναλλαγής όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 15 ή όταν η οικονομική οντότητα εφαρμόζει την πρακτική λύση σύμφωνα με την παράγραφο 63 του ΔΠΧΑ 15 στο υπεσχημένο ποσό του ανταλλάγματος όταν η πληρωμή δεν θα υπερβαίνει το ένα έτος), κατά την αρχική αναγνώριση επιμετρά ένα Χ.Π.Σ ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία συν ή μείον –*στην περίπτωση Χ.Π.Σ ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων*– το κόστος συναλλαγών που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση ή την έκδοση του Χ.Π.Σ ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Η εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής (ήτοι η εύλογη αξία του δοθέντος ή ληφθέντος ανταλλάγματος, ΔΠΧΑ 13). Ωστόσο, εάν η εύλογη αξία του Χ.Π.Σ ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής, η οικονομική οντότητα λογιστικοποιεί το μέσο αυτό κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία ως εξής:

α) Με την εύλογη αυτή αξία, εάν η εύλογη αυτή αξία αποδεικνύεται από επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση (ήτοι εισροή 1ου επιπέδου) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές. Μια οντότητα αναγνωρίζει τη διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής ως κέρδος ή ζημία.

β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις με την εύλογη αυτή αξία, προσαρμοσμένη ώστε να μεταθέτει τη διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει αυτή τη μετατεθείσα διαφορά ως κέρδος ή ζημία μόνο στο μέτρο που αυτή προκύπτει από αλλαγή σε παράγοντα (συμπεριλαμβανομένου του χρόνου) τον οποίο οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη κατά την αποτίμηση του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

Όταν η οικονομική οντότητα κάνει χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού για περιουσιακό στοιχείο που στη συνέχεια επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής

4.3 Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

4.3.1. Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Μετά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα επιμετρά ένα Χ.Π.Σ.

- α) στο αποσβεσμένο κόστος
- β) στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων ή
- γ) στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους και οι συμβάσεις για τους εν λόγω τίτλους πρέπει να επιμετρώνται στην εύλογη αξία. **εκτός από πολύ περιορισμένες περιπτώσεις** που το κόστος μπορεί να υπολογίζεται ως κατάλληλη εκτίμηση της εύλογης αξίας όταν

α. δεν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πιο πρόσφατες πληροφορίες για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας ή

β. εάν υπάρχει μεγάλο εύρος πιθανών επιμετρήσεων εύλογης αξίας και το κόστος αποτελεί τη βέλτιστη εκτίμηση της εύλογης αξίας εντός του εν λόγω εύρους.

Όμως χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή γιατί το κόστος ενδέχεται να μην είναι αντιπροσωπευτικό της εύλογης αξίας όπως σε περιπτώσεις που ενδεικτικά αναφέρονται από το ΔΠΧΑ 9:

α) Σημαντική μεταβολή στην απόδοση της εκδότριας σε σύγκριση με τους προϋπολογισμούς, τα σχέδια ή τα ορόσημα·

β) Μεταβολές στις προσδοκίες όσον αφορά την επίτευξη των οροσήμων της εκδότριας για το τεχνικό προϊόν·

γ) Σημαντική μεταβολή στην αγορά για τις μετοχές ή τα προϊόντα ή τα δυνητικά προϊόντα της εκδότριας·

δ) Σημαντική αλλαγή στην παγκόσμια οικονομία ή στο οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η εκδότρια·

ε) Σημαντική μεταβολή στις επιδόσεις συγκρίσιμων οικονομικών οντοτήτων ή στις αποτιμήσεις εκ μέρους της αγοράς συνολικά·

στ) Εσωτερικά ζητήματα της εκδότριας, όπως απάτη, εμπορικές διαφορές, δίκη, αλλαγές στη διοίκηση ή τη στρατηγική.

ζ) Στοιχεία από εξωτερικές συναλλαγές μετοχών της εκδότριας, είτε από την ίδια την εκδότρια (όπως νέα έκδοση μετοχών) είτε από μεταβιβάσεις συμμετοχικών τίτλων μεταξύ τρίτων μερών.

Μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης στα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος και στα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών.

4.3.2. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος

Ένα Χ.Π.Σ. επιμετράται μεταγενέστερα στο αποσβεσμένο κόστος εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) το Χ.Π.Σ. διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, **στόχος του οποίου είναι η διακράτηση** χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με **σκοπό την είσπραξη** συμβατικών ταμειακών ροών, **και**

β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το Χ.Π.Σ., δημιουργούνται σε **συγκεκριμένες ημερομηνίες** ταμειακές ροές που **συνίστανται αποκλειστικά** σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.

Η οικονομική οντότητα πρέπει να έχει την πρόθεση να κρατήσει το Χ.Π.Σ. για μεγάλο χρονικό διάστημα ή την λήξη του και να εισπράττει σε συγκεκριμένες ημερομηνίες τις ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων. Η διακράτηση μέχρι την λήξη του Χ.Π.Σ. δεν είναι αναγκαία για την τήρηση του επιχειρηματικού πλαισίου διακράτησης για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών. Έτσι το επιχειρηματικό μοντέλο μιας οικονομικής οντότητας μπορεί να αφορά τη διακράτηση Χ.Π.Σ. για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ακόμη και όταν προκύπτουν, ή αναμένεται να προκύψουν στο μέλλον, πωλήσεις Χ.Π.Σ. Οι πωλήσεις από μόνες τους δεν καθορίζουν το επιχειρηματικό μοντέλο και, συνεπώς, δεν μπορούν να εξετάζονται μεμονωμένα. Αντιθέτως, οι πληροφορίες σχετικά με τις παρελθοντικές πωλήσεις και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται ο δηλωμένος στόχος της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των Χ.Π.Σ. και, ειδικότερα, για τον τρόπο πραγματοποίησης των ταμειακών ροών. Η οικονομική οντότητα πρέπει να εξετάζει τις πληροφορίες για τις παρελθοντικές πωλήσεις σε σχέση με τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιήθηκαν οι εν λόγω πωλήσεις, και τις συνθήκες που επικρατούσαν τη δεδομένη στιγμή σε σύγκριση με τις τρέχουσες συνθήκες. Η οντότητα μπορεί να προβεί σε πώληση ενός Χ.Π.Σ. χωρίς να επηρεάζει την συγκεκριμένη κατάταξη ενδεικτικά παραδείγματα

- Διαχείριση τυχόν πιστωτικού κινδύνου που αποβλέπει στην ελαχιστοποίηση των δυνητικών πιστωτικών ζημιών
- Αναγκαιότητα λόγω αλλαγών στην νομοθεσία ή στις οικονομικές συνθήκες
- Εσωτερική αναδιάρθρωσης της οικονομικής οντότητας
- Αναγκαιότητα οικονομικής ρευστότητας
- Λόγω συνθηκών που προκύπτουν από μετασχηματισμό της οικονομικής οντότητας με άλλες οικονομικές οντότητες
- Επιβάλλεται από τρίτο
- Εάν οι πωλήσεις αυτές πραγματοποιούνται κοντά στην ημερομηνία λήξης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και τα έσοδα από την πώληση προσεγγίζουν την είσπραξη των υπολειπόμενων συμβατικών ταμειακών ροών

Το κέρδος ή η ζημία από ένα Χ.Π.Σ. που επιμετράται στο **αποσβεσμένο κόστος** και δεν αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν το Χ.Π.Σ.:

- α) έχει παύσει να αναγνωρίζεται και έχει ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης στο αποσβεσμένο κόστος στην κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- β) μέσω της διαδικασίας της απόσβεσης ή
- γ) με σκοπό να αναγνωριστούν κέρδη ή ζημίες απομείωσης.

Όταν έχει ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης στο αποσβεσμένο κόστος στην κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων τότε το Κέρδος ή η ζημία από την ανακατάταξη αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Ενδεικτικά Χ.Π.Σ. που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία είναι: δανειακές απαιτήσεις με συνήθη χαρακτηριστικά δανείων, προθεσμιακές καταθέσεις με σταθερό επιτόκιο, κρατικά ομόλογα τα οποία δεν κρατούνται για εμπορικές συναλλαγές με σκοπό την πώληση, εμπορικές απαιτήσεις.

Παράδειγμα

Η εταιρεία Ρ την 1/1/2018 χορηγεί δανειακή διευκόλυνση στην εταιρεία Υ ποσού ευρώ 50.000 με ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου 31/12/2022. Το ετήσιο ποσό του τόκου ανέρχεται στο ποσό των 2.000 ευρώ, ενώ το πραγματικό επιτόκιο υπολογίστηκε στο 4%/

1/1/2018	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	52.000,00
50000 =	$(1+0,04)^1$	$(1+0,04)^2$	$(1+0,04)^3$	$(1+0,04)^4$	$(1+0,04)^5$

		Χρέωση	Πίστωση
Απαίτηση από χορήγηση		50000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		50000
Χορήγηση δανείου 1/1/2018			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
	Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2018			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
	Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
	Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2019			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
	Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
	Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2020			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
	Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
	Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2021			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
	Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων			

Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Χρηματικά διαθέσιμα	52000	
Έσοδα από τόκους		2000
Απαίτηση από χορήγηση		52000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο ($50000 \times 4\%$) 31/12/2022 και αποπληρωμή		

4.3.2.1. Διαχρονική αξία του χρήματος

Η διαχρονική αξία του χρήματος είναι το στοιχείο του τόκου το οποίο παρέχει αντάλλαγμα αποκλειστικά για την πάροδο του χρόνου. Για να εκτιμηθεί αυτή η αποκλειστικότητα πρέπει να εξετάζονται συναφείς παράγοντες, όπως το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται το Χ.Π.Σ και η περίοδος για την οποία έχει καθοριστεί το επιτόκιο. Σε κάποια Χ.Π.Σ αυτό το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος μπορεί να μεταβληθεί όπως:

-εάν το επιτόκιο ενός Χ.Π.Σ. αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου (για παράδειγμα, το επιτόκιο αναπροσαρμόζεται κάθε μήνα σε επιτόκιο ενός έτους)

-εάν το επιτόκιο ενός Χ.Π.Σ. αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με τον μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων

Στις περιπτώσεις που το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος μπορεί να τροποποιηθεί θα πρέπει να προβεί σε ποιοτική ή ακόμη και σε ποσοτική αξιολόγηση του στοιχείου για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και να καθοριστεί κατά πόσον μπορούν να διαφέρουν οι συμβατικές (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές από τις (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές που θα προέκυπταν εάν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος δεν είχε τροποποιηθεί (ταμειακές ροές αναφοράς). Σε περίπτωση ύπαρξης αισθητής διαφοράς δεν μπορεί να ισχύει ο όρος για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και συνεπώς, δεν μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (Αντιθέτως που σε ορισμένες δικαιοδοσίες τα επιτόκια καθορίζονται από το κράτος ή από κανονιστική αρχή ένα ρυθμισμένο επιτόκιο θεωρείται αντιπροσωπευτικό για το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος με σκοπό την εφαρμογή του όρου για να κατηγοριοποιηθεί στις ανωτέρω κατηγορίες ένα ΧΠΣ εάν το εν λόγω ρυθμισμένο επιτόκιο παρέχει αντάλλαγμα το οποίο γενικώς συνάδει με την πάροδο του χρόνου και δεν ενέχει έκθεση σε κινδύνους ή μεταβλητότητα των συμβατικών ταμειακών ροών που δεν συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού). Για την ανωτέρω απόφαση, η οικονομική οντότητα πρέπει να εξετάσει τον αντίκτυπο του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς και στη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Επιπροσθέτως κατά την εκτίμηση ενός τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, η οικονομική οντότητα πρέπει να εξετάζει τους παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις μελλοντικές συμβατικές ταμειακές ροές, ωστόσο μια οικονομική οντότητα πρέπει να εξετάζει μόνο τα ευλόγως πιθανά σενάρια και όχι κάθε πιθανό σενάριο

Παραδείγματα που αναφέρονται στις παρ. Β4.1.9Β Β4.1.9Γ Β4.1.9Δ του ΔΠΧΑ 9

α. Όταν το επιτόκιο ενός ΧΠΣ αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου, όπως το επιτόκιο να αναπροσαρμόζεται κάθε μήνα σε επιτόκιο ενός έτους (κυμαινόμενο επιτόκιο) ή εάν το

επιτόκιο ενός ΧΠΣ αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με τον μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων και η οικονομική οντότητα θα μπορούσε να συγκρίνει το εν λόγω ΧΠΣ με ένα χρηματοοικονομικό μέσο με πανομοιότυπους συμβατικούς όρους, και ο πανομοιότυπος πιστωτικός κίνδυνος εκτός του κυμαινόμενου επιτοκίου αναπροσαρμόζεται κάθε μήνα σε επιτόκιο ενός μήνα.

β. Όταν Μία οικονομική οντότητα όταν αξιολογεί ένα ομόλογο πενταετούς διάρκειας και το κυμαινόμενο επιτόκιο αναπροσαρμόζεται κάθε εξάμηνο σε επιτόκιο πενταετίας, η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να συμπεράνει ότι οι συμβατικές ταμειακές ροές αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, απλά και μόνο από το γεγονός ότι η καμπύλη επιτοκίου κατά τη στιγμή της αξιολόγησης είναι τέτοια ώστε η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου πενταετίας και του επιτοκίου εξαμήνου δεν είναι σημαντική. Αντ' αυτού, η οικονομική οντότητα πρέπει επίσης να εξετάζει κατά πόσον η σχέση μεταξύ του επιτοκίου πενταετίας και του επιτοκίου εξαμήνου θα μπορούσε να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια ζωής του μέσου έτσι ώστε οι συμβατικές (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές κατά τη διάρκεια ζωής του μέσου θα μπορούσαν να διαφέρουν αισθητά από τις (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές αναφοράς.

Οι συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού. Σε μια βασική συμφωνία δανεισμού, το αντάλλαγμα για τη διαχρονική αξία του χρήματος και τον πιστωτικό κίνδυνο είναι κατά κανόνα τα σημαντικότερα στοιχεία του τόκου. Ωστόσο, σε μια τέτοια συμφωνία ο τόκος μπορεί επίσης να περιλαμβάνει αντάλλαγμα και για άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού (για παράδειγμα, τον κίνδυνο ρευστότητας) και για άλλα βασικά έξοδα δανεισμού (για παράδειγμα, διοικητικά έξοδα) που σχετίζονται με τη διακράτηση του ΧΠΣ για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Επίσης, ο τόκος μπορεί να περιλαμβάνει ένα περιθώριο κέρδους το οποίο συνάδει με μια βασική συμφωνία δανεισμού. Σε ακραίες οικονομικές συνθήκες, ο τόκος μπορεί να είναι αρνητικός εάν, για παράδειγμα, ο κάτοχος ενός ΧΠΣ καταβάλλει ρητά ή σιωπηρά αντίτιμο για την κατάθεση των χρημάτων του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (και η εν λόγω προμήθεια υπερβαίνει το αντάλλαγμα που καταβάλλεται στον κάτοχο για τη διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο και άλλους βασικούς κινδύνους και έξοδα δανεισμού). **Ωστόσο, οι συμβατικοί όροι οι οποίοι θεσπίζουν την έκθεση σε κινδύνους ή τη μεταβλητότητα των συμβατικών ταμειακών ροών που δεν σχετίζεται με βασική συμφωνία δανεισμού, όπως η έκθεση στις μεταβολές των τιμών μετοχών ή των τιμών βασικών εμπορευμάτων, δεν έχουν ως αποτέλεσμα συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.** Ένα ΧΠΣ ο που δημιουργείται ή αγοράζεται μπορεί να αποτελεί βασική συμφωνία δανεισμού ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για δάνειο με τη νομική μορφή του. Κατά την εκτίμηση του κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός ΧΠΣ συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού, η οικονομική οντότητα μπορεί να χρειαστεί να εξετάσει τα διάφορα στοιχεία των τόκων χωριστά. Η αξιολόγηση των τόκων εστιάζει στο για τι αποζημιώνεται η οικονομική οντότητα και όχι στο ύψος της αποζημίωσης που λαμβάνει. Ωστόσο, το ποσό της αποζημίωσης που λαμβάνει η οικονομική οντότητα μπορεί να υποδηλώνει ότι η οικονομική οντότητα αποζημιώνεται για κάτι άλλο από τους βασικούς κινδύνους και τα βασικά έξοδα δανεισμού. **Οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού, εάν συνδέονται με μεταβλητή που δεν αποτελεί βασικό κίνδυνο ή έξοδο δανεισμού (για παράδειγμα, με την αξία συμμετοχικών τίτλων ή την τιμή ενός εμπορεύματος) ή εάν αντιστοιχούν σε μερίδιο των εσόδων ή των κερδών του οφειλέτη, ακόμη και αν οι εν λόγω συμβατικοί όροι είναι συνήθεις στην αγορά στην οποία δραστηριοποιείται η οικονομική οντότητα.**

4.3.2.2. Συμβατικοί όροι που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών

Στην περίπτωση που ένα Χ.Π.Σ. περιλαμβάνει συμβατικό όρο ο οποίος θα μπορούσε να μεταβάλει τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών (π.χ. να προεξοφληθεί πριν από τη λήξη του ή εάν μπορεί να επεκταθεί η διάρκειά του), η οικονομική οντότητα πρέπει να καθορίσει αν οι συμβατικές ταμειακές ροές που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά τη διάρκεια ζωής του μέσου αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και να εκτιμήσει τις συμβατικές ταμειακές ροές οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν τόσο πριν όσο και μετά τη μεταβολή των συμβατικών ταμειακών ροών (ανεξάρτητα από την πιθανότητα επέλευσης της εν λόγω μεταβολής), ενδεχομένως να εκτιμήσει και τη φύση (αν και μη καθοριστικός παράγοντας) τυχόν ενδεχόμενου γεγονότος που θα προκαλέσουν την μεταβολή (π.χ. που αναφέρεται στο κείμενο του ΔΠΧΑ 9, συγκρίνοντας ένα χρηματοοικονομικό μέσο με επιτόκιο το οποίο αναπροσαρμόζεται προς τα επάνω όταν ο οφειλέτης δεν καταβάλλει έναν συγκεκριμένο αριθμό πληρωμών έναντι ενός χρηματοοικονομικού μέσου με επιτόκιο το οποίο αναπροσαρμόζεται προς τα πάνω όταν ένας καθορισμένος δείκτης μετοχών ανέλθει σε συγκεκριμένο επίπεδο. Στην πρώτη περίπτωση είναι πιθανότερο ότι οι συμβατικές ταμειακές ροές κατά τη διάρκεια ζωής του μέσου θα αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου λόγω της σχέσης μεταξύ των μη καταβληθεισών πληρωμών και της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η φύση του ενδεχόμενου γεγονότος σχετίζεται άμεσα με τις μεταβολές των βασικών κινδύνων και εξόδων δανεισμού και οι συμβατικές ταμειακές ροές μεταβάλλονται προς την ίδια κατεύθυνση με τις εν λόγω μεταβολές).

Στις παραγράφους B4.1.10A, B4.1.11 του προσαρτήματος Β του ΔΠΧΑ 9 αναφέρονται παραδείγματα μεταβολής συμβατικών όρων από τους οποίους προκύπτουν συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου τα εξής:

α) κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο περιλαμβάνει αντάλλαγμα για τη διαχρονική αξία του χρήματος, για τον πιστωτικό κίνδυνο που συνδέεται με το ανεξόφλητο υπόλοιπο κεφαλαίου κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (το αντάλλαγμα για τον πιστωτικό κίνδυνο μπορεί να καθορίζεται μόνο στην αρχική αναγνώριση και συνεπώς είναι σταθερό) και για άλλους βασικούς κινδύνους και έξοδα δανεισμού, καθώς και ένα περιθώριο κέρδους

β) συμβατικός όρος ο οποίος επιτρέπει στον εκδότη (δηλαδή στον οφειλέτη) να προεξοφλήσει έναν χρεωστικό τίτλο ή επιτρέπει στον κάτοχο (δηλαδή στον πιστωτή) να επιστρέψει έναν χρεωστικό τίτλο στον εκδότη πριν από τη λήξη και το ποσό προεξόφλησης αντιπροσωπεύει στην ουσία μη καταβληθέντα ποσά κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, τα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνουν εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λύση της σύμβασης

και

γ) συμβατικός όρος ο οποίος επιτρέπει στον εκδότη ή στον κάτοχο να επεκτείνει τον συμβατικό όρο ενός χρεωστικού τίτλου (δηλαδή δικαίωμα επέκτασης) και από τους όρους του δικαιώματος επέκτασης προκύπτουν συμβατικές ταμειακές ροές κατά τη διάρκεια της περιόδου επέκτασης, οι οποίες αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, ενώ ενδέχεται να περιλαμβάνουν εύλογη αποζημίωση για την επέκταση της σύμβασης.

δ) Το επιτόκιο ενός δανείου προσαρμόζεται κατά ένα καθορισμένο ποσό εάν ο οφειλέτης επιτύχει μια συμβατικά καθορισμένη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Σε μια τέτοια περίπτωση, το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου

κεφαλαίου μόνο εάν, σε όλα τα συμβατικά πιθανά σενάρια, οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν θα διέφεραν σημαντικά από τις συμβατικές ταμειακές ροές χρηματοοικονομικού μέσου με ταυτόσημους συμβατικούς όρους, που όμως δεν διαθέτει ένα τέτοιο ενδεχόμενο χαρακτηριστικό.

Όταν ένα Χ.Π.Σ το οποίο διαφορετικά θα πληρούσε τον όρο για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αλλά δεν τον πληροί αποκλειστικά επειδή ένας συμβατικός όρος επιτρέπει στον εκδότη (ή απαιτεί από αυτόν) να προεξοφλήσει έναν χρεωστικό τίτλο ή επιτρέπει στον κάτοχο (ή απαιτεί από αυτόν) να επιστρέψει έναν χρεωστικό τίτλο στον εκδότη πριν από τη λήξη, μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (εφόσον πληροί τον όρο στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου που επιτυγχάνεται με την διακράτηση ή επιτυγχάνεται **τόσο με την** είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση Χ.Π.Σ) εάν:

- α) η οικονομική οντότητα αποκτά ή δημιουργεί το Χ.Π.Σ υπέρ το άρτιο ή υπό το άρτιο έναντι του συμβατικού ονομαστικού ποσού·
- β) το ποσό της προεξόφλησης αντιπροσωπεύει ουσιαστικά το συμβατικό ονομαστικό ποσό και τους δεδουλευμένους (αλλά μη καταβληθέντες) συμβατικούς τόκους, το οποίο ενδέχεται να περιλαμβάνει εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λύση της σύμβασης· και
- γ) κατά την αρχική αναγνώριση του Χ.Π.Σ από την οικονομική οντότητα, η εύλογη αξία του χαρακτηριστικού της προεξόφλησης είναι ασήμαντη.

Στην περίπτωση ύπαρξης συμβατικού όρου ο οποίος επιτρέπει στον εκδότη (δηλαδή στον οφειλέτη) να προεξοφλήσει έναν χρεωστικό τίτλο ή επιτρέπει στον κάτοχο (δηλαδή στον πισωτή) να επιστρέψει έναν χρεωστικό τίτλο στον εκδότη πριν από τη λήξη και το ποσό προεξόφλησης αντιπροσωπεύει στην ουσία μη καταβληθέντα ποσά κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου ή το ποσό της προεξόφλησης αντιπροσωπεύει ουσιαστικά το συμβατικό ονομαστικό ποσό και τους δεδουλευμένους (αλλά μη καταβληθέντες) συμβατικούς τόκους, ανεξάρτητα από το συμβάν ή την κατάσταση που προκαλεί την πρόωρη λύση της σύμβασης, ένα συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να καταβάλει ή να λάβει εύλογη αποζημίωση για την εν λόγω πρόωρη λύση. Για παράδειγμα, ένα συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να καταβάλει ή να λάβει εύλογη αποζημίωση όταν επιλέξει να καταγγείλει πρόωρα τη σύμβαση (ή αν προκαλέσει τη λύση της σύμβασης με άλλο τρόπο).

Ενδεικτικά παραδείγματα που παρουσιάζουν συμβατικές ταμειακές ροές:

- α) που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αναφέρονται στην ενότητα B4.1.13 του προσαρτήματος B του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067
- β) που δεν αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αναφέρονται στην ενότητα B4.1.14 του προσαρτήματος B του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067.

Σε ορισμένες περιπτώσεις ένα ΧΠΣ μπορεί να έχει συμβατικές ταμειακές ροές οι οποίες περιγράφονται ως κεφάλαιο και τόκοι αλλά οι εν λόγω ταμειακές ροές δεν αποτελούν πληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, Τούτο μπορεί να συμβαίνει εάν:

- α. Το ΧΠΣ αντιπροσωπεύει επένδυση σε συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία ή ταμειακές ροές και, συνεπώς, οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου ή τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου. Π.χ. (παρ. B4.1.16 του

κειμένου του ΔΠΧΑ 9) εάν οι συμβατικοί όροι ορίζουν ότι οι ταμειακές ροές του ΧΠΣ αυξάνονται όσο αυξάνονται τα οχήματα που χρησιμοποιούν μια συγκεκριμένη οδό με διόδια, οι εν λόγω συμβατικές ταμειακές ροές δεν συνάδουν με βασική συμφωνία δανεισμού. Κατά συνέπεια, το μέσο δεν πληροί τον όρο για τις ταμειακές ροές επομένως δεν μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

β. Ένα ΧΠΣ έχει χαρακτηριστικά «χωρίς δικαίωμα αναγωγής» όταν το τελικό δικαίωμα της οικονομικής οντότητας να λαμβάνει ταμειακές ροές περιορίζεται συμβατικά στις ταμειακές ροές που δημιουργούνται από συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία. Με άλλα λόγια, η οικονομική οντότητα είναι κατά κύριο λόγο εκτεθειμένη στον κίνδυνο απόδοσης των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων και όχι στον πιστωτικό κίνδυνο του οφειλέτη. Π.χ. (παρ. Β4.1.16Α του κειμένου του ΔΠΧΑ 9), το τελικό δικαίωμα ενός πιστωτή να λαμβάνει ταμειακές ροές μπορεί να περιορίζεται συμβατικά στις ταμειακές ροές που δημιουργούνται από συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία μιας δομημένης οικονομικής οντότητας.

Ωστόσο, καθαυτό το γεγονός ότι ένα ΧΠΣ έχει χαρακτηριστικά «χωρίς δικαίωμα αναγωγής» δεν συνεπάγεται αναγκαστικά ότι το ΧΠΣ δεν πληροί τον όρο για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο πιστωτής υποχρεούται να αξιολογήσει (να εξετάσει) τη σύνδεση ανάμεσα στα συγκεκριμένα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία ή τις συγκεκριμένες ταμειακές ροές και τις συμβατικές ταμειακές ροές του ΧΠΣ που κατατάσσεται, ώστε να κρίνει αν οι εν λόγω συμβατικές ταμειακές ροές αποτελούν πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου. Η οικονομική οντότητα εξετάζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο η σύνδεση αυτή επηρεάζεται από άλλες συμβατικές ρυθμίσεις, όπως οι χρεωστικοί τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης ή οι συμμετοχικοί τίτλοι που εκδίδει ο οφειλέτης. Εάν οι όροι του ΧΠΣ προκαλούν τυχόν άλλες ταμειακές ροές ή περιορίζουν τις ταμειακές ροές κατά τρόπο που δεν συμβαδίζει με τις πληρωμές που αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο και τόκους, το ΧΠΣ δεν πληροί τον όρο για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου επομένως στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Η εν λόγω αξιολόγηση δεν επηρεάζεται από το αν τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία είναι χρηματοοικονομικά ή μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

4.3.2.3. Μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου

Για τα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος τα έσοδα από τόκους υπολογίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός Χ.Π.Σ, με τις κάτωθι εξαιρέσεις:

- α) αγορασμένα ή δημιουργημένα Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας, για αυτά εφαρμόζεται το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο στο αποσβεσμένο κόστος του Χ.Π.Σ από την αρχική αναγνώριση
- β) Χ.Π.Σ τα οποία δεν είναι αγορασμένα ή δημιουργημένα απομειωμένης πιστωτικής αξίας, αλλά έχουν καταστεί στη συνέχεια Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας, για αυτά εφαρμόζεται το πραγματικό επιτόκιο στο αποσβεσμένο κόστος του Χ.Π.Σ σε μεταγενέστερες περιόδους αναφοράς.

Στην περίπτωση που σε μεταγενέστερες περιόδους αναφοράς ο πιστωτικός κίνδυνος, που ενέχεται στο χρηματοοικονομικό μέσο, βελτιωθεί ώστε να μην θεωρείται πλέον απομειωμένης πιστωτικής αξίας, ενώ η βελτίωση αυτή μπορεί να συσχετιστεί αντικειμενικά,

υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία.

Όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός Χ.Π.Σ αποτελούν αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποιούνται με άλλο τρόπο και η επαναδιαπραγμάτευση ή η τροποποίηση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του εν λόγω Χ.Π.Σ υπολογίζεται εκ νέου η προ αποσβέσεων λογιστική αξία ως η παρούσα αξία των συμβατικών ταμειακών ροών οι οποίες έχουν προεξοφληθεί με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (ή με το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, όταν πρόκειται για Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγορασθεί ή δημιουργηθεί) και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα το κέρδος ή η ζημία τροποποίησης.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την αρχική αναγνώριση, διότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι πολύ υψηλός, αποκτάται σημαντικά υπό το άρτιο (και σε περίπτωση αγοράς). Μια οικονομική οντότητα απαιτείται να συμπεριλαμβάνει τις αρχικές αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες στις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο για χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται όταν αγοράζονται ή δημιουργούνται ως απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την αρχική αναγνώριση.

Σημειώνεται ότι η περιοδική επανεκτίμηση των ταμειακών ροών σε Χ.Π.Σ και υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου, που πραγματοποιείται προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς μεταβάλλει το πραγματικό επιτόκιο, εάν όμως αυτά αναγνωριστούν αρχικά σε ποσό που ισούται με το εισπρακτέο ή πληρωτέο κατά τη λήξη κεφάλαιο, η επανεκτίμηση των μελλοντικών καταβολών τόκων συνήθως δεν επιδρά σημαντικά στη λογιστική αξία τους.

Κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αποτελεί αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του τροποποιημένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αποσβένεται κατά την εναπομένουσα διάρκεια ζωής αυτού. Αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού μέσου αντιμετωπίζονται ως προσαρμογή του πραγματικού επιτοκίου όπως:

α) αμοιβές δημιουργίας που εισπράττονται από την οικονομική οντότητα σε σχέση με τη δημιουργία ή την απόκτηση ενός Χ.Π.Σ

β) αμοιβές δέσμευσης που εισπράττονται από την οικονομική οντότητα για τη δημιουργία δανείου όταν η δανειακή δέσμευση που δεν επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

γ) αμοιβές δημιουργίας που καταβάλλονται κατά την έκδοση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος

Εάν το χρηματοοικονομικό μέσο επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τότε οι αμοιβές αναγνωρίζονται ως έσοδα ή έξοδα κατά την αρχική αναγνώριση του μέσου.

Οι αμοιβές που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού μέσου και αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 περιλαμβάνονται οι εξής:

α) αμοιβές που χρεώνονται για την εξυπηρέτηση δανείου*

β) αμοιβές δέσμευσης για τη δημιουργία δανείου όταν η δανειακή δέσμευση δεν επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και δεν είναι πιθανό να συναφθεί συγκεκριμένη δανειοδοτική συμφωνία και

γ) αμοιβές κοινοπρακτικού δανείου που εισπράττονται από οικονομική οντότητα που πραγματοποιεί διευθετήσεις για δάνειο και δεν παρακρατεί για την ίδια μέρος του συνολικού δανείου (ή παρακρατεί ένα μέρος με το ίδιο πραγματικό επιτόκιο για ανάλογο κίνδυνο με τους άλλους συμμετέχοντες).

4.3.3. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων

Ένα Χ.Π.Σ επιμετράται μεταγενέστερα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) το Χ.Π.Σ διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται **τόσο με την είσπραξη** συμβατικών ταμειακών ροών **όσο και με την πώληση** χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, **και**
- β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, δημιουργούνται **σε συγκεκριμένες ημερομηνίες** ταμειακές ροές που **συνίστανται αποκλειστικά** σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.

Στο επιχειρηματικό μοντέλο αυτού του είδους, τα βασικά διοικητικά στελέχη της οικονομικής οντότητας έχουν αποφασίσει ότι τόσο η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και η πώληση Χ.Π.Σ. είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου και περιλαμβάνει κατά κανόνα πωλήσεις με μεγαλύτερη συχνότητα και αξία.

Κατά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα μπορεί να επιλέξει αμετάκλητα να παρουσιάζει στα λοιπά συνολικά έσοδα μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία μιας επένδυσης σε συμμετοχικό τίτλο εντός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, ο οποίος δεν διακρατείται για διαπραγμάτευση ούτε αποτελεί ενδεχόμενο αντάλλαγμα αναγνωριζόμενο από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3 ισοτιμίας (στην περίπτωση αυτή τα ποσά που απεικονίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα δεν μεταφέρονται ακολούθως στα αποτελέσματα, η οικονομική οντότητα μπορεί να μεταφέρει τα σωρευτικά κέρδη ή ζημίες στα ίδια κεφάλαια). Μια τέτοια επένδυση δεν αποτελεί χρηματικό στοιχείο και επομένως το κέρδος ή η ζημία που απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα περιλαμβάνει κάθε σχετιζόμενο συστατικό στοιχείο συναλλαγματικής. Τα μερίσματα της εν λόγω επένδυσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, τα μερίσματα εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις αναγνώρισης τους εκτός εάν το μερίσμα αντιπροσωπεύει σαφώς ανάκτηση μέρους του κόστους της επένδυσης. Για να αναγνωρισθούν μερίσματα στα αποτελέσματα θα πρέπει: α) Να έχει εδραιωθεί το δικαίωμα της οικονομικής οντότητας να εισπράξει το μερίσμα· β) να είναι πιθανό τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με το μερίσμα να εισρεύσουν στην οικονομική οντότητα· και γ) το ποσό του μερίσματος μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Το κέρδος ή η ζημία από Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων **αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα** μέχρι την παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ. ή την ανακατάταξή του. **εκτός**

α) από τα κέρδη ή τις ζημίες απομείωσης (αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με αντισυμβαλλόμενο τα λοιπά συνολικά έσοδα)

β) τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες (αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με εξαίρεση όταν το μέσο προσδιορίζεται ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μια αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης ή μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας συμμετοχικού τίτλου για τον οποίο η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές της εύλογης αξίας στα λοιπά συνολικά έσοδα)

Ενδεικτικός συνοπτικός πίνακας περιπτώσεων κινηθέντων κονδυλίων στην περίπτωση Χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων				
	ΧΠΣ	Λοιπά συνολικά έσοδα	Αποτελέσματα Χρήσεως	Διαθέσιμα
Απόκτηση ΧΠΣ	E			E
Απομείωση ΧΠΣ (Πρόβλεψη)		E	E	
Τόκοι	E		E	
Καταβολή τόκων	E			E
Μεταβολή εύλογης αξίας	E	E		
Συναλλαγματικές διαφορές	E		E	
Επαναμέτρηση απομείωσης		E	E	
Συναλλαγματικές διαφορές στο μέρος της απομείωσης		E	E	
Οριστική Απομείωση ΧΠΣ	E		E	

Ε: Εγγραφή

Όταν γίνει παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ., το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Εάν γίνει ανακατάταξη του Χ.Π.Σ. από την κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων σε

α) Επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος, τότε το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που προηγουμένως αναγνωρίζονταν στα λοιπά συνολικά έσοδα αφαιρούνται από την καθαρή θέση και αναπροσαρμόζονται έναντι της εύλογης αξίας του Χ.Π.Σ. στοιχείου κατά την ημερομηνία της ανακατάταξης.

β) Επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων, τότε το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ημερομηνία ανακατάταξης.

Οι τόκοι που υπολογίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα για ένα Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων είναι ίδια με τα ποσά που θα είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα εάν το Χ.Π.Σ. είχε επιμετρηθεί στο αποσβεσμένο κόστος.

Ενδεικτικά Χ.Π.Σ. που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία μπορούν είναι κρατικά ή εταιρικά ομόλογα για τα οποία η πρόθεση για το χρονικό διάστημα διακράτησης τους είναι μικρότερο από την λήξη τους.

Παράδειγμα Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Ξ την 1/1/2018 αγοράζει ένα Χ.Π.Σ. τριετούς διάρκειας αξίας ευρώ 20.000 το οποίο έχει ετήσιο επιτόκιο 2%, η εταιρεία το κατατάσσει ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Την 31/12/2018 η εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 19500. Η εταιρεία έχει υπολογίσει πρόβλεψη για την ζημία απομείωσης για το επόμενο δωδεκάμηνο ποσό ευρώ 300. Την 1/1/2019 η εταιρεία λόγω εκτίμησης των τρεχουσών συνθηκών αποφασίζει να πωλήσει το Χ.Π.Σ έναντι ευρώ 18.000.

	Χρέωση	Πίστωση
Χ.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.	20000	
Χρηματικά διαθέσιμα		20000
Αγορά Χ.Π.Σ, 1/1/2018		

Χρηματικά διαθέσιμα	400	
Έσοδα από τόκους		400
Τόκος (20000 X 2%) 31/12/2018		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημίας	300	
Λοιπά συνολικά έσοδα		300
Πρόβλεψη ενδεχόμενης) 31/12/2018		
Λοιπά συνολικά έσοδα	500	
X.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.		500
Μεταβολή στην εύλογη αξία του X.Π.Σ. 31/12/2018		
Χρηματικά Διαθέσιμα	18000	
Ζημία από πώληση X.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.	1700	
Λοιπά συνολικά έσοδα		200
X.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.		19500
Πώληση X.Π.Σ. την 1/1/2019		

4.3.4. Κέρδη ή ζημίες όταν χρησιμοποιείται η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού

Εάν μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει X.Π.Σ. χρησιμοποιώντας τη λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού, κάθε μεταβολή στην εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου που θα λαμβάνεται στη διάρκεια της περιόδου μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας του διακανονισμού

- α) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος δεν αναγνωρίζεται μεταβολή.
 - β) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων η μεταβολή της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ή στα λοιπά συνολικά έσοδα,
 - γ) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων η μεταβολή της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.
- Σημειωτέον ότι ως ημερομηνία εμπορικής συναλλαγής θεωρείται η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για τους σκοπούς της εφαρμογής των απαιτήσεων απομείωσης.

4.3.5. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ένα X.Π.Σ επιμετράται μεταγενέστερα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

- Δεν επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.
- Είναι επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο εάν δεν έχει επιλεγεί να επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.
- Προορίζεται για πώληση.
- Κατά την αρχική αναγνώριση, έχει προσδιορίσει αμετάκλητα ότι το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Το επιχειρηματικό μοντέλο που έχει ως αποτέλεσμα την επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων είναι το επιχειρηματικό μοντέλο στο πλαίσιο του οποίου η οικονομική οντότητα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με στόχο την πραγματοποίηση ταμειακών ροών μέσω της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων. Παρόλο που η οικονομική οντότητα θα εισπράττει συμβατικές ταμειακές ροές ενόσω διακρατεί τα Χ.Π.Σ., ο στόχος ενός τέτοιου επιχειρηματικού μοντέλου δεν επιτυγχάνεται και με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και με την πώληση Χ.Π.Σ. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών δεν είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου· αντιθέτως, πρόκειται για παρεπόμενη δραστηριότητα.

Ενδεικτικά Χ.Π.Σ που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία είναι: συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης / δικαιώματα προαίρεσης, συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε συνάλλαγμα / δικαιώματα προαίρεσης, επενδύσεις σε μετατρέψιμους τίτλους, ενδεχόμενο εισπρακτέο τίμημα από την πώληση μιας επιχείρησης, ομόλογα συνδεδεμένα με εμπορεύματα, Πράξεις ανταλλαγής επιτοκίων παράγωγα που δεν είναι μέσο αντιστάθμισης

4.3.6. Λογιστικό χειρισμός του κέρδους ή της ζημιάς επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 για τον λογιστικό χειρισμό του κέρδους ή της ζημιάς επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετρώνται στην εύλογη αξία αναγνωρίζεται στα **αποτελέσματα**, εκτός εάν:

- α) αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης
- β) αποτελεί επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο και η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να παρουσιάζει τα κέρδη και τις ζημίες της εν λόγω επένδυσης στα λοιπά συνολικά έσοδα
- γ) αποτελεί χρηματοοικονομική υποχρέωση που έχει προσδιοριστεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και η οικονομική οντότητα υποχρεούται να παρουσιάζει τα αποτελέσματα των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου ως:
 - i) το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που μπορεί να αποδοθεί σε **μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου** της εν λόγω υποχρέωσης παρουσιάζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα (εκτός εάν δημιουργούσε ή θα διείρυνε μια **λογιστική αναντιστοιχία, τότε θα έπρεπε να παρουσιάζεται στα αποτελέσματα**) και
 - ii) το υπόλοιπο ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της υποχρέωσης παρουσιάζεται στα αποτελέσματα
- δ) αποτελεί Χ.Π.Σ. που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

4.4. Κατάταξη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια οικονομική οντότητα κατατάσσει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

- α. μεταγενέστερα ως επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος
- β. μεταγενέστερα ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

4.4.1. Επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος

Μια οικονομική οντότητα κατατάσσει όλες τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως μεταγενέστερα επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος, **με εξαίρεση:**

- α) τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων που συνιστούν υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

β) τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προκύπτουν όταν η μεταβίβαση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου δεν πληροί τις προϋποθέσεις για παύση αναγνώρισης τότε αναγνωρίζει χρηματοοικονομική υποχρέωση για το αντάλλαγμα που ελήφθη και σε μεταγενέστερες περιόδους, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει κάθε έσοδο από το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και κάθε έξοδο που ανέλαβε από τη χρηματοοικονομική υποχρέωση ή όταν εφαρμόζεται η προσέγγιση της συνεχιζόμενης ανάμειξης στην περίπτωση αυτή επιμετρώνται:

- i) στο αποσβεσμένο κόστος των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, ή
- ii) ισούται με την εύλογη αξία των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, όταν επιμετρώνται σε ανεξάρτητη βάση, εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στην εύλογη αξία.

γ) τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης. Μετά την αρχική αναγνώριση, ο εκδότης ενός τέτοιου συμβολαίου [εκτός εάν ισχύουν οι ανωτέρω περιπτώσεις α) ή β)] στη συνέχεια το επιμετρά στο υψηλότερο ποσό μεταξύ:

- i) του ποσού της πρόβλεψης ζημίας και
- ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένου, όπου απαιτείται, κατά το σωρευτικό ποσό των εσόδων που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις αρχές του ΔΠΧΑ 15

δ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς. Ο εκδότης μιας τέτοιας δέσμευσης [εκτός εάν ισχύει η ανωτέρω περίπτωση α)] την επιμετρά στο υψηλότερο ποσό μεταξύ:

- i) του ποσού της πρόβλεψης ζημίας και
- ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένου, όπου απαιτείται, κατά το σωρευτικό ποσό των εσόδων που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις αρχές του ΔΠΧΑ 15

ε) ενδεχόμενο αντάλλαγμα το οποίο αναγνωρίζεται από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο αντάλλαγμα στη συνέχεια επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στα αποτελέσματα.

Κέρδος ή ζημία από **χρηματοοικονομική υποχρέωση** που επιμετράται στο **αποσβεσμένο κόστος** και δεν αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν η χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται και μέσω της διαδικασίας της απόσβεσης.

Ενδεικτικά, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να κατατασσόταν σε αυτήν την κατηγορία είναι ο τραπεζικός δανεισμός, τα δάνεια από τρίτους πλην τραπεζών, εμπορικές υποχρεώσεις.

4.4.2. Επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να κατατάσσει μία χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν

- α) κατά την αρχική αναγνώριση προσδιορίζει αμετάκλητα μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν αυτό επιτρέπεται
- β) με τον τρόπο αυτό παρέχεται πιο συναφής πληροφόρηση διότι είτε απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις ή
- γ) γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή Χ.Π.Σ. και η απόδοσή της εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική

διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων, και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά επί αυτής της βάσης στα βασικά διοικητικά στελέχη της οικονομικής οντότητας.

Μία οικονομική οντότητα παρουσιάζει κέρδος ή ζημία από χρηματοοικονομική υποχρέωση που προσδιορίζεται ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ως εξής:

- α) το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της εν λόγω υποχρέωσης παρουσιάζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα εκτός εάν δημιουργούσε ή θα διέκρινε μια λογιστική αναντιστοιχία, τότε θα έπρεπε να παρουσιάζεται στα αποτελέσματα) και
- β) το υπόλοιπο ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της υποχρέωσης παρουσιάζεται στα αποτελέσματα

Στην περίπτωση που μία οικονομική οντότητας τις δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης τις προσδιορίζει ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τότε απεικονίζει στα αποτελέσματα όλα τα κέρδη και τις ζημίες.

Ενδεικτικά, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να κατατασσόταν σε αυτήν την κατηγορία είναι συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης/δικαιώματα προαίρεσης, συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε συνάλλαγμα/δικαιώματα προαίρεσης, ομόλογα συνδεδεμένα με εμπορεύματα, πράξεις ανταλλαγής επιτοκίων.

4.5. Ενσωματωμένα παράγωγα – Υβριδικά συμβόλαια

Παράγωγο είναι χρηματοοικονομικό μέσο ή άλλο συμβόλαιο που έχει και τα τρία ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- (α) η αξία του μεταβάλλεται σύμφωνα με τις μεταβολές ενός καθορισμένου επιτοκίου, μιας τιμής χρηματοοικονομικού μέσου, ενός αγαθού, μιας συναλλαγματικής ισοτιμίας, ενός δείκτη τιμών ή συντελεστών, μιας πιστωτικής διαβάθμισης ή ενός πιστωτικού δείκτη ή μιας άλλης μεταβλητής, με την προϋπόθεση, στην περίπτωση μη χρηματοοικονομικής μεταβλητής, ότι η μεταβλητή δεν αναφέρεται ειδικά σε κάποιον αντισυμβαλλόμενο της σύμβασης (ορισμένες φορές αποκαλείται το «υποκείμενο»),
- (β) δεν προϋποθέτει αρχική καθαρή επένδυση ή απαιτεί ελάχιστη αρχική επένδυση σε σχέση με άλλους τύπους συμβάσεων που έχουν παρόμοια συμπεριφορά στις μεταβολές των συνθηκών της αγοράς και
- (γ) διακανονίζεται σε μια μελλοντική ημερομηνία.

Ενσωματωμένο παράγωγο είναι ένα επιμέρους στοιχείο ενός υβριδικού (σύνθετου) συμβολαίου που περιλαμβάνει και ένα μη παράγωγο κύριο συμβόλαιο — με αποτέλεσμα ορισμένες από τις ταμειακές ροές του σύνθετου μέσου να κυμαίνονται κατά τρόπο όμοιο με ένα αυτοτελές παράγωγο.

Το υβριδικό συμβόλαιο εάν περιλαμβάνει:

- α) Ένα κύριο συμβόλαιο **που συνιστά περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9**, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις για την κατάταξη του σε ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο.
- β) Ένα κύριο συμβόλαιο **που δεν συνιστά περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9** (μισθώσεις, ασφαλιστικά συμβόλαια κ.τ.λ.), το ενσωματωμένο παράγωγο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και αντιμετωπίζεται λογιστικά ως παράγωγο βάσει του ΔΠΧΑ 9 εάν, και μόνον εάν:

- ι) τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι του ενσωματωμένου παραγώγου δεν είναι στενά συνδεδεμένα με τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τους κινδύνους του κύριου συμβολαίου

- ii) ένα χωριστό χρηματοοικονομικό μέσο με τους ίδιους όρους όπως το ενσωματωμένο παράγωγο θα πληρούσε τον ορισμό ενός παραγώγου· και
- iii) το υβριδικό συμβόλαιο δεν επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών της εύλογης αξίας στα αποτελέσματα (ήτοι ένα παράγωγο που ενσωματώνεται σε χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν διαχωρίζεται).

γ) Όταν ένα συμβόλαιο περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα και **το κύριο συμβόλαιο δεν είναι περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9**, μια οικονομική οντότητα δύναται να προσδιορίσει ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, **εκτός εάν**:

- i) το ενσωματωμένο παράγωγο ή παράγωγα δεν τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο· ή
- ii) είναι σαφές με μικρή ή καθόλου ανάλυση κατά την αρχική εξέταση ενός παρόμοιου υβριδικού μέσου ότι ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου ή παραγώγων απαγορεύεται, όπως ένα δικαίωμα προπληρωμής ενσωματωμένο σε δάνειο που επιτρέπει στον κάτοχο να προπληρώσει το δάνειο περίπου στο αποσβεσμένο κόστος του.

Όταν βάσει του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα απαιτείται να διαχωρίσει ένα ενσωματωμένο παράγωγο από το κύριο συμβόλαιο, αλλά αδυνατεί να το επιμετρήσει προσδιορίζει ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που δεν δύναται να επιμετρήσει αξιόπιστα την εύλογη αξία ενός ενσωματωμένου παραγώγου βάσει των όρων και των προϋποθέσεων του, η εύλογη αξία του ενσωματωμένου παραγώγου είναι η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του υβριδικού συμβολαίου και της εύλογης αξίας του κύριου συμβολαίου.

4.6. Ανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Μια οικονομική οντότητα όταν, και μόνον όταν, τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο που εφαρμόζει για τη διαχείριση Χ.Π.Σ, ανακατατάσσει όλα τα εμπλεκόμενα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η οικονομική οντότητα δεν επαναλαμβάνει τυχόν προγενέστερα αναγνωρισμένα κέρδη, ζημίες (συμπεριλαμβανομένων κερδών ή ζημιών απομείωσης) ή τόκους.

Μια οικονομική οντότητα δεν ανακατατάσσει οποιαδήποτε χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Οι ακόλουθες μεταβολές συνθηκών δεν αποτελούν ανακατάταξη:

- α) στοιχείο το οποίο προηγουμένως αποτελούσε προσδιορισμένο και αποτελεσματικό μέσο αντιστάθμισης σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης και δεν πληροί πλέον αυτές τις προϋποθέσεις·
- β) στοιχείο το οποίο καθίσταται προσδιορισμένο και αποτελεσματικό μέσο αντιστάθμισης σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης· και
- γ) μεταβολές στην επιμέτρηση λόγω επιλεξιμότητας των εκθέσεων σε πιστωτικό κίνδυνο για προσδιορισμό στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

4.6.1 Περιπτώσεις ανακατατάξεων Χ.Π.Σ.

Οι ανακατατάξεις που ορίζονται από το ΔΠΧΑ 9 συνοψίζονται στο κάτωθι πίνακα:

**Ανακατάταξη Χρηματοοικονομικών περιουσιακών
στοιχείων (ΧΠΣ)**

Κατάταξη ΧΠΣ	Ανακατάταξη σε	Αξία Επμέτρησης	Διαφορά λόγω ανακατάταξης	Προσαρμογή
Επμέτρηση στο αποσβεσμένου κόστους	Επμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία που επιμετρώνεται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης	Κέρδος ή ζημία που προκύπτει μεταξύ αποσβεσμένου κόστους και εύλογης αξίας στα αποτελέσματα	
Επμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Επμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Εύλογη αξία που επιμετρώνεται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης		Το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης.
Επμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Επμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Εύλογη αξία που επιμετρώνεται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης	Αποσβεσμένου κόστους και εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα	Το πραγματικό επιτόκιο και η επμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν αναπροσαρμόζονται ως αποτέλεσμα της ανακατάταξης. Η πρόβλεψη ζημίας θα παύσει να αναγνωρίζεται (και συνεπώς δεν θα αναγνωρίζεται πλέον ως προσαρμογή στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία), αλλά αντί αυτής θα αναγνωρίζεται ως σωρευμένο ποσό απομείωσης (ίσο) στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα γνωστοποιείται από την ημερομηνία ανακατάταξης
Επμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Επμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Εύλογη αξία που επιμετρώνεται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης και το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που προηγούμενος αναγνωρίζονταν στα λοιπά συνολικά έσοδα αφαιρούνται από την καθαρή θέση και αναπροσαρμόζονται έναντι της εύλογης αξίας του ΧΠΣ κατά την ημερομηνία της ανακατάταξης. Ως αποτέλεσμα, το ΧΠΣ επιμετρώνεται κατά την ημερομηνία		Η αναπροσαρμογή αυτή επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα αλλά όχι τα αποτελέσματα και, επομένως, δεν συνιστά αναπροσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1). Το πραγματικό επιτόκιο και η επμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν αναπροσαρμόζονται ως αποτέλεσμα της ανακατάταξης

ανακατάταξης σαν η επιμέτρησή του να γινόταν πάντοτε στο αποσβεσμένο κόστος			
Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Εύλογη αξία	Το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης. Η ημερομηνία ανακατάταξης αντιμετωπίζεται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.
Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία	Το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ημερομηνία ανακατάταξης

4.6.2. Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά την ανακατάταξη Χ.Π.Σ.

Εάν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει Χ.Π.Σ. απαιτείται η ανακατάταξη να εφαρμόζεται μελλοντικά από την ημερομηνία ανακατάταξης. Τόσο η κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους όσο και η κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων απαιτούν τον καθορισμό του πραγματικού επιτοκίου κατά την αρχική αναγνώριση. Και οι δύο αυτές κατηγορίες επιμέτρησης απαιτούν, επίσης, την εφαρμογή των απαιτήσεων απομείωσης κατά τον ίδιο τρόπο. Συνεπώς, όταν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει ένα Χ.Π.Σ. μεταξύ της κατηγορίας επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους και της κατηγορίας επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων:

α) η αναγνώριση εσόδων από τόκους δεν θα αλλάξει και, συνεπώς, η οικονομική οντότητα συνεχίζει να χρησιμοποιεί το ίδιο πραγματικό επιτόκιο·

β) η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν θα αλλάξει, διότι και στις δύο κατηγορίες επιμέτρησης εφαρμόζεται η ίδια προσέγγιση απομείωσης.

Ωστόσο, εάν ένα Χ.Π.Σ. ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων στην κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους, αναγνωρίζεται μια πρόβλεψη ζημίας ως προσαρμογή της προ αποσβέσεων λογιστικής αξίας του Χ.Π.Σ. από την ημερομηνία ανακατάταξης. Εάν ένα Χ.Π.Σ. ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους στην κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η πρόβλεψη ζημίας θα παύσει να αναγνωρίζεται (και συνεπώς δεν θα αναγνωρίζεται πλέον ως προσαρμογή στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία), αλλά αντί αυτής θα αναγνωρίζεται ως σωρευμένο ποσό απομείωσης (ίσο) στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα γνωστοποιείται από την ημερομηνία ανακατάταξης.

Δεν απαιτείται να αναγνωρίζονται χωριστά τα έσοδα από τόκους ή τα κέρδη και τις ζημίες απομείωσης για ένα Χ.Π.Σ. που επιμετράται με την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Συνεπώς, όταν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει ένα Χ.Π.Σ. από την κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης. Η ημερομηνία ανακατάταξης για ένα Χ.Π.Σ. αντιμετωπίζεται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.

4.7. Αλλαγές στην βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς

Η οικονομική οντότητα, εάν και μόνον εάν, η βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών ενός Χ.Π.Σ. ή μία χρηματοοικονομική υποχρέωση αλλάζει ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς (ο όρος «μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς» αναφέρεται στη μεταρρύθμιση ενός επιτοκίου αναφοράς η οποία καλύπτει ολόκληρη την αγορά, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης ενός επιτοκίου αναφοράς από εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς, όπως π.χ. αυτό που προκύπτει με βάση τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην έκθεση του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με τίτλο «Reforming Major Interest Rate Benchmarks»), τότε η βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης **μπορεί να αλλάξει ως εξής:**

α) με την τροποποίηση των συμβατικών όρων που καθορίστηκαν κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου (για παράδειγμα, οι συμβατικοί όροι τροποποιούνται για την αντικατάσταση του επιτοκίου αναφοράς από εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς)·

β) κατά τρόπο που δεν λήφθηκε υπόψη —ούτε προβλέφθηκε— στους συμβατικούς όρους κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου, χωρίς να τροποποιηθούν οι συμβατικοί όροι (για παράδειγμα, η μέθοδος υπολογισμού του επιτοκίου αναφοράς αλλάζει χωρίς να τροποποιηθούν οι συμβατικοί όροι)· και/ή

γ) λόγω της ενεργοποίησης υφιστάμενου συμβατικού όρου (για παράδειγμα, ενεργοποιείται υφιστάμενη ρήτρα εφεδρικού επιτοκίου).

Ως πρακτική λύση, η οικονομική οντότητα για τη λογιστική αντιμετώπιση μιας αλλαγής στη βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς **εφαρμόζει** περιοδική επανεκτίμηση των ταμειακών ροών που πραγματοποιείται προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς μεταβάλλει το πραγματικό επιτόκιο. Εάν ένα Χ.Π.Σ. ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση κυμαινόμενου επιτοκίου

αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό που ισούται με το εισπρακτέο ή πληρωτέο κατά τη λήξη κεφάλαιο, η επανεκτίμηση των μελλοντικών καταβολών τόκων συνήθως δεν επιδρά σημαντικά στη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

Η εν λόγω πρακτική λύση εφαρμόζεται μόνο σε τέτοιου είδους αλλαγές και μόνο στον βαθμό που η αλλαγή απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς.

Για τον σκοπό αυτόν, αλλαγή στη βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς εφόσον, και μόνον εφόσον, πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η αλλαγή είναι απαραίτητη ως άμεση συνέπεια της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς· και
- β) η νέα βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών είναι οικονομικά ισοδύναμη με την προηγούμενη βάση (δηλ. τη βάση που εφαρμοζόταν αμέσως πριν από την αλλαγή).

4.7.1. Αλλαγές σε Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομική υποχρέωση πέραν των αλλαγών στη βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς

Εάν πραγματοποιούνται αλλαγές σε Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομική υποχρέωση πέραν των αλλαγών στη βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει πρώτα την ανωτέρω πρακτική λύση στις αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς. Στη συνέχεια, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις ισχύουσες απαιτήσεις του παρόντος προτύπου σε τυχόν συμπληρωματικές αλλαγές στις οποίες δεν εφαρμόζεται η πρακτική λύση.

Εάν η πρόσθετη αλλαγή δεν έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, η οικονομική οντότητα τότε για τη λογιστική αντιμετώπιση της εν λόγω πρόσθετης αλλαγής διαζευκτικά τα εξής:

- i. Όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός Χ.Π.Σ. αποτελούν αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποιούνται με άλλο τρόπο και η επαναδιαπραγμάτευση ή η τροποποίηση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του εν λόγω Χ.Π.Σ. σύμφωνα με το παρόν πρότυπο, η οικονομική οντότητα υπολογίζει εκ νέου την προ αποσβέσεων λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει στα αποτελέσματα κέρδος ή ζημία τροποποίησης. Η προ αποσβέσεων λογιστική αξία του Χ.Π.Σ. υπολογίζεται εκ νέου ως η παρούσα αξία των συμβατικών ταμειακών ροών κατόπιν της επαναδιαπραγμάτευσης ή της τροποποίησης οι οποίες έχουν προεξοφληθεί με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του Χ.Π.Σ. (ή με το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, όταν πρόκειται για Χ.Π.Σ. απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγοραστεί ή δημιουργηθεί) ή, όπου αρμόζει, με το αναθεωρημένο πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης. Κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αποτελεί αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του τροποποιημένου Χ.Π.Σ. και αποσβένεται κατά την εναπομένουσα διάρκεια ζωής αυτού.
- ii. Εάν η οικονομική οντότητα αναθεωρήσει τις εκτιμήσεις καταβολών και εισπράξεων της (εξαιρουμένων τροποποιήσεων σύμφωνα με την ανωτέρω υποπερίπτωση i. και μεταβολών στις εκτιμήσεις για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες), προσαρμόζει την προ αποσβέσεων λογιστική αξία του Χ.Π.Σ. ή το αποσβεσμένο κόστος μιας

χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή της ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων) έτσι ώστε να αντανakλά τις πραγματικές και αναθεωρημένες εκτιμώμενες συμβατικές ταμειακές ροές. Η οικονομική οντότητα υπολογίζει εκ νέου την προ αποσβέσεων λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού μέσου ή το αποσβεσμένο κόστος της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών συμβατικών ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού μέσου (ή το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο όταν πρόκειται για Χ.Π.Σ. απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγορασθεί ή δημιουργηθεί) ή, όπου αρμόζει, το αναθεωρημένο πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης. Η προσαρμογή αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως έσοδο ή έξοδο.

Εάν η πρόσθετη αλλαγή έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις για την παύση αναγνώρισης.

4.7.2. Παραδείγματα αλλαγών από τις οποίες προκύπτει νέα βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών (όπως αυτά αναφέρονται στην παρ.5.4.8 του ΔΠΧΑ 9)

Παραδείγματα αλλαγών από τις οποίες προκύπτει νέα βάση καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών η οποία είναι οικονομικά ισοδύναμη με την προηγούμενη βάση (δηλ. τη βάση που εφαρμοζόταν αμέσως πριν από την αλλαγή) είναι:

- α) η αντικατάσταση υφιστάμενου επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των συμβατικών ταμειακών ροών ενός Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς ή η εφαρμογή τέτοιας μεταρρύθμισης ενός επιτοκίου αναφοράς με αλλαγή της μεθόδου υπολογισμού του επιτοκίου αναφοράς— με την προσθήκη σταθερού περιθωρίου ικανού να αντισταθμίσει τη διαφορά βάσης μεταξύ του υφιστάμενου επιτοκίου αναφοράς και του εναλλακτικού επιτοκίου αναφοράς·
- β) οι αλλαγές στην περίοδο αναπροσαρμογής, στις ημερομηνίες αναπροσαρμογής ή στον αριθμό των ημερών μεταξύ των ημερομηνιών πληρωμής των τοκομεριδίων με σκοπό την εφαρμογή της μεταρρύθμισης ενός επιτοκίου αναφοράς· και
- γ) η προσθήκη πρόβλεψης εφεδρικού επιτοκίου στους συμβατικούς όρους Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή κάθε αλλαγής η οποία περιγράφεται στα στοιχεία α) και β) ανωτέρω.

5. Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Ως **πιστωτικός κίνδυνος** στο ΔΠΧΑ 7 ορίζεται ο «κίνδυνος ένα από τα μέρη ενός χρηματοοικονομικού μέσου να προκαλέσει οικονομική ζημία στο άλλο μέρος λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης μιας υποχρέωσης». ο πιστωτικός κίνδυνος διαφέρει από τον κίνδυνο απόδοσης συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων. Ο κίνδυνος απόδοσης συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων δεν σχετίζεται με τον κίνδυνο μία οικονομική οντότητα να παρουσιάσει αδυναμία εκπλήρωσης μιας συγκεκριμένης υποχρέωσης, αλλά σχετίζεται με τον κίνδυνο ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα περιουσιακών στοιχείων να έχουν χαμηλή (ή μηδενική) απόδοση. Ενώ ως **πιστωτική ζημία** στα Χ.Π.Σ. νοείται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται σε μια οικονομική οντότητα με βάση τη σύμβαση· και των ταμειακών ροών που η οικονομική οντότητα αναμένει να εισπράξει.

Μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει πρόβλεψη ζημίας έναντι αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στα εξής χρηματοοικονομικά μέσα:

- Σε Χ.Π.Σ. που επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος όπως:
- Εμπορικές απαιτήσεις, απαιτήσεις από δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη κ.τ.λ.
- Σε Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
- Απαίτηση από μισθώματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 Μισθώσεις.
- Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο σύμφωνα με το ΔΠΧΑ15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες.
- Δανειακές δεσμεύσεις που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Η πρόβλεψη ζημίας επιμετράται για ένα χρηματοοικονομικό μέσο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς ως ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, λαμβάνοντας υπόψη και αξιολογώντας όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, το παρόν και το παρελθόν. Όμως η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε πληροφορίες του παρελθόντος, ωστόσο όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες οι οποίες να αφορούν περισσότερο το μέλλον μπορούν να χρησιμοποιηθούν πληροφορίες του παρελθόντος. Για την αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- i) η μεταβολή του κινδύνου αθέτησης μετά την αρχική αναγνώριση· μέσω χρησιμοποιώντας μία αμερόληπτη αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών εκβάσεων
- ii) η αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου· και
- iii) οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και ενδέχεται να επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο και αφορούν προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών, τρέχουσες συνθήκες και παρελθόντα γεγονότα

Τέτοιες συνθήκες και γεγονότα όπως ενδεικτικά αναφέρονται από το Δ.Π.Χ.Α. 9 είναι:

- α) σημαντικές μεταβολές σε εσωτερικούς δείκτες τιμών του πιστωτικού κινδύνου ως αποτέλεσμα μεταβολής του από τη σύναψή του
- β) άλλες μεταβολές στα επιτόκια ή στους όρους ενός υφιστάμενου χρηματοοικονομικού μέσου που θα διέφεραν σημαντικά εάν το μέσο είχε μόλις δημιουργηθεί ή εκδοθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς
- γ) σημαντικές μεταβολές σε εξωτερικούς δείκτες πιστωτικού κινδύνου της αγοράς για ένα συγκεκριμένο ή για παρόμοιο χρηματοοικονομικό μέσο όπως:

- i) το πιστωτικό περιθώριο·
 - ii) οι τιμές των συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης για τον δανειολήπτη·
 - iii) η χρονική διάρκεια ή ο βαθμός στον οποίο η εύλογη αξία ενός ΧΠΣ ήταν μικρότερη από το αποσβεσμένο κόστος του· και
 - iv) άλλες πληροφορίες της αγοράς που αφορούν τον δανειολήπτη, όπως οι μεταβολές στην τιμή του χρέους και των συμμετοχικών τίτλων ενός δανειολήπτη
- δ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή στην εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του χρηματοοικονομικού μέσου
- ε) πραγματική ή αναμενόμενη υποβάθμιση εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης για τον δανειολήπτη ή μείωση της βαθμολόγησης συμπεριφοράς που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου εσωτερικά
- στ) υφιστάμενες ή προβλεπόμενες δυσμενείς μεταβολές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές ή οικονομικές συνθήκες που αναμένεται να προκαλέσουν σημαντική μεταβολή στην ικανότητα του δανειολήπτη να ανταποκριθεί στις δανειακές δεσμεύσεις του
- ζ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή των αποτελεσμάτων χρήσης του δανειολήπτη·
- η) σημαντικές μειώσεις του πιστωτικού κινδύνου άλλων χρηματοοικονομικών μέσων του ίδιου δανειολήπτη·
- θ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική δυσμενής μεταβολή στο κανονιστικό, οικονομικό ή τεχνολογικό περιβάλλον του δανειολήπτη
- ι) σημαντικές μεταβολές στην αξία της εξασφάλισης που υποστηρίζει την υποχρέωση ή στην ποιότητα των εγγυήσεων τρίτων ή των πιστωτικών ενισχύσεων που αναμένεται να μειώσουν το οικονομικό κίνητρο του δανειολήπτη
- ια) σημαντική μεταβολή στην ποιότητα της εγγύησης που έχει παρασχεθεί από μέτοχο ή άλλον εγγυητή
- ιβ) σημαντικές μεταβολές, όπως μειώσεις στην οικονομική υποστήριξη από μια μητρική οικονομική οντότητα ή άλλη συνδεδεμένη εταιρεία ή μια πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή στην ποιότητα της πιστωτικής ενίσχυσης
- ιγ) αναμενόμενες μεταβολές στην τεκμηρίωση του δανείου, συμπεριλαμβανομένης αναμενόμενης αθέτησης των όρων της σύμβασης που ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα παρεκκλίσεις ή τροποποιήσεις για ρήτρες, αποχή από την καταβολή τόκων, κλιμάκωση επιτοκίων, απαίτηση πρόσθετων εξασφαλίσεων ή εγγυήσεων ή άλλες μεταβολές στο συμβατικό πλαίσιο του μέσου
- ιδ) σημαντικές μεταβολές στην αναμενόμενη απόδοση και συμπεριφορά του δανειολήπτη, συμπεριλαμβανομένων μεταβολών στην κατάσταση πληρωμών των δανειοληπτών της ομάδας
- ιε) μεταβολές στην προσέγγιση διαχείρισης πιστώσεων της οικονομικής οντότητας σε σχέση με το χρηματοοικονομικό μέσο· δηλαδή, με βάση νέους δείκτες των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου του χρηματοοικονομικού μέσου·
- ιστ) πληροφορίες για το παρελθόν

Για τον προσδιορισμό των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου και την αναγνώριση πρόβλεψης ζημίας σε συλλογική βάση, μια οικονομική οντότητα μπορεί να ομαδοποιεί χρηματοοικονομικά μέσα στη βάση κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου όπως το είδος μέσου, οι διαβαθμίσεις πιστωτικού κινδύνου, το είδος εξασφάλισης, η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης η υπολειπόμενη διάρκεια μέχρι τη λήξη, ο κλάδος, η γεωγραφική τοποθεσία δανειολήπτη και η αξία της εξασφάλισης σε σχέση με το Χ.Π.Σ., εάν αυτή επηρεάζει την πιθανότητα αθέτησης.

Στην διαδικασία προσδιορισμού και καθορισμού για το εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί και πόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου και το μοτίβο εξέλιξης των γεγονότων αθέτησης στο παρελθόν για συγκρίσιμα χρηματοοικονομικά μέσα. Όταν το μοτίβο εξέλιξης των γεγονότων αθέτησης δεν επικεντρώνεται σε συγκεκριμένο σημείο κατά την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, οι μεταβολές του κινδύνου αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες ενδέχεται να αποτελούν εύλογη προσέγγιση των μεταβολών του κινδύνου αθέτησης κατά τη διάρκεια ζωής. Εάν ο πιστωτικός κίνδυνος, κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα επιμετρά την πρόβλεψη ζημίας για αυτό με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες που μπορούν να προκύψουν το επόμενο δωδεκάμηνο. Στην περίπτωση που στην προηγούμενη περίοδο αναφοράς έχει επιμετρηθεί η πρόβλεψη ζημίας για ένα χρηματοοικονομικό μέσο σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής αλλά στην τρέχουσα ημερομηνία αναφοράς δεν έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος επιμετράται η πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες δωδεκαμήνου κατά την τρέχουσα ημερομηνία αναφοράς.

Το γενικό πρότυπο για την αναγνώριση της απομείωσης με βάση το ΔΠΧΑ 9 μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

Στάδιο	1	2	3
Εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου	Ο πιστωτικός κίνδυνος δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση	Παρουσίαση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση	Αντικειμενικά στοιχεία για πραγματοποίηση απομείωσης ΧΠΣ
Περίοδος εκτίμησης αναγνώρισης πρόβλεψης του πιστωτικού κινδύνου	Σε δωδεκάμηνη περίοδο	Καθ' όλη τη διάρκεια ζωής	Καθ' όλη τη διάρκεια ζωής
Εφαρμογή πραγματικού επιτοκίου απόδοσης	πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός ΧΠΣ (αποσβεσμένο κόστος ενός ΧΠΣ, πριν από την αναπροσαρμογή για τυχόν προβλέψεις ζημιών)	πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός ΧΠΣ (αποσβεσμένο κόστος ενός ΧΠΣ, πριν από την αναπροσαρμογή για τυχόν προβλέψεις ζημιών)	πραγματικό επιτόκιο στην απομειωμένη λογιστική αξία ενός ΧΠΣ

Η προσέγγιση επιμέτρησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση το δωδεκάμηνο δεν ενδείκνυται όταν:

- το χρηματοοικονομικό μέσο προβλέπει σημαντικές υποχρεώσεις πληρωμής μόνο μετά τους επόμενους 12 μήνες·
- προκύπτουν μεταβολές σε σχετικούς μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και δεν αντικατοπτρίζονται επαρκώς στον κίνδυνο αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες· ή
- όταν οι μεταβολές παραγόντων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο του χρηματοοικονομικού μέσου (ή έχουν ακόμη ισχυρότερη επίδραση) πέραν των 12 μηνών.

Η πρόβλεψη ζημίας επιμετράται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής όταν αφορά :

α) εμπορικές απαιτήσεις ή συμβατικά περιουσιακά στοιχεία που προκύπτουν από συναλλαγές οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, και:

- i) δεν περιέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης ή όταν η οικονομική οντότητα εφαρμόζει την πρακτική λύση για συμβάσεις ετήσιας ή μικρότερης διάρκειας) σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15· ή
- ii) περιέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15, εφόσον η οικονομική οντότητα το επιλέξει ως λογιστική πολιτική της και εφαρμόζεται σε όλες αυτές τις εμπορικές απαιτήσεις ή τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία αλλά μπορεί να εφαρμοστεί χωριστά σε εμπορικές απαιτήσεις και συμβατικά περιουσιακά στοιχεία

β) απαιτήσεις από μισθώματα που προκύπτουν από συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα το επιλέξει ως λογιστική πολιτική και εφαρμόζεται σε όλες τις απαιτήσεις από μισθώματα αλλά μπορεί να εφαρμοστεί χωριστά σε χρηματοοικονομικές και λειτουργικές απαιτήσεις από μισθώματα.

Η οικονομική οντότητα μπορεί να κάνει ανεξάρτητες επιλογές λογιστικής πολιτικής για τις εμπορικές απαιτήσεις, τις απαιτήσεις από μισθώματα και τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία. Για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, είτε αφορά την καθ' όλη τη διάρκεια ζωής είτε αφορά περίοδο δωδεκαμήνου, το ΔΠΧΑ 9 δίνει την δυνατότητα για την χρησιμοποίηση του μαχητού τεκμηρίου ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική αναγνώριση όταν οι συμβατικές πληρωμές εμφανίζουν καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, το οποίο δύναται μία οικονομική οντότητα να το ανατρέψει, ώστε να μην ισχύει, με την χρήση διαθέσιμων λογικών και βάσιμων πληροφοριών.

Παράδειγμα

Η εταιρεία Ρ έχει την 31/12/2017 συνολικές εμπορικές απαιτήσεις 26.000.000 ευρώ από ένα μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων πελατών. Για να προσδιορίσει τον αναμενόμενο πιστωτικό κίνδυνο αυτών των απαιτήσεων χρησιμοποιεί τον κάτωθι πίνακα που βασίζεται στις ημέρες καθυστέρησης εξόφλησης και ποσοστό πρόβλεψη. Η διαμόρφωση των στοιχείων του, στηρίζονται σε διαχρονικές παρατηρήσεις της εταιρείας, τρέχουσες συνθήκες αγοράς και πελατών και μελλοντικές εκτιμήσεις. Τα πορίσματα αυτών των δεδομένων και πληροφοριών χρησιμοποιούνται ώστε να επικαιροποιούνται και να διαμορφώνονται τα στοιχεία του πίνακα που υπολογίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών, όπως την 31/12/2017.

Πίνακας πρόβλεψης ζημίας λόγω καθυστέρησης

Καθυστέρηση	Ποσοστό πρόβλεψης ζημίας	Αξία χρηματοοικονομικού μέσου	Πρόβλεψη ζημίας
0 ημέρες	1%	20.000.000,00	200.000,00
1-30 ημέρες	2%	3.000.000,00	60.000,00
30-60	3%	1.000.000,00	30.000,00
61-90	7%	600.000,00	42.000,00
91-120	10%	700.000,00	70.000,00
121-150	12%	500.000,00	60.000,00
151-180	16%	100.000,00	16.000,00
181-	30%	100.000,00	30.000,00
		26.000.000,00	508.000,00

Στις δανειακές δεσμεύσεις και στα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα καθίσταται μέρος της ανέκκλητης δέσμευσης για τους σκοπούς της εφαρμογής των απαιτήσεων απομείωσης.

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει στα αποτελέσματα, ως κέρδος ή ζημία απομείωσης, το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ή της αναστροφής) που απαιτείται για την αναπροσαρμογή της πρόβλεψης ζημίας κατά την ημερομηνία αναφοράς στο ποσό που απαιτείται να αναγνωρισθεί σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9. Όμως όταν εφαρμόζονται οι απαιτήσεις απομείωσης για την αναγνώριση και επιμέτρηση μιας πρόβλεψης ζημίας για Χ.Π.Σ. που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η πρόβλεψη ζημίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και δεν απομειώνει τη λογιστική αξία του Χ.Π.Σ. στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Όταν για ένα Χ.Π.Σ. τροποποιηθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές του ή γίνει για αυτό επαναδιαπραγμάτευση, χωρίς όμως να έχει γίνει παύση αναγνώρισης, η αξιολόγηση για το κατά πόσον έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου γίνεται συγκρίνοντας α) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία αναφοράς (με βάση τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους)· και

β) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση (με βάση τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς όρους).

Ένα Χ.Π.Σ. που είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την ημερομηνία αναφοράς, αλλά το οποίο δεν αποτελεί αγορασμένο ή δημιουργημένο επιμετρώνται οι πιστωτικές ζημιές ως η διαφορά μεταξύ της προ αποσβέσεων λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που έχουν προεξοφληθεί με βάση το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του Χ.Π.Σ.. Κάθε προσαρμογή αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως κέρδος ή ζημία απομείωσης.

Παράδειγμα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Ρ την 1/1/2018 χορηγεί δανειακή διευκόλυνση στην εταιρεία Υ ποσού ευρώ 50.000 με ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου 31/12/2022. Το ετήσιο ποσό του τόκου ανέρχεται στο ποσό των 2.000 ευρώ, ενώ το πραγματικό επιτόκιο υπολογίσθηκε στο 4%. Στην χρονική στιγμή αυτή η εταιρεία έχει υπολογίσει ότι δεν υπάρχει κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου. Η εταιρεία επιμετρά την δανειακή απαίτηση στο αποσβεσμένο κόστος.

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2018 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου για το **επόμενο δωδεκάμηνο** δεν έχει αυξηθεί σημαντικά και έχει προσδιορίσει μία πιθανότητα ζημίας στο 2% του κεφαλαίου. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 1.000 που υπολογίσθηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 2\%$).

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2019 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου για το **επόμενο δωδεκάμηνο** δεν έχει αυξηθεί σημαντικά και έχει προσδιορίσει μία πιθανότητα ζημίας στο 3% του κεφαλαίου. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 1.500 που υπολογίσθηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 3\%$).

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2020 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω των συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά καθώς και ότι η εταιρεία Υ αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και έχει προσδιορίσει μια πιθανότητα ζημίας στο 35% του κεφαλαίου **έως την λήξη**. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 17.500 που υπολογίσθηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 35\%$).

Την 31/12/2021 λόγω αδυναμίας της Υ να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή του δανείου η εταιρεία Ρ συμφωνεί η αποπληρωμή του δανείου να ανέλθει στο ποσό των ευρώ 30.000 με

αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί απομείωση της απαίτησης, το επιτόκιο δανεισμού συμφωνήσαν να παραμείνει το ίδιο. Η εταιρεία Ρ θα καταχωρίσει την απομείωση της απαίτησης κατά ευρώ 20.000 και ο τόκος θα υπολογισθεί στην απομειωμένη αξία (30.000 X 4%) με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο.

1/1/2018	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
50.000 =	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^1}$	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^2}$	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^3}$	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^4}$	$\frac{52.000,00}{(1+0,04)^5}$

Πρόβλεψη απομείωσης

2%	1000	Στάδιο 1	31/12/2018
3%	1500	Στάδιο 1	31/12/2019
35%	17500	Στάδιο 2	31/12/2020
40%	20000	Στάδιο 3	31/12/2021

	Χρέωση	Πίστωση
Απαίτηση από χορήγηση	50000	
Χρηματικά διαθέσιμα		50000
Χορήγηση δανείου 1/1/2018		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2018		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς;	1000	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		1000
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς; (50000 X 2%) 31/12/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2019		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς;	500	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		500
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς; (50000 X 3%)-(1000) 31/12/2019		

Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
Απαίτηση από χορήγηση			2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
Έσοδα από τόκους			2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2020			
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημίας		16000	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου			16000
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημίας (50000 X 35%)-(1500) 31/12/2020			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
Απαίτηση από χορήγηση			2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		1200	
Έσοδα από τόκους			1200
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (30000 X 4%) 31/12/2021			
Ζημία απομείωσης		2500	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		17500	
Απαίτηση από χορήγηση			20000
Απομείωση Απαίτησης από Δάνειο 31/12/2021			
Χρηματικά διαθέσιμα		1200	
Απαίτηση από χορήγηση			1200
Εξόφληση τόκων			
	1.200,00	31.200,00	
30000 =	(1+0,04)	(1+0,04)^2	
Απαίτηση από χορήγηση		1200	
Χρηματικά διαθέσιμα		31200	
Έσοδα από τόκους			1200
Απαίτηση από χορήγηση			31200
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (30000 X 4%) 31/12/2022 και αποπληρωμή			

Στην περίπτωση αγορασμένων ή δημιουργημένων Χ.Π.Σ. απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την ημερομηνία αναφοράς οι σωρευμένες μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών αναγνωρίζονται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής από την αρχική αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας στα αποτελέσματα, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο που

καθορίζεται κατά την αρχική αναγνώριση. Οι ευνοϊκές μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής αναγνωρίζονται ως κέρδος απομείωσης, ακόμη και αν οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής είναι μικρότερες από το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που είχαν συμπεριληφθεί στις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την αρχική αναγνώριση.

Παράδειγμα. Αγορά απομειωμένου Χ.Π.Σ. (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Δ αγόρασε ένα δάνειο πέντε έτη πριν την ημερομηνία αποπληρωμής του, καταβάλλοντας 6.750.000 ευρώ, τα κόστη της συναλλαγής ανήλθαν στο ποσό των 100.000 ευρώ, το ποσό των δανειζόμενων χρημάτων ήταν 8.000.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο δανεισμού 7,5%. Το δάνειο έχει υποστεί απομείωση και η εταιρεία Δ δεν αναμένει να ανακτήσει εισπράξει τις συμβατικές ταμειακές καταβολές. Η εταιρεία Δ αναμένει ότι θα εισπράξει έως το τέλος της δανειακής σύμβασης τόκους 440.000 ευρώ για κάθε έτος αντί του ετήσιου ποσού των 600.000 ευρώ του αρχικού επιτοκίου του δανείου και στην λήξη της δανειακής σύμβασης 7.100.000 ευρώ από το κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ που χορηγήθηκε.

Λήξη εναπομεινάντων ετών	Αναμενόμενες ταμειακές εισροές
1	440.000
2	440.000
3	440.000
4	440.000
5	7.540.000

* (7.100.000 + 440.000)

Επειδή το δάνειο είναι απομειωμένο την ημερομηνία αγοράς του, από την εταιρεία Δ, κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου υπολογίζεται το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, το οποίο εκτιμάται με βάση το αποσβεσμένο κόστος μετά την απομείωση. Το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο είναι 7,05727% (το οποίο προεξοφλεί τις αναμενόμενες ταμειακές καταβολές στο αποσβεσμένο κόστος και του ποσού των 6.850.000 ευρώ που αναγνωρίστηκε κατά την αρχική επιμέτρηση). Εάν το δάνειο δεν είχε απομειωθεί, το πραγματικό επιτόκιο δανεισμού θα υπολογιζόταν σύμφωνα με τις συμβατικές ταμειακές καταβολές. Για παράδειγμα εάν το χορηγηθέν ποσό ήταν 8.000.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο δανεισμού 7,5 %, το πραγματικό επιτόκιο θα ήταν 11,43178% (το οποίο προεξοφλεί τις αναμενόμενες ταμειακές καταβολές των ετήσιων ποσών των 600.000 ευρώ και τα 8.000.000 ευρώ στο τέλος του πέμπτου έτους στο αποσβεσμένο κόστος του ποσού των 6.850.000 ευρώ που αναγνωρίστηκε κατά την αρχική επιμέτρηση)

Κατά την αρχική αναγνώριση της αγοράς του δανείου η εταιρεία Δ θα διενεργήσει την εγγραφή:

Απαίτηση από αγορά δάνειο	6.850.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα	6.850.000
Αγορά δανείου		

Δεν θα αναγνωρισθεί πρόβλεψη απομείωσης κατά την αρχική αναγνώριση. Η απομείωση του δανείου εμφανίζεται στην εύλογη αξία της απαίτησης του δανείου που αναγνωρίζεται και λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο.

Στο τέλος του πρώτου έτους με βάση τις ταμειακές καταβολές τις οποίες αναμένει η εταιρεία Δ θα διενεργηθούν οι εξής εγγραφές:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (6850000 x 7,05727%)	483.423	
Έσοδα από τόκους		483.423
Λογισμός τόκων του 1ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 1ου έτους		

Δεν υπάρχουν αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές εισροές που συμπεριλαμβάνουν και την απομείωση του δανείου. Όμως δεν θα αναγνωρισθεί ζημία απομείωσης, το αποσβεσμένο κόστος στο τέλος του πρώτου έτους αναλύεται στον κάτωθι πίνακα και ανέρχεται στο ποσό των 6.893.423 ευρώ

Αποσβεσμένο κόστος δανειακής απαίτησης				
Έτος	Υπόλοιπο έναρξης	Τόκος έσοδο	Εισπραχθέν τόκος	Υπόλοιπο λήξης
		7,05727%		
1	6.850.000	483.423	440.000	6.893.423
2	6.893.423	486.487	440.000	6.939.910
3	6.939.910	489.768	440.000	6.989.679
4	6.989.679	493.280	440.000	7.042.959
5	7.042.959	497.041	440.000	7.100.000

Ας υποθεθεί ότι στο τέλος του δεύτερου έτους από την αγορά η εταιρεία Δ αναμένει ότι στο τέλος της δανειακής σύμβασης θα εισπράξει όλο το δανειζόμενο κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ, τότε σύμφωνα με τις αναμενόμενες ταμειακές εισροές συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών προκύπτουν τα εξής:

Λήξη εναπομεινάντων ετών	Αναμενόμενες ταμειακές εισροές
3	440.000
4	440.000
5	8.440.000

Οι λογιστικές εγγραφές που θα διενεργηθούν για το δεύτερο έτος σύμφωνα με τα ανωτέρω θα είναι:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (6893423 x 7,05727%)	486.487	
Εσοδα από τόκους		486.487
Λογισμός τόκων του 2ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 2ου έτους		

Η παρούσα αξία των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών (το ποσό των 440.000 ευρώ ως ετήσιο τόκος και το ποσό των 8.000.000 ευρώ στο τέλος της δανειακής σύμβασης) για τα τρία εναπομείναντα έτη προεξοφλείται με την χρήση του αρχικού πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο 7,05727% και ανέρχεται στο ποσό των 7.673.400 ευρώ ($=PV(7,05727\%;3;-440000;-8000000)$). Ακολούθως στο τέλος του δεύτερου έτους η εταιρεία Δ αναγνωρίζει την μεταβολή της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας (κινδύνου) ως ποσό των 733.490 ευρώ ($=7673400-6939910$) η οποία είναι η μεταβολή του υπολοίπου στο τέλος του δεύτερου έτους και της αναθεωρημένης παρούσας αξίας στην αρχή του τρίτου έτους. Η λογιστική εγγραφή στο τέλος του δεύτερου έτους για την μεταβολή της παρούσας αξίας των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών θα είναι:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (Αναμενόμενος πιστωτικός κίνδυνος)	733.490	
μεταβολή της παρούσας αξίας των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών	Κέρδος απομείωσης	733.490

Η μεταβολή στον πιστωτικό κίνδυνο παρουσιάζεται στον κάτωθι πίνακα:

Αποσβεσμένο κόστος δανειακής απαίτησης				
Έτος	Υπόλοιπο έναρξης	Τόκος έσοδο	Εισπραχθέν τόκος	Υπόλοιπο λήξης
		7,05727%		
3	7.673.400	541.533	440.000	7.774.933
4	7.774.933	548.698	440.000	7.883.631
5	7.883.631	556.369	440.000	8.000.000

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.673.400 x 7,05727%)	541.533	
Εσοδα από τόκους		541.533
Λογισμός τόκων του 3ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 3ου έτους		

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.774.933 x 7,05727%)	548.698	
Εσοδα από τόκους		548.698
Λογισμός τόκων του 4ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 4ου έτους		
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.883.631 x 7,05727%)	556.369	
Εσοδα από τόκους		556.369
Λογισμός τόκων του 5ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 5ου έτους		

Στην ημερομηνία αγοράς του δανείου η εταιρεία Δ αναμένει να εισπράξει από το κεφάλαιο του δανείου μόνο 7.100.000 ευρώ από τα 8.000.000 ευρώ. Από όταν το απομειωμένο δάνειο αγοράστηκε η διαφορά των 900.000 ευρώ της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας απεικονίζεται στην εύλογη αξία του απομειωμένου δανείου κατά την αρχική αναγνώριση. Στο τέλος του δεύτερου έτους η εταιρεία Δ αναμένει να εισπράξει όλο το δανεισθέν κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ στο τέλος της δανειακής σύμβασης με αποτέλεσμα μία ωφέλεια της τάξεως των 733.490 ευρώ λόγω της μεταβολής της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας. Όμως μέρος του καθαρού επιτοκίου στην εναπομείνουσα περίοδο θα διευθετηθεί σε σχέση με την απαίτηση του δανείου και της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας ώστε να εμφανίσει το υπόλοιπο των 900.000 ευρώ στο τέλος των πέντε ετών και να απεικονισθεί η αναστροφή της αρχικής αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας στην εύλογη αξία της δανειακής απαίτησης στην αρχική αναγνώριση. Η διευθέτηση των άλλων μερών του καθαρού επιτοκίου θα απεικονισθεί στην δανειακή απαίτηση σε κάθε έτος ώστε στο τέλος του πέμπτου έτους να προκύψει το ποσό των 8.000.000 ευρώ.

Εάν υποθεθεί ότι στο τέλος του πέμπτου έτους η εταιρεία Δ εισπράττει από τον δανειολήπτη το ποσό των 6.800.000 ευρώ. Η διαφορά του 1.200.000 ευρώ είναι μία μη ευνοϊκή μεταβολή της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και θα διενεργηθεί η εξής εγγραφή:

Χρηματικά διαθέσιμα	6.800.000	
Ζημία απομείωσης	1.200.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		8.000.000

(7.100.000 αρχικό αναμενόμενο ποσό + 900.000 μεταβολή της πρόβλεψη ζημίας)

Η κίνηση του λογαριασμού Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια διαμορφώθηκε ως εξής:

Κίνηση λογαριασμού Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		
	Χρέωση	Πίστωση
Αγορά δανείου	6.850.000	0
Έτος 1	483.423	440.000
Έτος 2	486.487	440.000
Αναπροσαρμογή εκτίμησης	733.490	0
Έτος 3	541.533	440.000
Έτος 4	548.698	440.000
Έτος 5	556.369	440.000
Λήξη δανείου	0	8.000.000
Σύνολο	10.200.000	10.200.000

Στην περίπτωση συνένωσης εταιρειών σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων στο B41 όπως τροποποιήθηκε ο αποκτών δεν αναγνωρίζει χωριστούς λογαριασμούς πρόβλεψης από την ημερομηνία απόκτησης για περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν σε μια συνένωση επιχειρήσεων **και τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης**, διότι οι επιδράσεις της αβεβαιότητας όσον αφορά τις μελλοντικές ταμειακές ροές περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας.

Για παράδειγμα, επειδή το Δ.Π.Χ.Α. 3 απαιτεί ο αποκτών να επιμετρά αποκτηθείσες απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων δανείων, στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία απόκτησης για την λογιστικοποίηση μιας συνένωσης επιχειρήσεων, ο αποκτών δεν αναγνωρίζει χωριστό λογαριασμό πρόβλεψης για τις συμβατικές ταμειακές ροές που θεωρούνται ανείσπρακτες κατά την εν λόγω ημερομηνία ή πρόβλεψη ζημίας για αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες.

Ακολούθως η υπεραξία δεν θα επηρεαστεί με αναγνώριση αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας για την διάρκεια ζωής για ένα αγορασμένο ή δημιουργημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο απομειωμένης αξίας, ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο για αυτό θα γίνει μετά την λογιστικοποίηση της συνένωσης των εταιρειών και που θα χρησιμοποιηθούν σε αυτόν τον υπολογισμό θα συμπεριλαμβάνουν την αναμενόμενη πιστωτική ζημία σε αντίθεση με άλλα αποκτηθέντα Χ.Π.Σ. για τα οποία θα υπολογισθεί το πραγματικό επιτόκιο αλλά οι αναμενόμενες ταμειακές ροές τους δεν θα συμπεριλαμβάνουν αναμενόμενη πιστωτική ζημία.

Η σημασία μιας μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τον κίνδυνο αθέτησης ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση επομένως μία δεδομένη μεταβολή, σε απόλυτες τιμές, του κινδύνου αθέτησης είναι πιο σημαντική για ένα χρηματοοικονομικό μέσο με χαμηλότερο αρχικό κίνδυνο αθέτησης σε σύγκριση με ένα χρηματοοικονομικό μέσο με υψηλότερο αρχικό κίνδυνο αθέτησης. Ο κίνδυνος αθέτησης που φέρουν χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία εμπεριέχουν συγκρίσιμο πιστωτικό κίνδυνο αυξάνεται όσο αυξάνεται η αναμενόμενη διάρκεια ζωής του μέσου. Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, μια οικονομική οντότητα αξιολογεί κατά πόσον ο πιστωτικός κίνδυνος (κίνδυνος αθέτησης) ενός χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση. Η μέγιστη περίοδος που λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι η μέγιστη συμβατική περίοδος (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων επέκτασης) για την οποία η οικονομική οντότητα είναι εκτεθειμένη σε πιστωτικό κίνδυνο και όχι μεγαλύτερη περίοδος, ακόμη και αν μια μεγαλύτερη περίοδος συμβαδίζει με την επιχειρηματική πρακτική.

6. Λογιστική Αντιστάθμισης

6.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής

Η λογιστική της αντιστάθμισης στοχεύει στην απεικόνιση του αποτελέσματος των δραστηριοτήτων της διαχείρισης των κινδύνων που προκύπτουν από την χρησιμοποίηση χρηματοοικονομικών μέσων για την διαχείριση της έκθεσης σε συγκεκριμένους κινδύνους που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα (ή τα λοιπά συνολικά έσοδα, στην περίπτωση επενδύσεων σε συμμετοχικούς τίτλους όπου η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα).

Για αντιστάθμιση εύλογης αξίας της έκθεσης σε κίνδυνο επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) ή υποχρεώσεων (και μόνο για μια τέτοια αντιστάθμιση), μια οικονομική οντότητα έχει την δυνατότητα να εφαρμόσει τις απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39 αντί των αντίστοιχων του ΔΠΧΑ 9. Σε μια τέτοια περίπτωση, η οικονομική οντότητα πρέπει επίσης να εφαρμόσει τις ειδικές απαιτήσεις της λογιστικής αντιστάθμισης εύλογης αξίας για την αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου και να προσδιορίσει ως αντισταθμισμένο στοιχείο ένα μέρος που αποτελεί νομισματικό ποσό (παράγραφοι 81Α, 89Α και ΟΕ114–ΟΕ132 του ΔΛΠ 39).

Κέρδος ή ζημία από Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτελούν αντισταθμισμένα στοιχεία σε σχέση αντιστάθμισης αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 6.5.8–6.5.14 του ΔΠΧΑ 9 και, κατά περίπτωση, τις παραγράφους 89–94 του ΔΛΠ 39 σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης εύλογης αξίας για αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου. Εάν υφίσταται σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μη παράγωγου χρηματικού περιουσιακού στοιχείου και μιας μη παράγωγης χρηματικής υποχρέωσης, οι μεταβολές στο συστατικό στοιχείο της συναλλαγματικής ισοτιμίας των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων απεικονίζονται στα αποτελέσματα.

6.2. Μέσα αντιστάθμισης

6.2.1. Επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης

Επιλέξιμα ως μέσα αντιστάθμισης μπορεί να είναι:

α) **Παράγωγο που επιμετρύται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων** μπορεί να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης, εκτός από πωληθέντα δικαιώματα τα οποία δεν έχουν προσδιοριστεί ως συμψηφισμός ενός αγορασμένου δικαιώματος, συμπεριλαμβανομένου τυχόν δικαιώματος το οποίο ενσωματώνεται σε άλλο χρηματοοικονομικό μέσο.

β) **Μη παράγωγο Χ.Π.Σ. ή μη παράγωγη χρηματοοικονομική υποχρέωση που επιμετρύται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων** μπορεί να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης, με εξαίρεση χρηματοοικονομική υποχρέωση που έχει προσδιοριστεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και για την οποία το ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας που αποδίδεται στις μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της εν λόγω υποχρέωσης απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

γ) Για τους σκοπούς της λογιστικής αντιστάθμισης, μόνο οι συμβάσεις με μέρος που δεν ανήκει στην αναφέρουσα οικονομική οντότητα (ήτοι, είναι εκτός του ομίλου ή της μεμονωμένης οικονομικής οντότητας για την οποία γίνεται η αναφορά) μπορούν να προσδιοριστούν ως μέσα αντιστάθμισης.

6.2.2. Προσδιορισμός μέσων αντιστάθμισης

Ένα αποδεκτό μέσο πρέπει να προσδιορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης **στο σύνολό του**, οι μοναδικές επιτρεπόμενες εξαιρέσεις είναι:

- α) ο διαχωρισμός της εσωτερικής αξίας και της διαχρονικής αξίας μιας σύμβασης δικαιώματος προαίρεσης και ο προσδιορισμός ως μέσου αντιστάθμισης μόνο της μεταβολής στην εσωτερική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης και όχι της μεταβολής στη διαχρονική αξία του
- β) ο διαχωρισμός του προθεσμιακού στοιχείου και του τρέχοντος στοιχείου ενός προθεσμιακού συμβολαίου και ο προσδιορισμός ως μέσου αντιστάθμισης μόνο της μεταβολής στην αξία του τρέχοντος στοιχείου και όχι του προθεσμιακού στοιχείου· παρομοίως, το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας δύναται να διαχωριστεί και να εξαιρεθεί από τον προσδιορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου ως μέσου αντιστάθμισης και
- γ) ένα ποσοστό επί του συνόλου του μέσου αντιστάθμισης, π.χ. το 50 τοις εκατό του ονομαστικού ποσού, είναι δυνατό να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια αντισταθμιστική σχέση. Ωστόσο, ένα μέσο αντιστάθμισης δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί για ένα τμήμα της μεταβολής της εύλογης αξίας του που προκύπτει μόνο από ένα μέρος της χρονικής περιόδου κατά την οποία το μέσο αντιστάθμισης παραμένει ανεξόφλητο.

6.3. Αντισταθμισμένα στοιχεία

6.3.1. Αποδεκτά ως αντισταθμισμένα στοιχεία

Το Αντισταθμισμένο στοιχείο πρέπει να μπορεί να επιμετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο και μπορεί να είναι:

- α) αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση
- β) μη αναγνωρισμένη βέβαιη δέσμευση
- γ) προσδοκώμενη συναλλαγή (η εν λόγω συναλλαγή πρέπει να θεωρείται πολύ πιθανό να εκπληρωθεί) ή
- δ) καθαρή επένδυση σε εκμετάλλευση εξωτερικού.

Το αντισταθμισμένο στοιχείο μπορεί να αποτελεί:

- α) μεμονωμένο στοιχείο ή
- β) ομάδα στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης ομάδας στοιχείων που συνιστούν καθαρή θέση), αποτελεί επιλέξιμο αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εάν:
 - i) αποτελείται από στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων των συστατικών στοιχείων αυτών) τα οποία αποτελούν, σε μεμονωμένο επίπεδο, επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·
 - ii) η διαχείριση των στοιχείων της ομάδας γίνεται από κοινού ως ομάδα για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνων· και
 - iii) σε περίπτωση αντιστάθμισης ταμειακών ροών για μια ομάδα στοιχείων των οποίων οι διακυμάνσεις στις ταμειακές ροές δεν αναμένεται να είναι κατά προσέγγιση αναλογικές με τη συνολική διακύμανση των ταμειακών ροών της ομάδας ώστε να προκύψουν αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου, αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου και ο προσδιορισμός της εν λόγω **καθαρής θέσης** καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία αναμένεται οι προσδοκώμενες συναλλαγές να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους.
- γ) συστατικό στοιχείο ενός τέτοιου στοιχείου ή ομάδας στοιχείων

6.3.2. Προσδιορισμός των αντισταθμισμένων στοιχείων

Ως αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια σχέση αντιστάθμισης προσδιορίζεται:

- α) Ένα πλήρες στοιχείο περιλαμβάνει όλες τις μεταβολές στις ταμειακές ροές ή την εύλογη αξία ενός στοιχείου.
- β) Ένα συστατικό στοιχείο περιλαμβάνει μέρος της συνολικής μεταβολής της εύλογης αξίας ή της μεταβλητότητας των ταμειακών ροών ενός στοιχείου και προσδιορίζονται μόνο οι ακόλουθοι τύποι συστατικών στοιχείων:
 - i) μόνο μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός στοιχείου (πάνω ή κάτω από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή) οι οποίες αποδίδονται σε έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους κινδύνους (συστατικό στοιχείο κινδύνου), με την προϋπόθεση ότι, έπειτα από αξιολόγηση του πλαισίου της δομής της συγκεκριμένης αγοράς, το συστατικό στοιχείο του κινδύνου μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά και να επιμετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο. Τα συστατικά στοιχεία κινδύνου περιλαμβάνουν προσδιορισμό μόνο για μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός αντισταθμισμένου στοιχείου πάνω ή κάτω από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή (μονόπλευρος κίνδυνος)
 - ii) μία ή περισσότερες επιλεγμένες συμβατικές ταμειακές ροές
 - iii) συστατικά στοιχεία ενός ονομαστικού ποσού, ήτοι καθορισμένο μέρος του ποσού ενός στοιχείου

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, μόνον περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις, βέβαιες δεσμεύσεις και πολύ πιθανές προσδοκώμενες συναλλαγές με ένα μέρος εκτός της οικονομικής οντότητας μπορούν να προσδιοριστούν ως αντισταθμισμένα στοιχεία.

Η βέβαιη δέσμευση απόκτησης μιας επιχείρησης σε μια συνένωση επιχειρήσεων δεν αποτελεί αντισταθμισμένο στοιχείο, **εκτός** ως προς τον συναλλαγματικό κίνδυνο, επειδή οι λοιποί αντισταθμισμένοι κίνδυνοι δεν επιδέχονται ειδικό προσδιορισμό και επιμέτρηση. Οι εν λόγω λοιποί κίνδυνοι είναι επιχειρηματικοί κίνδυνοι γενικής φύσεως.

Η Επένδυση για την οποία εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης δεν είναι δυνατό να αποτελεί αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας. Αυτό συμβαίνει διότι με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, το μερίδιο του επενδυτή στα αποτελέσματα της εκδότριας αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, αντί στις μεταβολές της εύλογης αξίας της επένδυσης. Για παρόμοιους λόγους, επένδυση σε ενοποιημένη θυγατρική δεν μπορεί να αποτελεί αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας. Αυτό συμβαίνει διότι, με την ενοποίηση, τα αποτελέσματα της θυγατρικής αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, αντί στις μεταβολές της εύλογης αξίας της επένδυσης. Η αντιστάθμιση της καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό διαφέρει διότι αποτελεί αντιστάθμιση έκθεσης σε συναλλαγματικό κίνδυνο και όχι αντιστάθμιση εύλογης αξίας της μεταβολής στην αξία της επένδυσης.

Όπως αναφέρεται στο ΔΠΧΑ 9 η λογιστική αντιστάθμισης μπορεί να εφαρμοστεί σε συναλλαγές μεταξύ οικονομικών οντοτήτων του ιδίου ομίλου μόνο στις επιμέρους ή ατομικές οικονομικές καταστάσεις αυτών των οικονομικών οντοτήτων και όχι στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, με εξαίρεση τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εταιρείας επενδύσεων, όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 10, όπου οι συναλλαγές μεταξύ της εταιρείας επενδύσεων και των θυγατρικών της που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των

αποτελεσμάτων δεν απαλείφονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. **Εξαιρέση** των ανωτέρω αποτελεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος ενδοεταιρικού χρηματικού στοιχείου (για παράδειγμα, μιας υποχρέωσης/απαίτησης μεταξύ δύο θυγατρικών) μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτό αντισταθμισμένο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εάν επιφέρει έκθεση σε συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που δεν απαλείφονται πλήρως με την ενοποίηση σύμφωνα με το ΔΛΠ 21 Οι επιδράσεις μεταβολών των τιμών συναλλάγματος. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 21, τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές επί ενδοεταιρικών χρηματικών στοιχείων δεν απαλείφονται πλήρως κατά την ενοποίηση, όταν η συναλλαγή που αφορά το ενδοεταιρικό χρηματικό στοιχείο διενεργείται μεταξύ δύο οικονομικών οντοτήτων του ομίλου που έχουν διαφορετικά λειτουργικά νομίσματα. Επιπρόσθετα, ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας πολύ πιθανής προσδοκώμενης ενδοεταιρικής συναλλαγής δύναται να χαρακτηριστεί αντισταθμισμένο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπό τον όρο ότι η συναλλαγή εκφράζεται σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα της οικονομικής οντότητας που συνάπτει τη συναλλαγή και ο συναλλαγματικός κίνδυνος θα επηρεάσει τα ενοποιημένα αποτελέσματα. (6.3.6) Προς τον σκοπό αυτό, η οικονομική οντότητα δύναται να είναι μητρική επιχείρηση, θυγατρική επιχείρηση, συνδεδεμένη επιχείρηση, σχήμα υπό κοινό έλεγχο ή υποκατάστημα. Εάν ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας ενδοομιλικής προσδοκώμενης συναλλαγής δεν επηρεάζει τα ενοποιημένα αποτελέσματα, η ενδοομιλική συναλλαγή δεν πληροί τις προϋποθέσεις του αντισταθμισμένου στοιχείου. Αυτό συμβαίνει συνήθως στην περίπτωση καταβολής δικαιωμάτων, τόκων ή διαχειριστικών τελών μεταξύ μελών του ιδίου ομίλου επιχειρήσεων, εκτός εάν υφίσταται συναφής συναλλαγή με εξωτερικό αντισυμβαλλόμενο. Εντούτοις, εάν ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας προσδοκώμενης ενδοομιλικής συναλλαγής πρόκειται να επηρεάσει τα ενοποιημένα αποτελέσματα, η ενδοομιλική συναλλαγή δύναται να πληροί τις προϋποθέσεις του αντισταθμισμένου στοιχείου. Παράδειγμα αποτελούν οι προσδοκώμενες αγοραπωλησίες αποθεμάτων μεταξύ μελών του ιδίου ομίλου, όταν προβλέπεται μεταγενέστερη πώλησή τους σε εξωτερικό αντισυμβαλλόμενο. Παρομοίως, προσδοκώμενη ενδοομιλική πώληση μιας μονάδας παραγωγής και εξοπλισμού παραγωγής από την οικονομική οντότητα του ομίλου που τα κατασκεύασε σε μια οικονομική οντότητα του ομίλου που πρόκειται να τα χρησιμοποιήσει στις δραστηριότητές της, δύναται να επηρεάσει τα ενοποιημένα αποτελέσματα. Αυτό μπορεί να συμβεί, π.χ. στην περίπτωση που η μονάδα και ο εξοπλισμός παραγωγής θα αποσβεστούν από την οικονομική οντότητα που πραγματοποιεί την αγορά με πιθανότητα να μεταβληθεί το αρχικά αναγνωρισθέν ποσό για τη μονάδα και τον εξοπλισμό, εάν η προσδοκώμενη ενδοομιλική συναλλαγή εκφραστεί σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα της οικονομικής οντότητας που πραγματοποιεί την αγορά. Εάν η αντιστάθμιση μιας προσδοκώμενης ενδοομιλικής συναλλαγής πληροί τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμιση, κάθε κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται με πρόσθεση ή αφαίρεση, αντιστοίχως, στα λοιπά συνολικά έσοδα σύμφωνα με την παρακάτω παράγραφο 6.7.2 Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών. Η σχετική περίοδος ή περίοδοι κατά την οποία ή τις οποίες ο συναλλαγματικός κίνδυνος της αντισταθμισμένης συναλλαγής επηρεάζει τα αποτελέσματα είναι εκείνη κατά την οποία επηρεάζει τα ενοποιημένα αποτελέσματα.

6.3.2.1 Μια συνολική έκθεση που αποτελεί συνδυασμό έκθεσης ως αντισταθμισμένο στοιχείο

Μια συνολική έκθεση που αποτελεί συνδυασμό έκθεσης (συνδυασμός ενός παραγώγου και ενός μη παραγώγου) που θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή ως αντισταθμισμένο στοιχείο και ενός παραγώγου, μπορεί να προσδιοριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο. Αυτό περιλαμβάνει μια προσδοκώμενη συναλλαγή συνολικής έκθεσης (ήτοι μη δεσμευτικές αλλά αναμενόμενες

μελλοντικές συναλλαγές που θα μπορούσαν να επιφέρουν μια έκθεση και ένα παράγωγο) εάν η εν λόγω συνολική έκθεση είναι πολύ πιθανή και, όταν προκύψει και επομένως δεν θα αποτελεί πλέον προσδοκία, θα είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο.

i. Κατά τον προσδιορισμό ενός παρόμοιου αντισταθμισμένου στοιχείου, η οικονομική οντότητα αξιολογεί κατά πόσον η συνολική έκθεση συνδυάζει μια έκθεση με ένα παράγωγο έτσι ώστε να δημιουργείται διαφορετική συνολική έκθεση που αντιμετωπίζεται ως μία έκθεση για συγκεκριμένο κίνδυνο (ή κινδύνους). Σε αυτή την περίπτωση, η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει το αντισταθμισμένο στοιχείο στη βάση της συνολικής έκθεσης.

Παράδειγματα της παραγράφου (B6.3.3) του ΔΠΧΑ 9:

α) μια οικονομική οντότητα μπορεί να αντισταθμίσει μια δεδομένη ποσότητα αγορών καφέ που είναι εξαιρετικά πιθανό να πραγματοποιηθούν σε 15 μήνες έναντι του κινδύνου τιμής (με βάση δολάρια ΗΠΑ) χρησιμοποιώντας συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης 15 μηνών για τον καφέ. Οι εξαιρετικά πιθανές αγορές καφέ και το συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης για τον καφέ, σε συνδυασμό, μπορούν να θεωρηθούν ως έκθεση διάρκειας 15 μηνών στον συναλλαγματικό κίνδυνο του δολαρίου ΗΠΑ, για καθορισμένο ποσό, για σκοπούς διαχείρισης κινδύνου (δηλαδή, όπως οποιαδήποτε ταμειακή εκροή δολαρίων ΗΠΑ καθορισμένου ποσού σε 15 μήνες).

β) μια οικονομική οντότητα μπορεί να αντισταθμίσει τον συναλλαγματικό κίνδυνο για όλη τη διάρκεια δεκαετούς χρεωστικού τίτλου σταθερού επιτοκίου σε συνάλλαγμα. Ωστόσο, η οικονομική οντότητα απαιτεί έκθεση σταθερού επιτοκίου στο λειτουργικό της νόμισμα μόνο για μια βραχυπρόθεσμη έως μεσοπρόθεσμη διάρκεια (ας υποθέσουμε, για δύο έτη) και έκθεση κυμαινόμενου επιτοκίου στο λειτουργικό της νόμισμα για την υπόλοιπη περίοδο έως τη λήξη. Στο τέλος καθεμιάς από τις διετείς περιόδους (δηλαδή σε κυλιόμενη βάση) η οικονομική οντότητα καθορίζει την έκθεση σε κίνδυνο επιτοκίου για τα επόμενα δύο έτη (εάν το ύψος των επιτοκίων είναι τέτοιο ώστε η οικονομική οντότητα να θέλει να καθορίσει σε σταθερή βάση τα επιτόκια). Σε παρόμοια περίπτωση, μια οικονομική οντότητα ενδέχεται να συνάψει δεκαετή συμφωνία διασυναλλαγματικής ανταλλαγής σταθερού σε κυμαινόμενο επιτόκιο για την ανταλλαγή του χρέους σταθερού επιτοκίου σε συνάλλαγμα με έκθεση κυμαινόμενου επιτοκίου στο λειτουργικό νόμισμα. Αυτή επακλύπτεται με διετή συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων η οποία—στη βάση του λειτουργικού νομίσματος—ανταλλάσσει χρέος κυμαινόμενου επιτοκίου με χρέος σταθερού επιτοκίου. Στην πράξη, ο συνδυασμός χρέους σταθερού επιτοκίου σε συνάλλαγμα και δεκαετούς διασυναλλαγματικής συμφωνίας ανταλλαγής σταθερού σε κυμαινόμενο επιτόκιο αντιμετωπίζεται, για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνου, ως έκθεση σε χρέος κυμαινόμενου επιτοκίου δεκαετούς διάρκειας στο λειτουργικό νόμισμα.

ii. Κατά τον προσδιορισμό του αντισταθμισμένου στοιχείου με βάση τη συνολική έκθεση, η οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη το συνδυασμένο αποτέλεσμα των στοιχείων που συνιστούν τη συνολική έκθεση για τους σκοπούς της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης και της μέτρησης της αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης. Ωστόσο, τα στοιχεία που συνιστούν τη συνολική έκθεση εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται λογιστικά χωριστά. Αυτό σημαίνει ότι,

α) παράγωγα που αποτελούν μέρος μιας συνολικής έκθεσης αναγνωρίζονται ως χωριστά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία και

β) εάν μεταξύ των στοιχείων που συνιστούν τη συνολική έκθεση προσδιορίζεται μια σχέση αντιστάθμισης, ο τρόπος με τον οποίο ένα παράγωγο συμπεριλαμβάνεται σε

μια συνολική έκθεση πρέπει να συνάδει με τον προσδιορισμό του συγκεκριμένου παραγώγου ως μέσου αντιστάθμισης στο επίπεδο της συνολικής έκθεσης. Παράδειγμα (όπως αναφέρεται στην παρ.Β6.3.4 του ΔΠΧΑ 9), εάν μια οικονομική οντότητα δεν περιλαμβάνει το μελλοντικό στοιχείο ενός παραγώγου στον προσδιορισμό του ως μέσου αντιστάθμισης για τη σχέση αντιστάθμισης μεταξύ των στοιχείων που συνιστούν τη συνολική έκθεση, πρέπει επίσης να μην περιλαμβάνει το μελλοντικό στοιχείο όταν συμπεριλαμβάνει το παράγωγο ως αντισταθμισμένο στοιχείο στη συνολική έκθεση. Δηλαδή, η συνολική έκθεση περιλαμβάνει ένα παράγωγο είτε ολόκληρο είτε ένα τμήμα του.

6.3.2.2 Προσδιορισμός συστατικού στοιχείου εύρους ως αντιστάθμιση

Εάν ένα **συστατικό στοιχείο εύρους** προσδιορίζεται σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η οικονομική οντότητα πρέπει να το ορίζει με βάση καθορισμένο ονομαστικό ποσό. Προκειμένου να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις για επιλέξιμες αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, η οικονομική οντότητα επιμετρά εκ νέου το αντισταθμισμένο στοιχείο για μεταβολές της εύλογης αξίας (δηλαδή, γίνεται εκ νέου επιμέτρηση του στοιχείου για μεταβολές της εύλογης αξίας που μπορούν να αποδοθούν στον αντισταθμισμένο κίνδυνο). Η προσαρμογή της αντιστάθμισης εύλογης αξίας πρέπει να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα το αργότερο κατά την παύση αναγνώρισης του στοιχείου. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να παρακολουθείται το στοιχείο το οποίο αφορά η προσαρμογή της αντιστάθμισης εύλογης αξίας. Για ένα στοιχείο εύρους σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας, απαιτείται από μια οικονομική οντότητα να παρακολουθεί το ονομαστικό ποσό από το οποίο ορίζεται.

Ένα συστατικό στοιχείο εύρους που περιλαμβάνει δικαίωμα προπληρωμής δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να προσδιοριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας, εάν η εύλογη αξία του δικαιώματος προπληρωμής επηρεάζεται από μεταβολές του αντισταθμισμένου κινδύνου, **εκτός** εάν το προσδιορισμένο εύρος συμπεριλαμβάνει το αποτέλεσμα του σχετικού δικαιώματος προπληρωμής κατά τον καθορισμό της μεταβολής της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου.

Παραδείγματα που ένα συστατικό στοιχείο εύρους μπορεί να οριστεί από έναν καθορισμένο, αλλά ανοικτό πληθυσμό ή από ένα καθορισμένο ονομαστικό ποσό και τα οποία αναφέρονται στην παρ. Β.6.3.18 του ΔΠΧΑ 9

α) μέρος του όγκου των νομισματικών συναλλαγών, για παράδειγμα, οι επόμενες 10ΣΜ ταμειακών ροών από πωλήσεις σε συνάλλαγμα ύστερα από τις πρώτες 20ΣΜ ταμειακών ροών τον Μάρτιο του 201X (54)·

β) μέρος του φυσικού όγκου, για παράδειγμα, το κάτω εύρος, που αντιστοιχεί σε 5 εκατ. κυβικά μέτρα, του φυσικού αερίου που είναι αποθηκευμένο στην τοποθεσία ΧΨΖ·

γ) μέρος του φυσικού ή άλλου όγκου συναλλαγών, για παράδειγμα, τα πρώτα 100 βαρέλια των αγορών πετρελαίου τον Ιούνιο του 201X ή τα πρώτα 100 MWh των πωλήσεων ηλεκτρικής ενέργειας τον Ιούνιο του 201X· ή

δ) ένα εύρος του ονομαστικού ποσού ενός αντισταθμισμένου στοιχείου, για παράδειγμα, οι τελευταίες 80 εκατ. ΝΜ μιας βέβαιης δέσμευσης ύψους 100 εκατ. ΝΜ, το κάτω εύρος ύψους 20 εκατ. ΝΜ ενός ομολόγου σταθερού επιτοκίου 100 εκατ. ΝΜ ή το άνω εύρος ύψους 30 εκατ. ΝΜ από το συνολικό ποσό 100 εκατ. ΝΜ ενός χρέους σταθερού επιτοκίου που μπορεί να αποπληρωθεί στην εύλογη αξία (το καθορισμένο ονομαστικό ποσό είναι 100 εκατ. ΝΜ).

6.3.3. Συνιστώσες κινδύνου

Μία συνιστώσα κινδύνου για να είναι δυνατό να χαρακτηριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο, πρέπει να είναι μια διακριτά αναγνωρίσιμη συνιστώσα του χρηματοοικονομικού ή του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου και οι μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία του στοιχείου που αποδίδονται σε μεταβολές της συγκεκριμένης συνιστώσας κινδύνου πρέπει να μπορούν να επιμετρηθούν με αξιοπιστία, και να αξιολογείται η σχετική συνιστώσα κινδύνου εντός του πλαισίου της συγκεκριμένης διάρθρωσης της αγοράς με την οποία σχετίζεται ο κίνδυνος ή οι κίνδυνοι και στην οποία διεξάγεται η δραστηριότητα αντιστάθμισης (τα σχετικά στοιχεία και οι περιστάσεις, διαφέρουν ως προς τον κίνδυνο και την αγορά). Κατά τον προσδιορισμό συνιστωσών κινδύνου ως αντισταθμισμένων στοιχείων, η οικονομική οντότητα εξετάζει κατά πόσον

- i. οι συνιστώσες κινδύνου καθορίζονται ρητά σε μια σύμβαση (**συμβατικά καθορισμένα συνιστώσες κινδύνου**) ή
- ii. αν ενσωματώνονται σιωπηρά στην εύλογη αξία των ταμειακών ροών ενός στοιχείου του οποίου αποτελούν μέρος (**μη συμβατικά καθορισμένες συνιστώσες κινδύνου**). Οι μη συμβατικά καθορισμένες συνιστώσες κινδύνου μπορούν να αφορούν στοιχεία που δεν συνιστούν σύμβαση (για παράδειγμα, προσδοκώμενες συναλλαγές) ή συμβάσεις στις οποίες δεν καθορίζεται ρητά η συνιστώσα (για παράδειγμα, βέβαιη δέσμευση που περιλαμβάνει μόνο μία ενιαία τιμή αντί μεθόδου αποτίμησης που κάνει αναφορά σε διάφορες υποκείμενες αξίες).

Κατά τον προσδιορισμό συνιστώσας κινδύνου ως αντισταθμισμένου στοιχείου, οι απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης εφαρμόζονται για τη συγκεκριμένη συνιστώσα κινδύνου με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζονται για άλλα αντισταθμισμένα στοιχεία που δεν είναι συνιστώσες κινδύνου, όπως να ισχύουν τα κριτήρια καταλληλότητας συμπεριλαμβανομένου του ότι η σχέση αντιστάθμισης πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης και τυχόν αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης πρέπει να επιμετράται και να αναγνωρίζεται.

Η οικονομική οντότητα **μπορεί επίσης να προσδιορίζει μόνο μεταβολές** στις ταμειακές ροές ή την εύλογη αξία ενός αντισταθμισμένου στοιχείου υψηλότερα ή χαμηλότερα από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή (μονόπλευρος κίνδυνος). Η εσωτερική αξία ενός αντισταθμιζόμενου μέσου που αποτελείται από αγορασθέν δικαίωμα προαίρεσης (αν υποθεθεί ότι έχει τους ίδιους βασικούς όρους όπως ο προσδιοριζόμενος κίνδυνος), αλλά όχι τη διαχρονική του αξία, αντικατοπτρίζει μονόπλευρο κίνδυνο σε αντισταθμιζόμενο στοιχείο. Για παράδειγμα, η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίζει τη μεταβλητότητα των μελλοντικών ταμειακών ροών που προκύπτουν από την αύξηση στην τιμή προβλεπόμενης αγοράς εμπορεύματος. Σε τέτοια περίπτωση, η οικονομική οντότητα προσδιορίζει μόνο απώλειες ταμειακών ροών που προκύπτουν από αύξηση στην τιμή πάνω από το καθορισμένο επίπεδο. Ο αντισταθμισμένος κίνδυνος δεν περιλαμβάνει τη διαχρονική αξία αγορασθέντος δικαιώματος προαίρεσης, επειδή η διαχρονική αξία δεν είναι συστατικό στοιχείο της προσδοκώμενης συναλλαγής που επηρεάζει τα αποτελέσματα.

Παραδείγματα που μία συνιστώσα κινδύνου είναι δυνατό να χαρακτηριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο και τα οποία αναφέρονται στην παρ. Β.6.3.10 του ΔΠΧΑ 9

α) Η οικονομική οντότητα Α έχει μια μακροπρόθεσμη σύμβαση προμήθειας φυσικού αερίου που αποτιμάται χρησιμοποιώντας συμβατικά καθορισμένη μέθοδο που κάνει αναφορά σε βασικά εμπορεύματα και άλλους παράγοντες (για παράδειγμα, πετρέλαιο εσωτερικής καύσης,

πετρέλαιο εξωτερικής καύσης και άλλα συστατικά στοιχεία, όπως τα μεταφορικά έξοδα). Η οικονομική οντότητα Α αντισταθμίζει ένα συστατικό στοιχείο πετρελαίου εσωτερικής καύσης της συγκεκριμένης σύμβασης προμήθειας χρησιμοποιώντας ένα προθεσμιακό συμβόλαιο για πετρέλαιο εσωτερικής καύσης. Επειδή το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης καθορίζεται από τους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης προμήθειας, αποτελεί ένα συμβατικά καθορισμένο συστατικό στοιχείο κινδύνου. **Συνεπώς**, λόγω της μεθόδου αποτίμησης, η οικονομική οντότητα Α συμπεραίνει ότι η έκθεση στην τιμή του πετρελαίου εσωτερικής καύσης είναι διακριτά αναγνωρίσιμη. **Παράλληλα**, υπάρχει μια αγορά για προθεσμιακά συμβόλαια πετρελαίου εσωτερικής καύσης. **Συνεπώς**, η οικονομική οντότητα Α συμπεραίνει ότι η έκθεση στην τιμή του πετρελαίου εσωτερικής καύσης μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Κατά συνέπεια, η έκθεση στην τιμή του πετρελαίου εσωτερικής καύσης στη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας είναι ένα συστατικό στοιχείο κινδύνου που πληροί τις προϋποθέσεις για να προσδιοριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο.

β) Η οικονομική οντότητα Β αντισταθμίζει τις μελλοντικές αγορές καφέ με βάση την πρόβλεψή της για την παραγωγή. Η αντιστάθμιση αρχίζει έως και 15 μήνες πριν από την παράδοση για μέρος του προσδοκώμενου όγκου αγοράς. Η οικονομική οντότητα Β αυξάνει τον αντισταθμισμένο όγκο με την πάροδο του χρόνου (όσο πλησιάζει η ημερομηνία παράδοσης). Η οικονομική οντότητα Β χρησιμοποιεί δύο διαφορετικούς τύπους συμβάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου τιμής του καφέ:

- i) διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήριο συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης για τον καφέ και
- ii) συμβάσεις προμήθειας καφέ για καφέ arabica από την Κολομβία που παραδίδεται σε συγκεκριμένη εγκατάσταση παραγωγής. Σε αυτές τις συμβάσεις, ένας τόνος καφέ αποτιμάται με βάση την τιμή των διαπραγματεύσιμων σε χρηματιστήριο συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης για καφέ συν μια καθορισμένη διαφορά τιμής συν μια μεταβλητή χρέωση για υπηρεσίες εφοδιαστικής χρησιμοποιώντας μια μέθοδο αποτίμησης. Η σύμβαση προμήθειας καφέ είναι εκτελεστέα σύμβαση σύμφωνα με την οποία η οικονομική οντότητα Β είναι ο παραλήπτης πραγματικής παράδοσης καφέ.

Για παραδόσεις που αφορούν την τρέχουσα συγκομιδή, η σύναψη σύμβασης προμήθειας καφέ επιτρέπει στην οικονομική οντότητα Β να ορίσει τη διαφορά τιμής μεταξύ της πραγματικής ποιότητας καφέ που αγοράζεται (καφές arabica από την Κολομβία) και της ποιότητας αναφοράς που είναι η υποκείμενη αξία του διαπραγματεύσιμου σε χρηματιστήριο συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης. Ωστόσο, για παραδόσεις που αφορούν την επόμενη συγκομιδή, οι συμβάσεις προμήθειας καφέ δεν είναι ακόμη διαθέσιμες και συνεπώς δεν μπορεί να οριστεί διαφορά τιμής. Η οικονομική οντότητα Β χρησιμοποιεί διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήριο συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης για να αντισταθμίσει τη συνιστώσα της ποιότητας αναφοράς του κινδύνου τιμής του καφέ για παραδόσεις που αφορούν την τρέχουσα καθώς και την επόμενη συγκομιδή. Η οικονομική οντότητα Β καθορίζει ότι είναι εκτεθειμένη σε τρεις διαφορετικούς κινδύνους: στον κίνδυνο τιμής του καφέ που αποτυπώνει την ποιότητα αναφοράς, στον κίνδυνο τιμής του καφέ που αποτυπώνει τη διαφορά (περιθώριο) μεταξύ της τιμής για τον καφέ της ποιότητας αναφοράς και του συγκεκριμένου καφέ arabica από την Κολομβία που παραλαμβάνει πραγματικά και στο μεταβλητό κόστος υπηρεσιών εφοδιαστικής. Για παραδόσεις που σχετίζονται με την τρέχουσα συγκομιδή, αφού η οικονομική οντότητα Β συνάψει σύμβαση προμήθειας καφέ, ο κίνδυνος τιμής του καφέ που αποτυπώνει την ποιότητα αναφοράς συνιστά μια συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου, διότι η μέθοδος αποτίμησης περιλαμβάνει τιμαριθμική προσαρμογή με βάση την τιμή του διαπραγματεύσιμου σε χρηματιστήριο συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης για καφέ. Η οικονομική οντότητα Β συμπεραίνει ότι αυτή η συνιστώσα κινδύνου είναι διακριτά αναγνωρίσιμη και αξιόπιστα επιμετρήσιμη. Για παραδόσεις που αφορούν στην επόμενη

συγκομιδή, η οικονομική οντότητα Β δεν έχει συνάψει ακόμη συμβάσεις προμήθειας καφέ (δηλαδή αυτές οι παραδόσεις είναι προσδοκώμενες συναλλαγές).

Συνεπώς, ο κίνδυνος τιμής του καφέ που αποτυπώνει την ποιότητα αναφοράς είναι ένα μη συμβατικά καθορισμένο συστατικό στοιχείο κινδύνου. Στην ανάλυση της οικονομικής οντότητας Β για τη διάρθρωση της αγοράς λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος καθορισμού των τιμών των τελικών παραδόσεων του καφέ που πραγματικά λαμβάνει. Συνεπώς, με βάση αυτή την ανάλυση της διάρθρωσης της αγοράς, η οικονομική οντότητα Β συμπεραίνει ότι οι προσδοκώμενες συναλλαγές εμπεριέχουν επίσης τον κίνδυνο τιμής του καφέ που αποτυπώνει την ποιότητα αναφοράς ως συνιστώσα κινδύνου που είναι διακριτά αναγνωρίσιμη και αξιόπιστα επιμετρήσιμη, παρότι δεν είναι συμβατικά καθορισμένη. Κατά συνέπεια, η οικονομική οντότητα Β μπορεί να καθορίσει σχέσεις αντιστάθμισης με βάση συνιστώσες κινδύνου (για τον κίνδυνο τιμής του καφέ που αντανακλά την ποιότητα αναφοράς) για συμβάσεις προμήθειας καφέ καθώς και για προσδοκώμενες συναλλαγές.

γ) Η οικονομική οντότητα Γ αντισταθμίζει μέρος των μελλοντικών αγορών καυσίμου αεριωθούμενων με βάση την πρόβλεψη κατανάλωσης έως και 24 μήνες πριν από την παράδοση και αυξάνει τον όγκο για τον οποίο πραγματοποιεί αντιστάθμιση με την πάροδο του χρόνου. Η οικονομική οντότητα Γ αντισταθμίζει αυτή την έκθεση χρησιμοποιώντας διαφορετικούς τύπους συμβάσεων ανάλογα με τον χρονικό ορίζοντα της αντιστάθμισης, που επηρεάζει τη ρευστότητα της αγοράς για τα παράγωγα. Για μεγαλύτερους χρονικούς ορίζοντες (12–24 μήνες) η οικονομική οντότητα Γ χρησιμοποιεί συμβάσεις αργού πετρελαίου επειδή μόνο αυτές διαθέτουν επαρκή ρευστότητα στην αγορά. Για χρονικούς ορίζοντες 6–12 μηνών, η οικονομική οντότητα Γ χρησιμοποιεί παράγωγα πετρελαίου εσωτερικής καύσης επειδή διαθέτουν επαρκή ρευστότητα. Για χρονικούς ορίζοντες έως έξι μήνες, η οικονομική οντότητα Γ χρησιμοποιεί συμβάσεις καυσίμου αεριωθούμενων. Η ανάλυση της οικονομικής οντότητας Γ σχετικά με τη διάρθρωση της αγοράς για το πετρέλαιο και τα πετρελαιοειδή και η αξιολόγηση των σχετικών γεγονότων και περιστάσεων παρουσιάζονται ακολούθως:

Η οικονομική οντότητα Γ δραστηριοποιείται σε γεωγραφική περιοχή όπου το Brent είναι η βάση αναφοράς για το αργό πετρέλαιο. Το αργό πετρέλαιο είναι πρώτη ύλη αναφοράς που επηρεάζει την τιμή διαφόρων προϊόντων διύλισης πετρελαίου ως το πλέον βασικό στοιχείο για τον υπολογισμό της. Το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης είναι βάση αναφοράς για τα προϊόντα διύλισης πετρελαίου, η οποία χρησιμοποιείται ως αναφορά τιμολόγησης για τα αποστάγματα πετρελαίου γενικότερα. Αυτό αντανακλάται επίσης στους τύπους παραγωγών χρηματοοικονομικών μέσων για τις αγορές αργού πετρελαίου και προϊόντων διύλισης πετρελαίου στο περιβάλλον όπου δραστηριοποιείται η οικονομική οντότητα Γ, όπως:

—στο συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης αργού πετρελαίου αναφοράς, το οποίο αφορά το αργό πετρέλαιο Brent·

—στο συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης πετρελαίου εσωτερικής καύσης αναφοράς, το οποίο χρησιμοποιείται ως αναφορά τιμολόγησης για τα αποστάγματα

—για παράδειγμα, τα παράγωγα περιθωρίου καυσίμου αεριωθούμενων καλύπτουν τη διαφορά τιμής μεταξύ του καυσίμου αεριωθούμενων και του εν λόγω πετρελαίου εσωτερικής καύσης αναφοράς· και

—στο παράγωγο περιθωρίου αργού/διυλισμένου πετρελαίου εσωτερικής καύσης αναφοράς (δηλαδή το παράγωγο για τη διαφορά τιμής μεταξύ αργού πετρελαίου και πετρελαίου εσωτερικής καύσης—ένα περιθώριο διύλισης) που συνδέεται με δείκτη αργού πετρελαίου Brent.

Η τιμολόγηση προϊόντων διύλισης πετρελαίου δεν εξαρτάται από τον συγκεκριμένο τύπο αργού πετρελαίου που υφίσταται επεξεργασία σε ένα συγκεκριμένο διυλιστήριο, διότι αυτά τα προϊόντα διύλισης πετρελαίου (όπως το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης ή το πετρέλαιο

αεριωθούμενων) είναι τυποποιημένα προϊόντα. Συνεπώς, η οικονομική οντότητα Γ συμπεραίνει ότι ο κίνδυνος τιμής σε σχέση με τις αγορές καυσίμου αεριωθούμενων περιλαμβάνει μια συνιστώσα κινδύνου τιμής αργού πετρελαίου που βασίζεται στο αργό πετρέλαιο Brent και μια συνιστώσα κινδύνου τιμής πετρελαίου εσωτερικής καύσης, παρότι ούτε το αργό πετρέλαιο ούτε το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης προσδιορίζονται σε οποιαδήποτε συμβατική ρύθμιση. Η οικονομική οντότητα Γ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτές οι δύο συνιστώσες κινδύνου είναι διακριτά αναγνωρίσιμες και αξιόπιστα επιμετρήσιμες παρότι δεν είναι συμβατικά καθορισμένες. Κατά συνέπεια, η οικονομική οντότητα Γ μπορεί να καθορίσει σχέσεις αντιστάθμισης για τις προσδοκώμενες αγορές καυσίμου αεριωθούμενων με βάση τις συνιστώσες κινδύνου (για το αργό πετρέλαιο και το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης). Αυτή η ανάλυση σημαίνει επίσης ότι εάν, για παράδειγμα, η οικονομική οντότητα Γ χρησιμοποιούσε παράγωγα αργού πετρελαίου με βάση το αργό πετρέλαιο West Texas Intermediate (WTI), οι μεταβολές στη διαφορά τιμής μεταξύ του αργού πετρελαίου Brent και του αργού πετρελαίου WTI θα είχαν ως αποτέλεσμα την αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

δ) Η οικονομική οντότητα Δ διακρατεί ένα χρεωστικό τίτλο σταθερού επιτοκίου. Αυτός ο τίτλος εκδίδεται σε περιβάλλον αγοράς όπου πολλοί διαφορετικοί παρόμοιοι χρεωστικοί τίτλοι συγκρίνονται ως προς τα περιθώριά τους με ένα επιτόκιο αναφοράς (για παράδειγμα, το LIBOR) και οι τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου σε αυτό το περιβάλλον τυπικά συνδέονται με δείκτη αυτού του επιτοκίου αναφοράς. Οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων χρησιμοποιούνται συχνά για τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου με βάση το εν λόγω επιτόκιο αναφοράς, ανεξαρτήτως του περιθωρίου των χρεωστικών τίτλων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς. Η τιμή των χρεωστικών τίτλων σταθερού επιτοκίου αυξομειώνεται ανταποκρινόμενη άμεσα σε μεταβολές του επιτοκίου αναφοράς καθώς αυτές συμβαίνουν. Η οικονομική οντότητα Δ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το επιτόκιο αναφοράς είναι μια συνιστώσα κινδύνου που μπορεί να αναγνωριστεί χωριστά και να επιμετρηθεί με αξιοπιστία. Κατά συνέπεια, η οικονομική οντότητα Δ μπορεί να καθορίσει σχέσεις αντιστάθμισης για τον χρεωστικό τίτλο σταθερού επιτοκίου με βάση συνιστώσες κινδύνου για τον κίνδυνο επιτοκίου αναφοράς.

6.3.4. Παύση αβεβαιότητας που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς

Σε μία σχέση αντιστάθμισης όταν παύει να υφίσταται η αβεβαιότητα που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς όσον αφορά τον αντισταθμισμένο κίνδυνο και/ή τον χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του εν λόγω στοιχείου ή χρηματοοικονομικού μέσου, η οικονομική οντότητα τροποποιεί τον επίσημο προσδιορισμό της εν λόγω σχέσης αντιστάθμισης όπως τεκμηριώθηκε προηγουμένως ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς, δηλ. τις αλλαγές που συνάδουν με τις απαιτήσεις που αναφέρονται στις ανωτέρω ενότητες 4.7-4.7.1. Στο πλαίσιο αυτό, ο προσδιορισμός της αντιστάθμισης τροποποιείται μόνο για να πραγματοποιηθούν μία ή περισσότερες από τις εξής αλλαγές:

- α) προσδιορισμός εναλλακτικού επιτοκίου αναφοράς (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένου) ως αντισταθμισμένου κινδύνου·
- β) τροποποίηση της περιγραφής του αντισταθμισμένου στοιχείου, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής του προσδιορισμένου μέρους των ταμειακών ροών ή της εύλογης αξίας που αντισταθμίζονται· ή
- γ) τροποποίηση της περιγραφής του μέσου αντιστάθμισης

Για να είναι δυνατό να χαρακτηριστεί ως αντισταθμισμένο στοιχείο, μια συνιστώσα κινδύνου ή ένα στοιχείο στο σύνολό του ή ένα συστατικό στοιχείο πρέπει να είναι διακριτά αναγνωρίσιμα του χρηματοοικονομικού ή του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου και οι μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία του στοιχείου που αποδίδονται σε μεταβολές των συγκεκριμένων πρέπει να μπορούν να επιμετρηθούν με αξιοπιστία.

Επιπλέον των ανωτέρω σχέσεων αντιστάθμισης η οικονομική οντότητα εφαρμόζει στις νέες σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες ένα εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου, εξαιτίας της μεταρρύθμισης των εμποκίων αναφοράς, η εν λόγω συνιστώσα κινδύνου δεν είναι χωριστά αναγνωρίσιμη κατά την ημερομηνία προσδιορισμού του.

Το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς που προσδιορίζεται ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου και το οποίο δεν είναι διακριτά αναγνωρίσιμο κατά την ημερομηνία προσδιορισμού του, θεωρείται ότι πληρούσε την απαίτηση κατά την εν λόγω ημερομηνία εάν, και μόνον εάν, η οικονομική οντότητα αναμένει ευλόγως ότι το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς θα καταστεί διακριτά αναγνωρίσιμο εντός 24 μηνών. Η περίοδος των 24 μηνών ισχύει σε κάθε εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς χωριστά και αρχίζει την ημερομηνία που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου για πρώτη φορά (δηλαδή, η περίοδος των 24 μηνών εφαρμόζεται ανά επιτόκιο).

Εάν στη συνέχεια η οικονομική οντότητα αναμένει ευλόγως ότι το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς δεν θα είναι διακριτά αναγνωρίσιμο εντός 24 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα το προσδιόρισε για πρώτη φορά ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου, η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει την απαίτηση της ανωτέρω παραγράφου σε αυτό το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς και διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμιση μελλοντικά από την ημερομηνία της εν λόγω επαναξιολόγησης για όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου.

6.3.5. Ο κίνδυνος πληθωρισμού ως συνιστώσα κινδύνου

Στην περίπτωση (μαχητό τεκμήριο) που ο κίνδυνος πληθωρισμού δεν είναι συμβατικά καθορισμένος, δεν είναι διακριτά αναγνωρίσιμος και αξιόπιστα επιμετρήσιμος δεν μπορεί να προσδιοριστεί ως συνιστώσα κινδύνου ενός χρηματοοικονομικού μέσου. **Ωστόσο, σε περιορισμένες περιπτώσεις,** είναι δυνατό να αναγνωριστεί μια συνιστώσα κινδύνου για τον κίνδυνο πληθωρισμού η οποία είναι διακριτά αναγνωρίσιμη και αξιόπιστα επιμετρήσιμη λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων των συνθηκών πληθωρισμού και της σχετικής αγοράς χρεωστικών τίτλων. Μια συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου πληθωρισμού των ταμειακών ροών ενός αναγνωρισμένου ομολόγου συνδεδεμένου με τον πληθωρισμό (θεωρώντας ότι δεν υπάρχει απαίτηση λογιστικής αντιμετώπισης ενός ενσωματωμένου παραγώγου χωριστά) είναι διακριτά αναγνωρίσιμη και αξιόπιστα επιμετρήσιμη αρκεί να μην επηρεάζονται άλλες ταμειακές ροές του μέσου από τη συνιστώσα κινδύνου πληθωρισμού.

Παραδείγματα που ο κίνδυνος πληθωρισμού είναι δυνατό να αναγνωριστεί ή μη ως συνιστώσα κινδύνου και τα οποία αναφέρονται στην παρ. Β.6.3.14 του ΔΠΧΑ 9

- Μία οικονομική οντότητα εκδίδει χρεωστικούς τίτλους σε ένα περιβάλλον όπου τα ομόλογα που είναι συνδεδεμένα με τον πληθωρισμό έχουν διάρθρωση όγκου και διάρκειας, με αποτέλεσμα την επαρκή ρευστότητα στην αγορά, η οποία επιτρέπει μια διαχρονική διάρθρωση πραγματικών εμποκίων χωρίς τοκομερίδιο. Αυτό σημαίνει ότι για το αντίστοιχο νόμισμα, ο πληθωρισμός είναι ένας σχετικός παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη χωριστά

από τις αγορές χρεωστικών τίτλων. Σε αυτές τις περιστάσεις, η συνιστώσα κινδύνου πληθωρισμού μπορεί να καθοριστεί προεξοφλώντας τις ταμειακές ροές του αντισταθμισμένου χρεωστικού τίτλου χρησιμοποιώντας τη διαχρονική διάρθρωση των πραγματικών επιτοκίων χωρίς τοκομερίδιο [δηλαδή με τρόπο παρόμοιο με τον τρόπο καθορισμού μιας συνιστώσας με επιτόκιο ελεύθερο κινδύνου (ονομαστικό)]. .

- Μία οικονομική οντότητα εκδίδει μόνο χρεωστικούς τίτλους ονομαστικού επιτοκίου σε ένα περιβάλλον όπου η αγορά για ομόλογα συνδεδεμένα με τον πληθωρισμό που δεν διαθέτει επαρκή ρευστότητα που να επιτρέπει τη διαχρονική διάρθρωση επιτοκίων χωρίς τοκομερίδιο. Σε αυτή την περίπτωση, η ανάλυση της διάρθρωσης της αγοράς και των γεγονότων και των περιστάσεων δεν στοιχειοθετεί το συμπέρασμα της οικονομικής οντότητας ότι ο πληθωρισμός είναι σχετικός παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη χωριστά από τις αγορές χρεωστικών τίτλων. **Συνεπώς**, η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να αντικρούσει το μαχητό τεκμήριο ότι ο κίνδυνος πληθωρισμού που δεν είναι συμβατικά καθορισμένος δεν είναι διακριτά αναγνωρίσιμος και αξιόπιστα επιμετρήσιμος. **Συνεπώς**, η συνιστώσα κινδύνου πληθωρισμού δεν θα ήταν επιλέξιμη για να προσδιοριστεί ως το αντισταθμισμένο στοιχείο. Αυτό ισχύει ανεξαρτήτως οποιουδήποτε μέσου αντιστάθμισης για τον πληθωρισμό που η οικονομική οντότητα έχει πραγματικά συνάψει. Συγκεκριμένα, η οικονομική οντότητα δεν μπορεί απλώς να εξαγάγει τους όρους και τις προϋποθέσεις του πραγματικού μέσου αντιστάθμισης για τον πληθωρισμό προβάλλοντας τους όρους και τις προϋποθέσεις του στο χρέος ονομαστικού επιτοκίου.

6.4. Κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμισης

Για να είναι κατάλληλη μία σχέση αντιστάθμισης πρέπει να **πληρούνται όλα τα ακόλουθα κριτήρια**:

α) η σχέση αντιστάθμισης να περιλαμβάνει μόνο επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης και επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·

β) κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης υπάρχει επίσημος προσδιορισμός και τεκμηρίωση της σχέσης αντιστάθμισης και του στόχου της διαχείρισης κινδύνων της οικονομικής οντότητας και της στρατηγικής της για τη διενέργεια της αντιστάθμισης. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του μέσου αντιστάθμισης, του αντισταθμισμένου στοιχείου, της φύσης του αντισταθμισμένου κινδύνου και του τρόπου με τον οποίο η οικονομική οντότητα θα αξιολογήσει κατά πόσον η σχέση αντιστάθμισης καλύπτει τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας (συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης για τις πηγές αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης και του τρόπου προσδιορισμού του συντελεστή αντιστάθμισης)·

γ) η σχέση αντιστάθμισης να καλύπτει όλες τις **ακόλουθες απαιτήσεις αποτελεσματικότητας**:

i) υπάρχει **οικονομική σχέση** ανάμεσα στο αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης. Το μέσο αντιστάθμισης και το αντισταθμισμένο στοιχείο έχουν αξίες που συνήθως κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση λόγω του ίδιου κινδύνου, που είναι ο αντισταθμισμένος κίνδυνος, π.χ. Μία οικονομική που η νομισματική μονάδα της είναι NM1 συναλλάσσεται με οντότητες που η νομισματική μονάδα τους είναι NM2 μπορεί να προβεί σε προθεσμιακό συμβόλαιο ανταλλαγής ξένου νομίσματος με συγκεκριμένη ισοτιμία σε καθορισμένη ημερομηνία.

ii) η **επίδραση του πιστωτικού κινδύνου** δεν υπερισχύει των μεταβολών στην αξία που προκύπτουν από αυτή την οικονομική σχέση, π.χ. Η έκθεση σε κίνδυνο τιμής εμπορεύματος, χρησιμοποιώντας ένα μη εξασφαλισμένο παράγωγο, μπορεί εάν το αποτέλεσμα των μεταβολών μιας σοβαρής υποβάθμισης της πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλομένου σε αυτό το παράγωγο υπερισχύσει έναντι της επίδρασης των

μεταβολών της τιμής του εμπορεύματος στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης, ενώ οι μεταβολές στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις μεταβολές στην τιμή του εμπορεύματος.

iii) ο **συντελεστής αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης πρέπει να είναι ο ίδιος** που προκύπτει από την ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου που πραγματικά αντισταθμίζει η οικονομική οντότητα και την ποσότητα του μέσου αντιστάθμισης που πραγματικά χρησιμοποιεί η οικονομική οντότητα για να αντισταθμίσει την εν λόγω ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου, π.χ. μια επιχείρηση αντισταθμίζει μια έκθεση κινδύνου χρησιμοποιώντας ένα ονομαστικό ποσό 70 μονάδων ενός χρηματοοικονομικού μέσου, πρέπει να προσδιορίσει τη σχέση αντιστάθμισης χρησιμοποιώντας έναν συντελεστή αντιστάθμισης που είναι ίδιος με εκείνον που προκύπτει από την ποσότητα των 70 μονάδων και την ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου που αντισταθμίζει πραγματικά με αυτές τις 70 μονάδες.

Ο προσδιορισμός της σχέσης αντιστάθμισης, χρησιμοποιώντας τον ίδιο συντελεστή αντιστάθμισης με εκείνον που προκύπτει από τις ποσότητες του αντισταθμισμένου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης που μία οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί πραγματικά, δεν πρέπει να αντικατοπτρίζει έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των σταθμίσεων του αντισταθμισμένου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης που ακολούθως θα προκαλούσε αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

6.5. Αποτελεσματικότητα και αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης

Αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης είναι ο βαθμός στον οποίο οι μεταβολές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές του μέσου αντιστάθμισης συμψηφίζονται με τις μεταβολές στην εύλογη αξία των ταμειακών ροών του αντισταθμισμένου στοιχείου, ενώ **αναποτελεσματικότητα** της αντιστάθμισης είναι ο βαθμός στον οποίο οι μεταβολές της εύλογης αξίας των ταμειακών ροών του μέσου αντιστάθμισης είναι μεγαλύτερες ή μικρότερες από εκείνες του αντισταθμισμένου στοιχείου.

Στο ΔΠΧΑ 9 δεν προσδιορίζεται συγκεκριμένη μέθοδος για την αξιολόγηση του κατά πόσον μια σχέση αντιστάθμισης πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης. Μία οικονομική οντότητα πρέπει να χρησιμοποιεί μια μέθοδο που να αντικατοπτρίζει τα σχετικά χαρακτηριστικά της σχέσης αντιστάθμισης, περιλαμβανομένων των αιτιών αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης. Ανάλογα με αυτούς τους παράγοντες, η μέθοδος αξιολόγησης μπορεί να είναι ποιοτική (π.χ. εξετάζοντας τους κρίσιμους όρους όπως το ονομαστικό ποσό, την διάρκεια και το υποκείμενο στοιχείο) ή ποσοτική. Οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για την διαχείριση κινδύνων μιας οικονομικής οντότητας αποτελούν την κύρια πηγή πληροφόρησης για την αξιολόγηση του κατά πόσον μια σχέση αντιστάθμισης πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης.

Κατά την επιμέτρηση της αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, μια οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος, επομένως η αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου καθορίζεται με βάση την παρούσα αξία και ως εκ τούτου, η μεταβολή της αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου περιλαμβάνει επίσης την επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος. Για τον υπολογισμό της μεταβολής στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου για τους σκοπούς της επιμέτρησης της αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, μια οικονομική οντότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει παράγωγο με όρους συναφείς με τους κρίσιμους όρους του αντισταθμισμένου στοιχείου (αυτό συνήθως αναφέρεται ως «υποθετικό παράγωγο»). Ένα «υποθετικό παράγωγο» δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να συμπεριληφθούν χαρακτηριστικά στην αξία του αντισταθμισμένου

στοιχείου που υπάρχουν μόνο στο μέσο αντιστάθμισης αλλά όχι στο αντισταθμισμένο στοιχείο), π.χ. το χρέος που εκφράζεται σε συνάλλαγμα.

6.6. Παύση ή μη της λογιστικής αντιστάθμισης

Η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται μελλοντικά όταν η σχέση αντιστάθμισης (ή μέρος αυτής) παύσει να καλύπτει τα κριτήρια επιλεξιμότητας (αφού ληφθεί υπόψη τυχόν επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης, εάν ισχύει) όπως όταν το μέσο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή ασκείται. Σύμφωνα με τα οριζόμενα του ΔΠΧΑ 9 όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει την απαίτηση περί αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης που αφορά τον συντελεστή αντιστάθμισης αλλά ο στόχος της διαχείρισης κινδύνου για την εν λόγω προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης παραμένει αμετάβλητος, η οικονομική οντότητα προσαρμόζει τον συντελεστή αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης έτσι ώστε να καλύπτει ξανά τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Συνήθως με τον επανακαθορισμό αυτόν προσαρμόζονται οι ποσότητες, που χρησιμοποιούνται πραγματικά, του μέσου αντιστάθμισης ή του αντισταθμισμένου στοιχείου ανάλογα με τις μεταβολές στις περιστάσεις που επηρεάζουν τον συντελεστή αντιστάθμισης της συγκεκριμένης σχέσης αντιστάθμισης. Ο επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης μπορεί α γίνει με

α) η στάθμιση του αντισταθμισμένου στοιχείου μπορεί να αυξηθεί (κάτι που ταυτόχρονα μειώνει τη στάθμιση του μέσου αντιστάθμισης) μέσω:

- i) της αύξησης του όγκου του αντισταθμισμένου στοιχείου· ή
- ii) μέσω της μείωσης του όγκου του μέσου αντιστάθμισης·

β) η στάθμιση του μέσου αντιστάθμισης μπορεί να αυξηθεί (κάτι που ταυτόχρονα μειώνει τη στάθμιση του αντισταθμισμένου στοιχείου) μέσω:

- i) της αύξησης του όγκου του μέσου αντιστάθμισης· ή
- ii) μέσω της μείωσης του όγκου του αντισταθμισμένου στοιχείου.

Η λογιστική αντιστάθμισης δεν διακόπτεται όταν η αντικατάσταση ή η ανανέωση ενός μέσου αντιστάθμισης με άλλο τέτοιο μέσο δεν θεωρείται ως εκπνοή ή διακοπή, εφόσον η κατά τον τρόπο αυτό αντικατάσταση ή ανανέωση αποτελεί μέρος του στόχου της τεκμηριωμένης στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της οικονομικής οντότητας και συμβαδίζει με αυτόν. Δεν προκύπτει εκπνοή ή διακοπή του μέσου αντιστάθμισης εάν:

α) ως συνέπεια νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων ή της θέσπισης νόμων ή κανονισμών, τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης συμφωνούν ότι ένας ή περισσότεροι εκκαθαρίζοντες αντισυμβαλλόμενοι θα αντικαταστήσουν τον αρχικό αντισυμβαλλόμενο τους ώστε να καταστούν ο νέος αντισυμβαλλόμενος καθενός από τα μέρη. Για τον σκοπό αυτό, ως εκκαθαρίζων αντισυμβαλλόμενος θεωρείται κεντρικός αντισυμβαλλόμενος (ενίοτε καλούμενος «γραφείο συμψηφισμού» ή «οργανισμός συμψηφισμού τίτλων») ή μία ή περισσότερες οικονομικές οντότητες, για παράδειγμα μέλος γραφείου συμψηφισμού ή πελάτης μέλους γραφείου συμψηφισμού που ενεργούν ως αντισυμβαλλόμενος προκειμένου να εκτελέσουν την εκκαθάριση από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο. Ωστόσο, σε περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης αντικαταστήσουν τους αρχικούς τους αντισυμβαλλομένους με διαφορετικούς αντισυμβαλλομένους, η απαίτηση του παρόντος εδαφίου καλύπτεται μόνον εάν καθένα από τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη πραγματοποιήσει τον συμψηφισμό με τον ίδιο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο·

β) τυχόν άλλες αλλαγές στο μέσο αντιστάθμισης περιορίζονται στις αναγκαίες για την προαναφερόμενη αντικατάσταση του αντισυμβαλλομένου. Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιορίζονται σε εκείνες οι οποίες είναι σύμφωνες με τους όρους που θα ανέμενε κανείς εάν

το μέσο αντιστάθμισης είχε αρχικά εκκαθαριστεί με τον εκκαθαρίζοντα αντισυμβαλλόμενο. Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιλαμβάνουν αλλαγές στις απαιτήσεις εξασφάλισης, στα δικαιώματα αντιστάθμισης των υπολοίπων απαιτήσεων και οφειλών, καθώς και στα τέλη που επιβάλλονται.

Η διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης μπορεί να επηρεάσει μια σχέση αντιστάθμισης είτε στο σύνολό της είτε μόνο κατά ένα μέρος αυτής (στην οποία περίπτωση η λογιστική αντιστάθμιση συνεχίζεται για το υπολειπόμενο μέρος της σχέσης αντιστάθμισης).

6.7. Λογιστική αντιμετώπιση επιλέξιμων σχέσεων αντιστάθμισης

Οι σχέσεις αντιστάθμισης βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 9 διακρίνονται στις εξής

α) **Αντιστάθμιση εύλογης αξίας:** αντιστάθμιση της έκθεσης σε **μεταβολές της εύλογης αξίας** που μπορεί να αποδοθεί σε συγκεκριμένο κίνδυνο *αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης ή μη αναγνωρισμένης βέβαιης δέσμευσης ή ενός συστατικού στοιχείου* και θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα (π.χ. η αντιστάθμιση της έκθεσης στις μεταβολές της εύλογης αξίας χρεωστικού τίτλου σταθερού επιτοκίου που προκύπτουν από μεταβολές των επιτοκίων, η προσδοκώμενη αγορά συμμετοχικού τίτλου που, αφού αποκτηθεί, αντιμετωπίζεται λογιστικά με βάση την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ή μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων).

β) **Αντιστάθμιση ταμειακών ροών:** αντιστάθμιση της έκθεσης στη **διακύμανση των ταμειακών ροών** που μπορεί να αποδοθεί σε έναν συγκεκριμένο κίνδυνο που σχετίζεται με *το σύνολο ή μέρος ενός αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης (όπως το σύνολο ή μέρος ορισμένων μελλοντικών καταβολών τόκων επί χρέους κυμαινόμενου επιτοκίου) ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή*, και θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα. Ο σκοπός μιας αντιστάθμισης ταμειακών ροών είναι η αναβολή του κέρδους ή της ζημίας από το μέσο αντιστάθμισης σε μια περίοδο ή περιόδους κατά την οποία ή τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές επηρεάζουν τα αποτελέσματα, π.χ. η χρήση συμφωνίας ανταλλαγής του κυμαινόμενου επιτοκίου (είτε επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος είτε στην εύλογη αξία) με χρέος σταθερού επιτοκίου (ήτοι αντιστάθμιση μελλοντικής συναλλαγής όπου οι μελλοντικές ταμειακές ροές που αντισταθμίζονται είναι οι μελλοντικές καταβολές τόκων).

γ) αντιστάθμιση **καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού** όπως περιγράφεται στο ΔΛΠ 21.

Μια αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου βέβαιης δέσμευσης μπορεί να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας ή ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών. Όμως η αντιστάθμιση της μεταβολής της τιμής ενός αγαθού που αφορά σε μη αναγνωρισμένη συμβατική δέσμευση αγοράς σε συγκεκριμένη τιμή (που δεν αφορά *συναλλαγματικό κίνδυνο*) αντιμετωπίζεται ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας.

Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο είναι συμμετοχικός τίτλος για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα η αντισταθμισμένη έκθεση κινδύνου πρέπει να επηρεάσει τα λοιπά συνολικά έσοδα. Τότε, και μόνον τότε, η αναγνωρισμένη αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.1. Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Η σχέση αντιστάθμισης εύλογης αξίας αντιμετωπίζεται λογιστικά ως ακολούθως:

α) Μέσο αντιστάθμισης:

το κέρδος ή η ζημία από το μέσο αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ή στα λοιπά συνολικά έσοδα εάν το μέσο αντιστάθμισης αντισταθμίζει συμμετοχικό τίτλο για τον

οποίο η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα.

β) Αντισταθμισμένο στοιχείο:

i) Το κέρδος ή η ζημία της αντιστάθμισης που προκύπτει από το αντισταθμισμένο στοιχείο προσαρμόζει τη λογιστική αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου (εάν ισχύει) και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί Χ.Π.Σ. (ή συστατικό στοιχείο αυτού) που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, το κέρδος ή η ζημία αντιστάθμισης από το αντισταθμισμένο στοιχείο αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Ωστόσο εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί συμμετοχικό τίτλο για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές της εύλογης αξίας στα λοιπά συνολικά έσοδα, τα εν λόγω ποσά παραμένουν στα λοιπά συνολικά έσοδα.

ii) Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί **μη αναγνωρισμένη βέβαιη δέσμευση (ή συστατικό στοιχείο αυτής)**, η σωρευμένη μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου μετά τον προσδιορισμό του αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση με το αντίστοιχο κέρδος ή τη ζημία να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

iii) Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας **αποτελεί βέβαιη δέσμευση (ή συστατικό στοιχείο αυτής) για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου ή την ανάληψη υποχρέωσης**, η αρχική λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης που προκύπτει από την εκπλήρωση της βέβαιης δέσμευσης της οικονομικής οντότητας προσαρμόζεται ώστε να περιλαμβάνει τη σωρευτική μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου που είχε αναγνωριστεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

iv) Εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί **χρηματοοικονομικό μέσο (ή συστατικό στοιχείο αυτού) που επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος** οποιαδήποτε αναπροσαρμογή που προκύπτει λόγω της αντιστάθμισης αποσβένεται στα αποτελέσματα. Η απόσβεση μπορεί να αρχίσει με την εμφάνιση της προσαρμογής και αρχίζει το αργότερο κατά τον χρόνο που το αντισταθμισμένο στοιχείο παύει να προσαρμόζεται σύμφωνα με τα κέρδη ή τις ζημίες της αντιστάθμισης. Η απόσβεση βασίζεται σε πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης.

v) Στην περίπτωση Χ.Π.Σ. (ή συστατικού στοιχείου αυτού) που αποτελεί αντισταθμισμένο στοιχείο και επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η απόσβεση εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο αλλά στο ποσό που αντιπροσωπεύει το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί σύμφωνα με την περίπτωση i) αντί της προσαρμογής της λογιστικής αξίας.

Η απόσβεση μπορεί να αρχίσει με την εμφάνιση της προσαρμογής και αρχίζει το αργότερο κατά τον χρόνο που το αντισταθμισμένο στοιχείο παύει να προσαρμόζεται στο ποσό που αντιπροσωπεύει το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αντί της προσαρμογής της λογιστικής αξίας σύμφωνα. Η απόσβεση βασίζεται σε πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης.

Παράδειγμα (Αντιστάθμιση Εύλογη αξίας. Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Β αγοράζει ένα ΧΠΣ (το οποίο δεν είναι συμμετοχικός τίτλος) την 3/2/2018 αξίας 3000 ευρώ. Το ΧΠΣ κατατάσσεται από την εταιρεία στην ως Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

Η εταιρεία αντισταθμίζει τον κίνδυνο μεταβολής της αξίας αυτού του ΧΠΣ με ένα παράγωγο (μέσω αντιστάθμισης) και πληρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμισης. Η σχέση αντιστάθμισης έχει χαρακτηριστεί ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας. Την 31/12/2018 η εύλογη αξία του ΧΠΣ ανέρχεται στο ποσό των 3030 ευρώ, από το ποσό μεταβολής ποσό 20 ευρώ σχετίζεται με τον κίνδυνο αντιστάθμισης, ενώ η εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης την 31/12/2018 παρουσιάζει μείωση κατά 20 ευρώ. Την 31/12/2018 θα διενεργηθούν οι εξής εγγραφές από την εταιρεία:

ΧΠΣ	30	
Λοιπά συνολικά έσοδα		10
Αποτελέσματα χρήσης		20
Αποτελέσματα χρήσης	20	
Παράγωγο		20

Στην περίπτωση που το αντισταθμιζόμενο στοιχείο είχε καταταχτεί από την εταιρεία ως Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων οι εγγραφές που θα διενεργηθούν την 31/12/2018 θα είναι:

ΧΠΣ	30	
Αποτελέσματα χρήσης		30
Αποτελέσματα χρήσης	20	
Παράγωγο		20

Εάν το αντισταθμιζόμενο στοιχείο είναι συμμετοχικός τίτλος που επιλέχθηκε από την εταιρεία να κατατάσσεται στα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων και η σχέση αντιστάθμισης είναι αντιστάθμιση εύλογης αξίας: Το κέρδος ή η ζημία στο μέσο αντιστάθμισης (παράγωγο) καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα και η διαφορά της εύλογης αξίας στο αντισταθμιζόμενο στοιχείο (η οποία περιλαμβάνει και μέρος από τον κίνδυνο που αντισταθμίζεται) καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.2. Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Η σχέση αντιστάθμισης ταμειακής ροής αντιστάθμισης αντιμετωπίζεται λογιστικά ως ακολούθως:

α) το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων που αφορά το αντισταθμισμένο στοιχείο (αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών) προσαρμόζεται στο χαμηλότερο εκ των κάτωθι ποσών (σε απόλυτα μεγέθη):

i) το σφρευτικό κέρδος ή ζημία του μέσου αντιστάθμισης από την έναρξη της αντιστάθμισης και

ii) τη σωρευμένη μεταβολή της εύλογης αξίας (στην παρούσα αξία) του αντισταθμισμένου στοιχείου (ήτοι την παρούσα αξία της σωρευμένης μεταβολής των αντισταθμισμένων αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών) από την έναρξη της αντιστάθμισης

β) το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας του μέσου αντιστάθμισης που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση [ήτοι το σκέλος που αντισταθμίζεται από τη μεταβολή στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών που υπολογίζεται σύμφωνα με το στοιχείο α)] αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και

γ) τυχόν υπολειπόμενο κέρδος ή ζημία επί του μέσου αντιστάθμισης [ή οποιοδήποτε υπολειπόμενο κέρδος ή ζημία που απαιτείται για εξισορρόπηση της μεταβολής στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών που υπολογίζεται σύμφωνα με το στοιχείο α)] συνιστά αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα·

δ) το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών σύμφωνα με το στοιχείο α) αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξής:

i) εάν μια αντισταθμισμένη προσδοκώμενη συναλλαγή καταλήξει μεταγενέστερα στην αναγνώριση ενός μη Χ.Π.Σ. ή μιας μη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή εάν μια αντισταθμισμένη προσδοκώμενη συναλλαγή που αφορά ένα μη Χ.Π.Σ. ή μια μη χρηματοοικονομική υποχρέωση εξελιχθεί σε βέβαιη δέσμευση στην οποία εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης εύλογης αξίας, τότε η οικονομική οντότητα αφαιρεί το εν λόγω ποσό από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών και το συμπεριλαμβάνει απευθείας στο αρχικό κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης. Αυτό δεν αποτελεί προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) και, επομένως, δεν επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα·

ii) για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών εκτός αυτών που καλύπτονται από το σημείο i), το εν λόγω ποσό ανακατατάσσεται από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ίδια περίοδο ή περιόδους κατά τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές έχουν επίδραση στα αποτελέσματα (για παράδειγμα, στις περιόδους στις οποίες αναγνωρίζονται έσοδα από τόκους ή έξοδα τόκων ή όταν πραγματοποιείται μια προσδοκώμενη πώληση)·

iii) ωστόσο, εάν το εν λόγω ποσό αποτελεί ζημία και μια οικονομική οντότητα προσδοκά ότι το σύνολο ή μέρος της ζημίας δεν θα ανακτηθεί σε μία ή περισσότερες μελλοντικές περιόδους, η οικονομική οντότητα ανακατατάσσει άμεσα το ποσό που δεν αναμένεται να ανακτηθεί στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Όταν μια οικονομική οντότητα διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμισης για αντιστάθμιση ταμειακών ροών αντιμετωπίζει λογιστικά το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών, όπως αναφέρεται για την λογιστική αντιμετώπιση της αντιστάθμισης ταμειακής ροής στοιχείο α), ως εξής:

α) εάν εξακολουθεί να αναμένεται ότι οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές θα πραγματοποιηθούν, το εν λόγω ποσό θα παραμείνει στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών μέχρι να πραγματοποιηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές. Όταν πραγματοποιηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές, ισχύει η ανωτέρω παράγραφος για την λογιστική αντιμετώπιση της αντιστάθμισης ταμειακής ροής στοιχείο δ)·

β) εάν δεν αναμένεται πλέον ότι θα πραγματοποιηθούν οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές, το εν λόγω ποσό ανακατατάσσεται άμεσα από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1). Μια αντισταθμισμένη μελλοντική ταμειακή ροή που δεν θεωρείται πλέον πολύ πιθανό να πραγματοποιηθεί μπορεί να συνεχίσει να αναμένεται ότι θα πραγματοποιηθεί.

Παράδειγμα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Κ συνάπτει ένα swap σταθερού επιτοκίου ποσού 500.000 ευρώ για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο ενός δανείου 500.000 ευρώ κυμαινόμενου επιτοκίου. Κατά την διάρκεια της περιόδου αναφοράς η αύξηση του επιτοκίου αναφοράς έχει επίπτωση στο μέσο αντιστάθμισης και στο αντισταθμισμένο μέσο. Εάν υποθέσουμε ότι στην ημερομηνία αναφοράς η μεταβολή της εύλογης αξίας (τρέχον επιτόκιο αγοράς):

α. του μέσου αντιστάθμισης δημιουργεί κέρδος 10000 ευρώ (σε σύγκριση με το σταθερό επιτόκιο του swap)

β. του αντισταθμιζόμενου μέσου επιφέρει ζημία 7000 ευρώ (λόγω του κυμαινόμενου επιτοκίου)

Τα 3.000 ευρώ (10000-7000) από την μεταβολή των ταμειακών του swap συνιστά αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης επειδή ο χρόνος των πληρωμών των τόκων είναι διαφορετικός μεταξύ πραγματικών και αναμενόμενων πληρωμών. Το αποθεματικό αντιστάθμισης των ταμειακών ροών θα εμφανισθεί ως ξεχωριστό στοιχείο της καθαρής θέσης και θα είναι το χαμηλότερο μεταξύ του κέρδους του μέσου αντιστάθμισης και της μεταβολής της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου μέσου. Το αποτελεσματικό μέρος του κέρδους του μέσου αντιστάθμισης θα απεικονισθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και το αναποτελεσματικό μέρος στα αποτελέσματα.

	Χρέωση	Πίστωση
Παράγωγο	10.000	
Λοιπά συνολικά έσοδα		7.000
Κέρδη αντιστάθμισης		3.000

Στο ανωτέρω παράδειγμα η αναποτελεσματικότητα προέρχεται από ότι η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης είναι μεγαλύτερη από την μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου, όμως στην περίπτωση που η αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης προέρχεται από ότι η μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου είναι μεγαλύτερη από το την μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης, τότε η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα επειδή είναι μικρότερη από την μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου ενώ δεν θα πραγματοποιηθεί καμμία εγγραφή στα αποτελέσματα.

6.7.3. Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού

Οι αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένης της αντιστάθμισης ενός χρηματικού στοιχείου που αντιμετωπίζεται λογιστικά ως μέρος της καθαρής επένδυσης (ΔΛΠ 21), αντιμετωπίζονται λογιστικά κατά τρόπο συναφή με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών:

α) το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας **του μέσου αντιστάθμισης** που καθορίζεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και

β) το αναποτελεσματικό σκέλος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Το σωρευτικό κέρδος ή η ζημία επί του **μέσου αντιστάθμισης** που αφορά το αποτελεσματικό σκέλος της αντιστάθμισης που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό μετατροπής συναλλάγματος ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) σύμφωνα με τις παραγράφους 48-49 του ΔΛΠ 21 κατά τη διάθεση ή την τμηματική διάθεση της εκμετάλλευσης εξωτερικού.

6.7.4. Λογιστική αντιμετώπιση της διαχρονικής αξίας των δικαιωμάτων προαίρεσης

Η αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης περιλαμβάνει την εσωτερική αξία και την διαχρονική αξία. Εσωτερική αξία είναι η διαφορά μεταξύ της τιμής εξάσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και της τιμής αγοράς που ισχύει στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Διαχρονική αξία είναι η διαφορά μεταξύ της συνολικής εύλογης αξίας του δικαιώματος προαίρεσης και της εσωτερικής αξίας

Όταν μια οικονομική οντότητα διαχωρίζει την **εσωτερική αξία** και τη **διαχρονική αξία** μιας σύμβασης δικαιώματος προαίρεσης και προσδιορίζει ως μέσο αντιστάθμισης μόνο τη μεταβολή της εσωτερικής αξίας του δικαιώματος τότε αντιμετωπίζει λογιστικά τη διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης ως εξής

α) μια οικονομική οντότητα διακρίνει τη διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης με βάση τον τύπο του αντισταθμισμένου στοιχείου το οποίο αντισταθμίζεται από το δικαίωμα προαίρεσης

i) Αντισταθμισμένο στοιχείο που **αφορά συναλλαγή**, εάν η φύση του αντισταθμισμένου στοιχείου είναι μια συναλλαγή της οποίας η διαχρονική αξία έχει το χαρακτήρα κόστους για τη συγκεκριμένη συναλλαγή, π.χ. Η διαχρονική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης αφορά ένα αντισταθμισμένο στοιχείο που σχετίζεται με μία συναλλαγή (είτε προσδοκώμενη συναλλαγή είτε βέβαιη δέσμευση) που μπορεί να έχει αποτέλεσμα είτε την αναγνώριση στοιχείου είτε την πώληση αγαθού τότε είτε αναγνωρίζεται ως κόστος του στοιχείου στην αρχική αναγνώριση ή στα αποτελέσματα στο χρόνο της πώλησης αντίστοιχα ή

ii) Αντισταθμισμένο στοιχείο που **αφορά χρονική περίοδο**, εάν η φύση του αντισταθμισμένου στοιχείου είναι τέτοια που η διαχρονική αξία έχει το χαρακτήρα κόστους για την εξασφάλιση προστασίας έναντι κινδύνου στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, π.χ. εάν το απόθεμα εμπορεύματος αντισταθμίζεται έναντι μιας μείωσης της εύλογης αξίας για έξι μήνες χρησιμοποιώντας ένα δικαίωμα προαίρεσης εμπορεύματος με αντίστοιχη διάρκεια, η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης θα κατανεμηθεί στα αποτελέσματα στη διάρκεια αυτής της εξαμήνης περιόδου.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον ένα δικαίωμα προαίρεσης αντισταθμίζει ένα αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά συναλλαγή ή χρονική περίοδο πρέπει να βασίζεται στην φύση και τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου αντισταθμισμένου στοιχείου, καθώς και στο πώς και πότε επηρεάζει τα αποτελέσματα (ανεξάρτητα από το αν η σχέση αντιστάθμισης αφορά αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση εύλογης αξίας).

β) μεταβολή στην εύλογη αξία της διαχρονικής αξίας ενός δικαιώματος προαίρεσης που αντισταθμίζει ένα **αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά συναλλαγή** αναγνωρίζεται στα

λοιπά συνολικά έσοδα στον βαθμό που σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο και συσσωρεύεται σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων.

Η σωρευμένη αυτή μεταβολή της εύλογης αξίας που προκύπτει από τη διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης που έχει συσσωρευτεί σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων (το «ποσό») αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξής:

i) εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο οδηγήσει μεταγενέστερα στην αναγνώριση ενός μη ΧΠΣ ή μιας μη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, ή σε βέβαιη δέσμευση τους, στο οποίο στοιχείο εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης εύλογης αξίας, η οικονομική οντότητα αφαιρεί το ποσό από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων και το συμπεριλαμβάνει απευθείας στο αρχικό κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης. Αυτό δεν αποτελεί προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) και, επομένως, δεν επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα.

ii) για τις σχέσεις αντιστάθμισης πλην των όσων καλύπτονται από το σημείο i), το ποσό ανακατατάσσεται από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ίδια περίοδο ή περιόδους κατά τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές επηρεάζουν τα αποτελέσματα (π.χ., πώληση).

iii) ωστόσο, εάν το σύνολο ή μέρος του εν λόγω ποσού δεν αναμένεται να ανακτηθεί σε μία ή περισσότερες μελλοντικές περιόδους, το ποσό που δεν αναμένεται να ανακτηθεί ανακατατάσσεται άμεσα στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

γ) Η μεταβολή στην εύλογη αξία της διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης που αντισταθμίζει ένα **αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά χρονική περίοδο** αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα στον βαθμό που σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο και συσσωρεύεται σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων. Η διαχρονική αξία κατά την ημερομηνία του καθορισμού του δικαιώματος ως μέσο αντιστάθμισης, στον βαθμό στον οποίο σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο, αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση για την περίοδο κατά την οποία η προσαρμογή αντιστάθμισης για την **εσωτερική αξία** του δικαιώματος θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα (ή τα λοιπά συνολικά έσοδα εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί συμμετοχικό τίτλο για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα. Επομένως, σε κάθε περίοδο αναφοράς, το ποσό απόσβεσης ανακατατάσσεται από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Στην περίπτωση που η λογιστική αντιστάθμισης διακοπεί για τη σχέση αντιστάθμισης που περιλαμβάνει τη μεταβολή στην εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης ως μέσο αντιστάθμισης, το καθαρό ποσό (το οποίο περιλαμβάνει τη σωρευμένη απόσβεση) που έχει συσσωρευτεί στο χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων ανακατατάσσεται άμεσα στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (βλέπε ΔΛΠ 1).

Παραδείγματα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Παράδειγμα 1

Η εταιρεία Κ παράγει το αγαθό Φ και επιθυμεί να αντισταθμίσει τυχόν κίνδυνο από μεταβολές στην τιμή πωλήσεων του αγαθού Α που θα γίνουν την 30/6/2018. Την 1/2/2018 συνάπτει ένα συμβόλαιο προαίρεσης για πώληση 500 τεμάχια έναντι 200 ευρώ/τεμ., το συμβόλαιο προαίρεσης λήγει 30/6/2018. Η τιμή του κάθε τεμαχίου την 1/2/2018 ήταν 200 ευρώ. Η εταιρεία κατέβαλλε ασφαλιστική αξία σύναψης του δικαιώματος προαίρεσης ποσό ευρώ 1000, Η αρχική διαχρονική αξία

είναι 1000 (1000- ((200-200) X500 τεμ) Εύλογη αξία – Εσωτερική αξία= Διαχρονική αξία). Την 1/4/2018 η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 4000 ευρώ και η τιμή του αγαθού Φ είναι 193/τεμ. Η εσωτερική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 3500 = ((200-193) X 500). Η διαχρονική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 500=(4000-3500). Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (4000-1000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (3500-0) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα. Την 30/6/2018 η τιμή του αγαθού Φ είναι 190/τεμ. και η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 5000 ευρώ. Η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι μηδενική ενώ η εσωτερική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 5000 = ((200-190) X 500). Η εταιρεία εξάσκησε το δικαίωμα προαίρεσης και το εισέπραξε πώλησε 500 τεμάχια του αγαθού Φ στην τρέχουσα τιμή. Η διαχρονική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 0=(5000-5000). Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (5000-4000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (5000-3500) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα.

	Χρέωση	Πίστωση
Δικαίωμα προαίρεσης	1.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		1.000
Αξία του δικαιώματος προαίρεσης 1/2/2018		
Δικαίωμα προαίρεσης	3.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		3.500
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	500,00	
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 1/5/2018		
Απαιτήσεις	95.000	
Πωλήσεις		95.000
Πώληση των αγαθών (500 X190) 30/6/2018		
Δικαίωμα προαίρεσης	1.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		1.500
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	500,00	
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 30/6/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	5.000	
Δικαίωμα προαίρεσης		5.000
Εκκαθάριση του δικαιώματος προαίρεσης 30/6/2018		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	5.000	
Πωλήσεις		5.000
Ανακατάταξη στο έσοδο 30/6/2018		
Πωλήσεις	1.000	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		1.000
Ανακατάταξη στο έσοδο 30/6/2018		

Παράδειγμα 2

Η εταιρεία Φ την 1/11/2018 προβαίνει στην σύναψη ενός μελλοντικού συμβολαίου για 10000 τόνους ορυκτού Θ για την 31/1/2019 με τιμή 60 ευρώ/τόνο (600000=10000 X 60). Η εταιρεία έχει καθορίσει

αυτό το συμβόλαιο ως χρηματοοικονομικό μέσο για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο σε περίπτωση ανατίμησης της τιμής την 31/1/2019. Την 31/12/2018 το μελλοντικό συμβόλαιο αγοράς για την 31/1/2018 έχει τιμή 64 ευρώ/τόνος ($640000 = 10000 \times 64$) (Δεν υφίσταται αναποτελεσματικότητα η ημερομηνία αγοράς είναι ίδια καθώς και η ποσότητα), με αποτέλεσμα ένα κέρδος 40000 ευρώ ($10000 \times (64-60)$). Την 31/1/2019 η τρέχουσα τιμή ορυκτού Θ είναι 62 ευρώ/τόνο και η εταιρεία στην εκκαθάριση του μελλοντικού συμβολαίου, με αποτέλεσμα να εισπράξει 20000 ευρώ ($20000 = (10000 \times (62-60))$) καθώς και στην αγορά 10000 τόνων με τιμή 62 ευρώ/τόνο,

	Χρέωση	Πίστωση
Παράγωγο	40.000,00	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		40.000,00
Αναγνώρισης παραγώγου 31/12/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	20.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	20.000	
Παράγωγο		40.000
Εκκαθάριση παραγώγου 31/1/2019		
Ορυκτό Θ	620.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		620.000
Αγορά ορυκτού Θ (10000×62) 31/1/2019		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	20.000	
Ορυκτό Φ		20.000
Μεταφορά στο κόστος του αποθεματικού αντιστάθμισης ταμειακών ροών 31/1/2019		

Παράδειγμα 3

Η εταιρεία Δ την 1 Νοεμβρίου 2018 συνάπτει μία σύμβαση αγοράς αγαθών με προμηθευτή του εξωτερικού για την αγορά αγαθών αξίας 100.000 σε ΕΝ παραδοτέα σε τέσσερις μήνες με εξόφληση κατά την παράδοση. Η εταιρεία για να εξασφαλιστεί ενόψει των διακυμάνσεων μεταξύ των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ ΕΝ (Εθνικό Νόμισμα) και ΕΝ (Ξένο Νόμισμα), την 1 Νοεμβρίου 2018 συνάπτει ένα συμβόλαιο προαίρεσης αγοράς 100.000 ΕΝ σε 4 μήνες με ισοτιμία 0,90 ΕΝ/ΕΝ Η εταιρεία κατέβαλλε ασφαλιστική αξία σύναψης του δικαιώματος προαίρεσης ποσό ΕΝ 2000 για το συγκεκριμένο δικαίωμα. Η ισοτιμία ΕΝ/ΕΝ είναι την 1 Νοεμβρίου είναι 0,90.

Η εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι σε ΕΝ είναι 0 και η διαχρονική αξία είναι 2.000 σε ΕΝ. (Εύλογη αξία – Εσωτερική αξία = Διαχρονική αξία $2.000 - 0 = 2.000$ ΕΝ)

Εάν η συναλλαγματική ισοτιμία σε 4 μήνες είναι μικρότερη από 0,90 ΕΝ/ΕΝ τότε η εταιρεία θα ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης και θα πληρώσει $(100.000/0,90) = 111.111,11$ ΕΝ ενώ εάν η συναλλαγματική ισοτιμία σε 4 μήνες είναι μεγαλύτερη από 0,90 ΕΝ/ΕΝ τότε η εταιρεία δεν θα εξασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης και θα εξοφλήσει την συναλλαγή με την τρέχουσα ισοτιμία με αποτέλεσμα να πληρώσει λιγότερο από 111.111,11 ΕΝ χωρίς κανένα όφελος από το δικαίωμα προαίρεσης, το οποίο δίνει την δυνατότητα στην εταιρεία να κλειδώσει την αγορά των αγαθών στο ποσό των 111.111,11 ΕΝ. Την 31 Δεκεμβρίου 2018 Η συναλλαγματική ισοτιμία είναι ΕΝ/ΕΝ 0,86 και υποθέσουμε ότι η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 8000 ΕΝ. Η εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 5.167,96 ($\text{ΕΝ } 100000/0,86$) - ($\text{ΕΝ } 100000/0,90$) αντιπροσωπεύει το όφελος του κατόχου του δικαιώματος προαίρεσης στην περίπτωση που εξασκήσει το δικαίωμα και αγοράσει ΕΝ σε συναλλαγματική ισοτιμία 0,90 ΕΝ/ΕΝ σε σχέση με την τρέχουσα ισοτιμία 0,86 την 31/12/2018. Η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 2.832,04 ($8000 - 5.167,96$)

Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (8000-2000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (5.167,96-0) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα (2.832,04-2000).

Την 28 Φεβρουαρίου 2019 Υποθέτουμε ότι η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ ΞΝ/ΕΝ είναι 0,84 ΕΝ/ΕΝ. Η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 7.936,51.

Η εσωτερική αξία είναι 7.936,51 ΕΝ (ΕΝ 100000/0,84) - (ΕΝ 100000/0,90) όμως το δικαίωμα προαίρεσης δεν έχει κάποια διαχρονική αξία επειδή έχει επέλθει η ημερομηνία λήξης τους. Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (8000-7.936,51), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία 2.768,55= (7.936,51-05.167,96) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Η εξόφληση γίνεται με την ισοτιμία ΕΝ την 28/2/2019 (ΕΝ 100000/0,84) =119047,619 ΕΝ

	Χρέωση	Πίστωση
Δικαίωμα προαίρεσης	2000	
Χρηματικά διαθέσιμα		2000
Αξία του δικαιώματος προαίρεσης 1/11/2018		
Δικαίωμα προαίρεσης	6000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		5167,96
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		832,04
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 31/12/20018		
Εμπορεύματα	119.047,62	
Χρηματικά διαθέσιμα		119.047,62
Αγορά των εμπορευμάτων με την τρέχουσα ισοτιμία 28/2/2019 (ΕΝ 100000/0,84)		
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	63,49	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	2768,55	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		2768,55
Δικαίωμα προαίρεσης		63,49
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 29/2/2019 8000-7936,51 που σχετίζονται με την εσωτερική αξία η διαχρονική αξία καταγράφεται στα λοιπά συνολικά έσοδα		
Χρηματικά διαθέσιμα	7.936,51	
Δικαίωμα προαίρεσης		7.936,51
Εκκαθάριση του δικαιώματος προαίρεσης		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	7.936,51	
Εμπορεύματα		7.936,51
Μεταφορά στο κόστος της εσωτερικής αξίας του δικαιώματος προαίρεσης (τακτοποίηση στην λήξη) στο κόστος του αγαθού		
Εμπορεύματα	2000	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		2000
Μεταφορά στο κόστος της αρχικής αξίας του δικαιώματος προαίρεσης (στην περίπτωση που η αξία δεν είχε εσωτερική αξία κατά την αρχική αναγνώριση)		

6.7.5. Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων και περιθώρια βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας των χρηματοοικονομικών μέσων

Όταν σε ένα προθεσμιακό συμβόλαιο διαχωρίζεται

α) το προθεσμιακό στοιχείο από το τρέχον στοιχείο και προσδιορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης μόνο τη μεταβολή της αξίας του τρέχοντος στοιχείου του προθεσμιακού συμβολαίου ή

β) το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας από ένα χρηματοοικονομικό μέσο και εξαιρείται από τον προσδιορισμό του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου ως μέσου αντιστάθμισης,

τότε στο προθεσμιακό στοιχείο του προθεσμιακού συμβολαίου ή στο περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας μπορούν να εφαρμόζονται αυτά που ορίζονται και για την διαχρονική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης, όπως αναφέρονται ανωτέρω, εφόσον όμως οι κρίσιμοι όροι του προθεσμιακού συμβολαίου (όπως το ονομαστικό ποσό, η διάρκεια ζωής και το υποκείμενο στοιχείο) είναι εναρμονισμένοι με το αντισταθμισμένο στοιχείο. Διαφορετικά εάν δεν είναι πλήρως εναρμονισμένα θα πρέπει να καθορίζεται ένα εναρμονισμένο προθεσμιακό στοιχείο, (το ποσοστό εκείνο του προθεσμιακού στοιχείου που περιλαμβάνεται στο προθεσμιακό συμβόλαιο και σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο). Εάν το πραγματικό προθεσμιακό στοιχείο και το εναρμονισμένο προθεσμιακό στοιχείο σε απόλυτα ποσά διαφέρουν, η οικονομική οντότητα καθορίζει το ποσό που συσσωρεύεται σε χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων με βάση το μικρότερο εκ αυτών και αντιμετωπίζει λογιστικά τις διαφορές στις μεταβολές της εύλογης αξίας μεταξύ των δύο προθεσμιακών στοιχείων στα αποτελέσματα.

6.7.6. Επιλεξιμότητα μιας ομάδας στοιχείων ως αντισταθμισμένου στοιχείου

Ομάδα στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης ομάδας στοιχείων που συνιστούν καθαρή θέση) αποτελεί επιλέξιμο αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εάν:

α) αποτελείται από στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων των συστατικών στοιχείων αυτών) τα οποία αποτελούν, σε μεμονωμένο επίπεδο, επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·

β) η διαχείριση των στοιχείων της ομάδας γίνεται από κοινού ως ομάδα για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνων· και

γ) σε περίπτωση αντιστάθμισης ταμειακών ροών για μια ομάδα στοιχείων των οποίων οι διακυμάνσεις στις ταμειακές ροές δεν αναμένεται να είναι κατά προσέγγιση αναλογικές με τη συνολική διακύμανση των ταμειακών ροών της ομάδας ώστε να προκύψουν αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου:

i) αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου· και

ii) ο προσδιορισμός της εν λόγω καθαρής θέσης καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία αναμένεται οι προσδοκώμενες συναλλαγές να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους

Όταν τα στοιχεία που αντισταθμίζονται μαζί ως ομάδα σε μια αντιστάθμιση ταμειακών ροών, θα μπορούσαν να επηρεάσουν διαφορετικά κονδύλια στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στα λοιπά συνολικά έσοδα, τότε εάν η ομάδα στοιχείων

α) δεν περιλαμβάνει αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (π.χ. ομάδα εξόδων σε συνάλλαγμα που επηρεάζουν διαφορετικά κονδύλια που είναι αντισταθμισμένα έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου), τότε τα κέρδη ή οι ζημίες του μέσου αντιστάθμισης που έχει

ανακαταταχθεί κατανέμονται στα κονδύλια που επηρεάζονται από τα αντισταθμισμένα στοιχεία. Αυτή η κατανομή πραγματοποιείται σε συστηματική και λογική βάση και δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τον κατά παρέκταση υπολογισμό των καθαρών κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από ένα μεμονωμένο μέσο αντιστάθμισης.

β) έχει αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (π.χ. μια ομάδα πωλήσεων και εξόδων που εκφράζονται σε συνάλλαγμα και αντισταθμίζονται μαζί έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου), τότε τα κέρδη ή ζημιές της αντιστάθμισης παρουσιάζονται σε χωριστό κονδύλιο στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.7. Αντιστάθμιση μιας καθαρής θέσης

Μια καθαρή θέση (π.χ. το συμφηφιστικό υπόλοιπο απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σταθερού επιτοκίου με παρεμφερείς λήξεις) είναι επιλέξιμη για λογιστική αντιστάθμισης μόνο εάν μια οικονομική οντότητα πραγματοποιεί αντιστάθμιση σε καθαρή βάση για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνου. Κατά πόσον μια οικονομική οντότητα πραγματοποιεί αντιστάθμιση με τον τρόπο αυτό είναι αυταπόδεικτο (όχι απλώς ένας ισχυρισμός ή δήλωση στην τεκμηρίωση).

Όταν μια οικονομική οντότητα αντισταθμίζει μια ομάδα στοιχείων με αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (δηλαδή, μια καθαρή θέση), η επιλεξιμότητα για λογιστική αντιστάθμισης εξαρτάται από τον τύπο της αντιστάθμισης.

α) Εάν η αντιστάθμιση είναι αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο.

β) Εάν, η αντιστάθμιση είναι αντιστάθμιση ταμειακών ροών, τότε η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο **μόνο εφόσον αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου** και ο προσδιορισμός αυτής της καθαρής θέσης καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία οι προσδοκώμενες συναλλαγές αναμένεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους.

6.7.8. Εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Όπως ορίζεται από το ΔΠΧΑ 9 εάν μια οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί πιστωτικό παράγωγο που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων για διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου ενός χρηματοοικονομικού μέσου, συνολικά ή για ένα μέρος αυτού, μπορεί να προσδιορίσει το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν:

α) το όνομα της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο (για παράδειγμα, ο δανειολήπτης, ή ο κάτοχος μιας δανειακής δέσμευσης) συμφωνεί με την οικονομική οντότητα αναφοράς του πιστωτικού παράγωγου («συμφωνία ονομάτων»)· και

β) η προτεραιότητα του χρηματοοικονομικού μέσου συμφωνεί με αυτή των μέσων που μπορούν να παρασχεθούν σύμφωνα με το πιστωτικό παράγωγο.

Μια οντότητα μπορεί να προβεί στον εν λόγω προσδιορισμό ανεξάρτητα από το αν το χρηματοοικονομικό μέσο για το οποίο γίνεται διαχείριση πιστωτικού κινδύνου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο κατά την αρχική αναγνώριση ή μεταγενέστερα αυτής ή ενόσω είναι μη αναγνωρισμένο και πρέπει να τεκμηριώνει τον προσδιορισμό αυτόν ταυτόχρονα.

Στην περίπτωση που το ανωτέρω χρηματοοικονομικό μέσο προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων μετά την αρχική αναγνώρισή του, ή προγενέστερα δεν αναγνωριζόταν, η διαφορά κατά τη στιγμή του προσδιορισμού ανάμεσα

στη λογιστική αξία, εάν υπάρχει, και την εύλογη αξία αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα, καθώς και το τυχόν σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά λόγω προηγούμενης μεθόδου επιμέτρησης.

Μια οικονομική οντότητα διακόπτει την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού μέσου που προκάλεσε αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν:

- α) τα κριτήρια επιλεξιμότητας το πιστωτικό παράγωγο ή το σχετιζόμενο χρηματοοικονομικό μέσο δεν καλύπτονται πλέον (π.χ. πώληση, διακοπή ή διακανονισμός, παύση χρήσης πιστωτικών παραγώγων)
- β) το χρηματοοικονομικό μέσο που προκαλεί τον πιστωτικό κίνδυνο δεν απαιτείται κατά τα άλλα να επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Στην περίπτωση διακοπής η εύλογη αξία του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου κατά την ημερομηνία της διακοπής γίνεται η νέα λογιστική αξία του. Έπειτα εφαρμόζεται η ίδια μέτρηση που χρησιμοποιήθηκε πριν από τον καθορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης που προκύπτει από τη νέα λογιστική αξία). Για παράδειγμα, χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που αρχικά είχε καταταχθεί ως επιμετρούμενο στο αποσβεσμένο κόστος θα επανερχόταν στην εν λόγω μέτρηση και το πραγματικό επιτόκιο θα υπολογιζόταν εκ νέου με βάση τη νέα προ αποσβέσεων λογιστική αξία κατά την ημερομηνία διακοπής της επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

6.8. Προσωρινές εξαιρέσεις από την εφαρμογή συγκεκριμένων απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης καθώς και από την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς

Όταν η μεταρρύθμιση ενός επιτοκίου αναφοράς, η οποία καλύπτει ολόκληρη την αγορά, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης ενός επιτοκίου αναφοράς από εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς (π.χ. όπως αυτό που προκύπτει με βάση τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην έκθεση του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με τίτλο «Reforming Major Interest Rate Benchmarks», μεταρρύθμιση των κυριότερων επιτοκίων αναφοράς), επηρεάζει άμεσα σχέσεις αντιστάθμισης μίας οικονομικής οντότητας και εφόσον η μεταρρύθμιση δημιουργεί αβεβαιότητες όσον αφορά:

- α) το (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένο) επιτόκιο αναφοράς που καθορίζεται ως αντισταθμισμένος κίνδυνος· και/ή
- β) τον χρόνο ή το ποσό των ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του αντισταθμισμένου στοιχείου ή του μέσου αντιστάθμισης **τότε μόνο για αυτές τις σχέσεις αντιστάθμισης.**

1. Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια προσδοκώμενη συναλλαγή (ή συστατικό στοιχείο αυτής) είναι πολύ πιθανό να εκπληρωθεί, η οικονομική οντότητα θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς στο οποίο βασίζονται οι (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένες) αντισταθμισμένες ταμειακές ροές δεν μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς. Η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει μελλοντικά αυτήν την παραδοχή σε αντισταθμισμένο στοιχείο κατά την προγενέστερη μεταξύ των ακόλουθων ημερομηνιών:

- α) όταν παύει να υφίσταται η αβεβαιότητα που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς όσον αφορά τον χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του αντισταθμισμένου στοιχείου· και

β) όταν διακόπτεται η σχέση αντιστάθμισης της οποίας είναι μέρος το αντισταθμισμένο στοιχείο.

2. Στην περίπτωση που μια οικονομική οντότητα διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμισης για αντιστάθμιση ταμειακών ροών προκειμένου να αντιμετωπίσει λογιστικά το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών (εάν θα παραμείνει ή θα γίνει ανακατάταξη στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη) τότε για να προσδιοριστεί εάν αναμένεται ότι οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές θα πραγματοποιηθούν, η οικονομική οντότητα θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς στο οποίο βασίζονται οι (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένες) αντισταθμισμένες ταμειακές ροές δεν μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς. Η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει μελλοντικά αυτήν την παραδοχή κατά την προγενέστερη μεταξύ των ακόλουθων ημερομηνιών:

α) όταν παύει να υφίσταται η αβεβαιότητα που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς όσον αφορά τον χρόνο και το ποσό των μελλοντικών ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του αντισταθμισμένου στοιχείου· και

β) όταν ανακαταταχθεί στα αποτελέσματα το συνολικό ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών σε σχέση με την εν λόγω διακοπείσα σχέση αντιστάθμισης.

3. Για την κάλυψη των σκοπών της απαίτησης αποτελεσματικότητας, όταν υπάρχει οικονομική σχέση ανάμεσα στο αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης η οικονομική οντότητα θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς στο οποίο βασίζονται οι (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένες) αντισταθμισμένες ταμειακές ροές και/ή ο αντισταθμισμένος κίνδυνος, ή το επιτόκιο αναφοράς στο οποίο βασίζονται οι ταμειακές ροές του μέσου αντιστάθμισης δεν μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς. Η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει μελλοντικά αυτήν την παραδοχή:

α) σε αντισταθμισμένο στοιχείο, όταν παύει να υφίσταται η αβεβαιότητα που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς όσον αφορά τον αντισταθμισμένο κίνδυνο ή τον χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του αντισταθμισμένου στοιχείου· και

β) σε μέσο αντιστάθμισης, όταν παύει να υφίσταται η αβεβαιότητα που απορρέει από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς όσον αφορά τον χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αναφοράς του μέσου αντιστάθμισης.

Εάν η σχέση αντιστάθμισης στην οποία είναι μέρος το αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης διακοπεί πριν από την ημερομηνία που καθορίζεται στο στοιχείο α) ή στο στοιχείο β), η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει μελλοντικά την ανωτέρω παραδοχή στην εν λόγω σχέση αντιστάθμισης κατά την ημερομηνία της διακοπής.

4. Στον προσδιορισμό ενός συστατικού ενός στοιχείου ως αντισταθμισμένου στοιχείου για την αντιστάθμιση ενός μη συμβατικά καθορισμένου συστατικού στοιχείου αναφοράς του κινδύνου επιτοκίου ή στην περίπτωση που αναπροσαρμόζει συχνά (ήτοι διακόπτει και θέτει εκ νέου σε ισχύ) μια σχέση αντιστάθμισης επειδή τόσο το μέσο αντιστάθμισης όσο και το αντισταθμισμένο στοιχείο αλλάζουν συχνά (ήτοι η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί μια δυναμική διαδικασία στην οποία τόσο τα αντισταθμισμένα στοιχεία όσο και τα μέσα αντιστάθμισης που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση της εν λόγω έκθεσης δεν παραμένουν ίδια για μεγάλο χρονικό διάστημα), η οικονομική οντότητα προσδιορίζει μόνο μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός στοιχείου οι οποίες αποδίδονται σε έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους κινδύνους (συνιστώσα κινδύνου), με την προϋπόθεση ότι, έπειτα από αξιολόγηση του πλαισίου της δομής της συγκεκριμένης αγοράς, η συνιστώσα

κινδύνου μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά και να επιμετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο. Οι συνιστώσες κινδύνου περιλαμβάνουν προσδιορισμό μόνο για μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός αντισταθμισμένου στοιχείου πάνω ή κάτω από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή (μονόπλευρος κίνδυνος). Η συνιστώσα κινδύνου πρέπει να μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά [να είναι διακριτά αναγνωρίσιμη]— μόνο κατά τον αρχικό προσδιορισμό του αντισταθμισμένου στοιχείου στην εν λόγω σχέση αντιστάθμισης. Τα αντισταθμισμένα στοιχεία που αξιολογήθηκαν κατά τον αρχικό προσδιορισμό τους στη σχέση αντιστάθμισης, είτε κατά την έναρξη της αντιστάθμισης είτε μεταγενέστερα, δεν αξιολογούνται εκ νέου σε τυχόν μεταγενέστερο επαναπροσδιορισμό στην ίδια σχέση αντιστάθμισης.

Η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει τα ανωτέρω κατά την προγενέστερη μεταξύ των ακόλουθων ημερομηνιών:

- α) όταν οι αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς πραγματοποιούνται στη μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου με προσδιορισμό εναλλακτικού επιτοκίου αναφοράς (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένου) ως αντισταθμισμένου κινδύνου, με τροποποίηση της περιγραφής του αντισταθμισμένου στοιχείου, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής του προσδιορισμένου μέρους των ταμειακών ροών ή της εύλογης αξίας που αντισταθμίζονται ή με τροποποίηση της περιγραφής του μέσου αντιστάθμισης ή
- β) όταν διακόπτεται η σχέση αντιστάθμισης στην οποία προσδιορίζεται η μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου.

5. Όπως και όποτε οι απαιτήσεις των ανωτέρω παραγράφων (1-4) παύουν να εφαρμόζονται σε σχέση αντιστάθμισης, η οικονομική οντότητα τροποποιεί τον επίσημο προσδιορισμό της εν λόγω σχέσης αντιστάθμισης όπως τεκμηριώθηκε προηγουμένως ώστε να αντικατοπτρίζει **τις αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς**. Στο πλαίσιο αυτό, ο προσδιορισμός της αντιστάθμισης τροποποιείται μόνο για να πραγματοποιηθούν μία ή περισσότερες από τις εξής αλλαγές:

- α) προσδιορισμός εναλλακτικού επιτοκίου αναφοράς (συμβατικά ή μη συμβατικά καθορισμένου) ως αντισταθμισμένου κινδύνου·
- β) τροποποίηση της περιγραφής του αντισταθμισμένου στοιχείου, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής του προσδιορισμένου μέρους των ταμειακών ροών ή της εύλογης αξίας που αντισταθμίζονται ή
- γ) τροποποίηση της περιγραφής του μέσου αντιστάθμισης. Η οποία εφαρμόζεται και στην περίπτωση που πληρούνται και οι εξής τρεις προϋποθέσεις:
 - i) η οικονομική οντότητα πραγματοποιεί αλλαγή η οποία απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς χρησιμοποιώντας προσέγγιση διαφορετική από την αλλαγή της βάσης καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών του μέσου αντιστάθμισης (όπως περιγράφεται στις ανωτέρω ενότητες 4.7 και 4.7.2)
 - ii) το αρχικό μέσο αντιστάθμισης δεν παύει να αναγνωρίζεται· και
 - iii) η επιλεγμένη προσέγγιση είναι οικονομικά ισοδύναμη με την αλλαγή της βάσης καθορισμού των συμβατικών ταμειακών ροών του αρχικού μέσου αντιστάθμισης (όπως περιγράφεται στις ανωτέρω ενότητες 4.7 και 4.7.2).

Οι απαιτήσεις των παραγράφων 1-4 είναι δυνατό να πάντων να εφαρμόζονται σε διαφορετικούς χρόνους. Συνεπώς, κατά την εφαρμογή της παραγράφου 5, η οικονομική οντότητα μπορεί να χρειαστεί να τροποποιήσει τον επίσημο προσδιορισμό των σχέσεων αντιστάθμισης σε διαφορετικούς χρόνους ή μπορεί να χρειαστεί να τροποποιήσει τον επίσημο προσδιορισμό μιας σχέσης αντιστάθμισης περισσότερες από μία φορές. Όταν, και μόνον

όταν, πραγματοποιείται μια τέτοιου είδους αλλαγή στον προσδιορισμό της αντιστάθμισης, η οικονομική οντότητα **εφαρμόζει τα κάτωθι κατά περίπτωση:**

Α. Για τον σκοπό της εφαρμογής της αντιστάθμισης ταμειακών ροών (ενότητα 6.7.2), όταν η οικονομική οντότητα τροποποιεί την περιγραφή αντισταθμισμένου στοιχείου σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 5 στοιχείο β), το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών θεωρείται ότι βασίζεται στο εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς βάσει του οποίου προσδιορίζονται οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές.

Β. Στην περίπτωση διακοπείσας σχέσης αντιστάθμισης, όταν το επιτόκιο αναφοράς στο οποίο είχαν βασιστεί οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές αλλάζει όπως απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς (ενότητα 6.7.2), προκειμένου να προσδιοριστεί αν οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές αναμένεται να πραγματοποιηθούν, το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών για την εν λόγω σχέση αντιστάθμισης θεωρείται ότι βασίζεται στο εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς στο οποίο θα βασιστούν οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές.

Γ. Όταν η οικονομική οντότητα εφαρμόζει την παράγραφο 5 σε ομάδες στοιχείων που έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμισμένα στοιχεία σε εύλογη αξία ή αντιστάθμιση ταμειακών ροών, η οικονομική οντότητα επιμερίζει τα αντισταθμισμένα στοιχεία σε υποομάδες με βάση το επιτόκιο αναφοράς που αντισταθμίζεται και προσδιορίζει το επιτόκιο αναφοράς ως τον αντισταθμισμένο κίνδυνο για κάθε υποομάδα. Για παράδειγμα (όπως αυτό αναφέρεται στην παρ.6.9.9 του ΔΠΧΑ 9), σε σχέση αντιστάθμισης στην οποία μια ομάδα στοιχείων αντισταθμίζεται για μεταβολές στο επιτόκιο αναφοράς το οποίο υπόκειται σε μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς, οι αντισταθμισμένες ταμειακές ροές ή η εύλογη αξία ορισμένων στοιχείων στην ομάδα θα μπορούσαν να μεταβληθούν ώστε να αναφέρονται σε εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς πριν μεταβληθούν άλλα στοιχεία της ομάδας. Στο παράδειγμα αυτό, κατά την εφαρμογή της παραγράφου 5, η οικονομική οντότητα θα προσδιόριζε το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς ως τον αντισταθμισμένο κίνδυνο για τη σχετική υποομάδα αντισταθμισμένων στοιχείων. Η οικονομική οντότητα θα συνέχιζε να προσδιορίζει το υφιστάμενο επιτόκιο αναφοράς ως τον αντισταθμισμένο κίνδυνο για τη σχετική υποομάδα αντισταθμισμένων στοιχείων, μέχρι οι αντισταθμισμένες ταμειακές ροές ή η εύλογη αξία των εν λόγω στοιχείων να μεταβληθούν ώστε να αναφέρονται στο εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς ή μέχρι τα στοιχεία να λήξουν και να αντικατασταθούν από αντισταθμισμένα στοιχεία τα οποία αναφέρονται στο εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς.

Δ. Η οικονομική οντότητα αξιολογεί χωριστά αν κάθε υποομάδα πληροί τις απαιτήσεις (ενότητα 6.7.6) ώστε να αποτελέσει επιλέξιμο αντισταθμισμένο στοιχείο. Εάν οποιαδήποτε υποομάδα δεν πληροί αυτές τις απαιτήσεις, η οικονομική οντότητα διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμιση μελλοντικά για τη σχέση αντιστάθμισης στο σύνολό της. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις για την αντιστάθμιση εύλογης αξίας ή για την αντιστάθμιση ταμειακών ροών για να αντιμετωπίσει λογιστικά την αναποτελεσματικότητα που συνδέεται με τη σχέση αντιστάθμισης στο σύνολό της.

Ε. Το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς που προσδιορίζεται ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου και το οποίο δεν είναι διακριτά αναγνωρίσιμο (ενότητα 6.7.2) κατά την ημερομηνία προσδιορισμού του, θεωρείται ότι πληρούσε την απαίτηση κατά την εν λόγω ημερομηνία εάν, και μόνον εάν, η οικονομική οντότητα αναμένει ευλόγως ότι το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς θα καταστεί διακριτά αναγνωρίσιμο εντός 24 μηνών. Η περίοδος των 24 μηνών ισχύει σε κάθε εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς χωριστά και αρχίζει την ημερομηνία που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου για πρώτη φορά (δηλαδή, η περίοδος των 24 μηνών εφαρμόζεται ανά επιτόκιο). Εάν στη συνέχεια η οικονομική οντότητα αναμένει ευλόγως ότι το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς δεν θα είναι διακριτά αναγνωρίσιμο εντός 24 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα το προσδιόρισε για πρώτη φορά ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου, η οικονομική οντότητα παύει να εφαρμόζει την μεταχείριση του προηγούμενου εδαφίου σε αυτό το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς και διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμισης μελλοντικά από την ημερομηνία της εν λόγω επαναξιολόγησης για όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου. Τα ανωτέρω η οικονομική οντότητα τα εφαρμόζει στις νέες σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες ένα εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου όταν, εξαιτίας της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς, η εν λόγω συνιστώσα κινδύνου δεν είναι χωριστά αναγνωρίσιμη κατά την ημερομηνία προσδιορισμού του.

ΣΤ. Η οικονομική οντότητα τροποποιεί μια σχέση αντιστάθμισης όπως απαιτείται βάσει της παραγράφου 5 έως το τέλος της περιόδου αναφοράς κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιείται αλλαγή η οποία απαιτείται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς στον αντισταθμισμένο κίνδυνο, στο αντισταθμισμένο στοιχείο ή στο μέσο αντιστάθμισης. Προς αποφυγή αμφιβολιών, μια τέτοιου είδους τροποποίηση του επίσημου προσδιορισμού σχέσης αντιστάθμισης δεν αποτελεί ούτε παύση της σχέσης αντιστάθμισης ούτε προσδιορισμό νέας σχέσης αντιστάθμισης.

- Εάν πραγματοποιηθούν αλλαγές επιπλέον των αλλαγών οι οποίες απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς στο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή στη χρηματοοικονομική υποχρέωση που προσδιορίζεται σε σχέση αντιστάθμισης ή στον προσδιορισμό της σχέσης αντιστάθμισης, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει πρώτα τις ισχύουσες απαιτήσεις του παρόντος προτύπου για να προσδιορίσει αν οι εν λόγω πρόσθετες αλλαγές έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης. Εάν οι πρόσθετες αλλαγές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης, η οικονομική οντότητα τροποποιεί τον επίσημο προσδιορισμό της σχέσης αντιστάθμισης όπως ορίζεται στην παράγραφο 5.
- Οι περιπτώσεις Α έως και Ε της παραγράφου 5 προβλέπουν εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις που καθορίζονται μόνο στις εν λόγω παραγράφους. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει όλες τις άλλες απαιτήσεις της λογιστικής αντιστάθμισης που καθορίζονται στο παρόν πρότυπο, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλεξιμότητας της λογιστικής αντιστάθμισης (ενότητα 6.4) στις σχέσεις αντιστάθμισης οι οποίες επηρεάστηκαν άμεσα από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς.

- Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει την αντιστάθμιση εύλογης αξίας ή για την αντιστάθμιση ταμειακών ροών για τη λογιστική αντιμετώπιση τυχόν αλλαγών στην εύλογη αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου ή του μέσου αντιστάθμισης.

6.9 Συμβάσεις για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτώμενης από τη φύση

Ορισμένες συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση (όπως περιγράφονται στην παράγραφο 2.3^A του ΔΠΧΑ 9) απαιτούν από την οικονομική οντότητα να αγοράζει και να παραλαμβάνει την ηλεκτρική ενέργεια όταν αυτή παράγεται. Τα εν λόγω συμβατικά χαρακτηριστικά εκθέτουν την οικονομική οντότητα στον κίνδυνο να υποχρεωθεί να αγοράσει ηλεκτρική ενέργεια κατά τη διάρκεια διαστήματος παράδοσης εντός του οποίου η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει την ηλεκτρική ενέργεια. Η οικονομική οντότητα ενδέχεται επίσης να μην διαθέτει την πρακτική ικανότητα να αποφύγει την πώληση αχρησιμοποίητης ηλεκτρικής ενέργειας, διότι ο σχεδιασμός και η λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην οποία πραγματοποιείται η συναλλαγή ηλεκτρικής ενέργειας βάσει της σύμβασης απαιτούν την πώληση τυχόν ποσοτήτων αχρησιμοποίητης ηλεκτρικής ενέργειας εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Όταν η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις της παραγράφου 2.4 του ΔΠΧΑ 9 (*συμβάσεις αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που μπορούν να διακανονιστούν συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν οι συμβάσεις χρηματοοικονομικά μέσα, με την εξαίρεση συμβάσεων που συνήφθησαν και συνεχίζουν να κατέχονται για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ωστόσο, το ΔΠΧΑ 9 εφαρμόζεται στις συμβάσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα προσδιορίζει ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων*), οι πωλήσεις αυτές δεν είναι κατ' ανάγκη ασυνεπείς προς τη σύμβαση η οποία κατέχεται σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για χρήση ηλεκτρικής ενέργειας. Μια οικονομική οντότητα έχει συνάψει και εξακολουθεί να κατέχει μια τέτοια σύμβαση σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της για χρήση ηλεκτρικής ενέργειας εάν η οικονομική οντότητα υπήρξε, και αναμένει να παραμείνει, καθαρός αγοραστής ηλεκτρικής ενέργειας για τη συμβατική περίοδο. Μια οικονομική οντότητα είναι καθαρός αγοραστής ηλεκτρικής ενέργειας εάν αγοράζει επαρκή ηλεκτρική ενέργεια για να αντισταθμίσει τις πωλήσεις τυχόν αχρησιμοποίητης ηλεκτρικής ενέργειας στην ίδια αγορά στην οποία πώλησε την ηλεκτρική ενέργεια.

Η οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει αν είναι καθαρός αγοραστής ηλεκτρικής ενέργειας, η οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη εύλογες και βάσιμες πληροφορίες (οι οποίες είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια) σχετικά με τις παρελθούσες, τρέχουσες και αναμενόμενες μελλοντικές συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας σε εύλογο χρονικό διάστημα. Η οικονομική οντότητα προσδιορίζει το «εύλογο χρονικό διάστημα» λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβλητότητα ως προς την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που αναμένεται να παραχθεί, λόγω του εποχιακού κύκλου των φυσικών συνθηκών, και τη μεταβλητότητα ως προς τη ζήτηση της οικονομικής οντότητας για ηλεκτρική ενέργεια, λόγω του κύκλου λειτουργίας της. Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον η οικονομική οντότητα υπήρξε καθαρός αγοραστής, το «εύλογο χρονικό διάστημα» δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες.

Ορισμένες συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης σε αντισταθμίσεις προσδοκώμενων συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας. Πέραν των απαιτήσεων της ανωτέρω ενότητας 6.3.2 (πλήρες στοιχείο που περιλαμβάνει όλες τις μεταβολές στις ταμειακές ροές ή την εύλογη αξία ενός στοιχείου - συστατικό στοιχείο που περιλαμβάνει μέρος της συνολικής μεταβολής της εύλογης αξίας ή

της μεταβλητότητας των ταμειακών ροών ενός στοιχείου, μία ή περισσότερες επιλεγμένες συμβατικές ταμειακές ροές, συστατικά στοιχεία ενός ονομαστικού ποσού), για μια τέτοια σχέση αντιστάθμισης, η οικονομική οντότητα επιτρέπεται να προσδιορίζει ως αντισταθμισμένο στοιχείο ένα μεταβλητό ονομαστικό ποσό προσδοκώμενων συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο ευθυγραμμίζεται με τη μεταβλητή ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που εξαρτάται από τη φύση και αναμένεται να παραδοθεί από την εγκατάσταση παραγωγής όπως αναφέρεται στο μέσο αντιστάθμισης. Οι άλλες απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης του παρόντος κεφαλαίου εξακολουθούν να ισχύουν για μια τέτοια σχέση αντιστάθμισης.

Εάν οι ταμειακές ροές της σύμβασης που αφορά ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση και έχει προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης εξαρτώνται από την πραγματοποίηση προσδοκώμενης συναλλαγής που προσδιορίζεται ως το αντισταθμισμένο στοιχείο, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η εν λόγω προσδοκώμενη συναλλαγή θεωρείται πολύ πιθανή.

7. Ημερομηνία έναρξης ισχύος και η μεταβατική περίοδος για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 έχει εφαρμογή για τις ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Η ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι εκείνη κατά την οποία μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 και η οποία πρέπει να είναι η αρχή μιας περιόδου αναφοράς που έπεται της έκδοσης του Δ.Π.Χ.Α. 9. Η μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες ημερομηνίες αρχικής εφαρμογής για διαφορετικές απαιτήσεις, με την επισημάνση ότι οι μεταβατικές απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 εφαρμόζονται μόνο μία φορά για κάθε προσέγγιση του δεν μπορούν να εφαρμοστούν ξανά εάν είχαν ήδη εφαρμοστεί σε προγενέστερη ημερομηνία.

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 δύναται να εφαρμοστεί νωρίτερα και να εφαρμόσει όμως μόνο ότι αφορά τις απαιτήσεις που ισχύουν για την απεικόνιση των κερδών και ζημιών επί των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που προσδιορίζονται ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ακόμη πρέπει να γνωστοποιηθεί από την οικονομική οντότητα το εν λόγω γεγονός και να παρέχονται σε συνεχή βάση οι σχετικές γνωστοποιήσεις που παρατίθενται στις παραγράφους 10–11 του ΔΠΧΑ 7 και να εφαρμόσει το προσάρτημα Γ του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 της Επιτροπής. (Μία οικονομική οντότητα δύναται να επιλέξει να εφαρμόσει τις προγενέστερες εκδόσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 αντί της εφαρμογής του του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 εάν, και μόνον εάν, η σχετική με την οικονομική οντότητα ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι προγενέστερη της 1ης Φεβρουαρίου 2015)

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 εφαρμόζεται αναδρομικά, εκτός των στοιχείων για τα οποία έχει ήδη γίνει παύση αναγνώρισης κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη,

7.1. Επαναπροσαρμογή προηγούμενων περιόδων

Η οικονομική οντότητα μπορεί να αναπροσαρμόσει προηγούμενες περιόδους εάν, και μόνο εάν, αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης. Όταν επαναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περίοδοι πρέπει να αντικατοπτρίζονται όλες τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 στις επαναδιατυπωμένες οικονομικές καταστάσεις/

Μία οικονομική οντότητα που υιοθετεί τις απαιτήσεις κατάταξης και επιμέτρησης του Δ.Π.Χ.Α. 9 που σχετίζονται με την επιμέτρηση του Χ.Π.Σ. στο αποσβεσμένο κόστος και την

απομείωση παρέχει τις γνωστοποιήσεις που παρατίθενται στις παραγράφους 42IB–42IE του ΔΠΧΑ 7 αλλά δεν είναι απαραίτητο να αναπροσαρμόσει προηγούμενες περιόδους.

Εάν στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής δεν επαναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περιόδοι, τυχόν διαφορές ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και τη λογιστική αξία στην αρχή της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής αναγνωρίζονται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων της ετήσιας περιόδου αναφοράς.

7.2. Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά

Μία οικονομική οντότητα που καταρτίζει ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά, δεν είναι απαραίτητο να εφαρμόζει τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 για τις ενδιάμεσες περιόδους προγενέστερες της ημερομηνίας αρχικής εφαρμογής εάν αυτό είναι ανέφικτο (όπως ορίζεται στο ΔΛΠ 8).

7.3. Μεταβατική περίοδος για κατάταξη και επιμέτρηση

Κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, ένα Χ.Π.Σ. αξιολογείται ώστε να καθορισθεί ποιές προϋποθέσεις κατάταξης πληροί κατά την ημερομηνία αυτή. Η κατάταξη που προκύπτει από την αξιολόγηση εφαρμόζεται αναδρομικά, ανεξάρτητα από το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Όταν στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, είναι ανέφικτο (σύμφωνα με τον ορισμό στο ΔΛΠ 8) να αξιολογηθεί :

α. ένα τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος
β. η εύλογη αξία ενός χαρακτηριστικού προεξόφλησης ήταν ασήμαντη
με βάση τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του Χ.Π.Σ., αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του.

Ακόμη εξετάζεται κατά πόσον η απεικόνιση των επιδράσεων της μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης θα πρέπει να απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα ή αυτό θα επιφέρει λογιστική αναντιστοιχία στα αποτελέσματα.

7.3.1. Χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία

Κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, σύμφωνα με τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ισχύουν, πληρούνται οι προϋποθέσεις κατάταξης που ορίζονται στο Δ.Π.Χ.Α. 9. κατά την ημερομηνία αυτή, μια οικονομική οντότητα δύναται :

α) Να προσδιορίσει ένα Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

β) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό ενός Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν το εν λόγω Χ.Π.Σ. δεν πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

γ) μπορεί να ανακαλέσει τον προηγούμενο προσδιορισμό ενός ως επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν το εν λόγω Χ.Π.Σ. πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

δ) μπορεί να προσδιορίσει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία της μέσω των αποτελεσμάτων εάν πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρριε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

ε) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρριε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις, αλλά κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής· ένας τέτοιος προσδιορισμός δεν πληροί τον εν λόγω όρο.

στ) μπορεί να ανακαλέσει τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρριε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις, αλλά κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής ένας τέτοιος προσδιορισμός πληροί τον εν λόγω όρο. Η κατάταξη που προκύπτει από τους ανωτέρω προσδιορισμούς και τις ανακλήσεις εφαρμόζεται αναδρομικά.

7.3.2. Επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο

Μία επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, ο οποίος δεν διακρατείται για διαπραγμάτευση ούτε αποτελεί ενδεχόμενο αντάλλαγμα αναγνωριζόμενο από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3. Η κατάταξη αυτή εφαρμόζεται αναδρομικά.

7.3.3. Αποσβεσμένο κόστος

Στην περίπτωση που στην ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι ανέφικτο (όπως ορίζεται στο ΔΛΠ 8) να εφαρμοστεί αναδρομικά η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, η οικονομική οντότητα αντιμετωπίζει:

α) την εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης στο τέλος κάθε συγκριτικής περιόδου που παρουσιάζεται, ως την προ αποσβέσεων λογιστική αξία ή το αποσβεσμένο κόστος αντίστοιχα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, εάν αναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περιόδους· και

β) την εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ως τη νέα προ αποσβέσεων λογιστική αξία ή το αποσβεσμένο κόστος αντίστοιχα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής.

7.3.4. Επιμετρούμενες στο κόστος συμμετοχές ή παράγωγες υποχρεώσεις

Εάν στο παρελθόν μια οικονομική οντότητα αντιμετώπιζε λογιστικά στο κόστος (σύμφωνα με το ΔΛΠ 39) μια επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο ή μια παράγωγη υποχρέωση που συνδέεται και πρέπει να εκκαθαριστεί με παράδοση συμμετοχικού τίτλου για τον οποίους τίτλους δεν υπάρχει επίσημη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο μέσο, τότε κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής το μέσο αυτό επιμετρώνεται στην εύλογη αξία και τυχόν διαφορά ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και την εύλογη αξία αναγνωρίζεται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο της καθαρής θέσης της περιόδου αναφοράς.

7.3.5. Υβριδική σύμβαση

Όταν αναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περίοδοι στην περίπτωση επιμέτρησης με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 9 μιας υβριδικής σύμβασης (μη παράγωγου κύριου συμβολαίου και ενσωματωμένου παραγώγου) στην εύλογη αξία και η οποία στις συγκριτικές περιόδους δεν είχε επιμετρηθεί στην εύλογη αξία, τότε αυτή, για κάθε συγκριτική περίοδο αναφοράς, ισούται με το άθροισμα των εύλογων αξιών των συστατικών της μερών της σύμβασης. Διαφορές που προκύπτουν ανάμεσα στην εύλογη αξία ολόκληρης της υβριδικής σύμβασης και των επιμέρους συστατικών στοιχείων της υβριδικής σύμβασης κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής ή καταχωρούνται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο της καθαρής θέσης της περιόδου της αρχικής εφαρμογής.

7.4. Μεταβατική περίοδος Απομείωσης

Κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής μία οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, χρησιμοποιώντας λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια για να προσδιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίστηκε αρχικά ένα χρηματοοικονομικό μέσο και να τον συγκρίνει με τον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9..

Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον έχει προκύψει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα έχοντας υπόψη τα ανωτέρω δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε πληροφορίες του παρελθόντος αλλά και σε πληροφορίες οι οποίες να αφορούν περισσότερο το μέλλον από το παρελθόν είτε σε μεμονωμένη είτε σε συλλογική βάση. Στην περίπτωση που θα απαιτούσε αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια, αναγνωρίζεται μία πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής σε κάθε ημερομηνία αναφοράς μέχρις ότου γίνει παύση αναγνώρισης του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (εκτός την περίπτωση έχει χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο σε μια ημερομηνία αναφοράς).

7.5. Μεταβατική περίοδος για τη λογιστική αντιστάθμισης

Όταν μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά το Δ.Π.Χ.Α. 9, για σκοπούς αντιστάθμισης δύναται αντί να επιλέξει τις απαιτήσεις αυτού του προτύπου, να επιλέξει ως λογιστική πολιτική της την συνέχιση της εφαρμογής των απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39 καθώς και του ΕΔΔΠΧΑ 16 Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού (χωρίς τις συμμορφώσεις προς το Δ.Π.Χ.Α. 9), η επιλεγμένη πολιτική εφαρμόζεται σε όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης. Η εφαρμογή της λογιστικής αντιστάθμισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 από την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής απαιτεί να καλύπτονται όλα τα κριτήρια καταλληλότητας, την συγκεκριμένη ημερομηνία, ενώ οι σχέσεις αντιστάθμισης που κρίνονταν επιλέξιμες για τη λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 αλλά όμως και σύμφωνα με τα κριτήρια του ΠΠΧΑ 9, αφού συνυπολογιστεί τυχόν επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης θεωρούνται ως συνεχιζόμενες σχέσεις αντιστάθμισης. Ο συντελεστής αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 θεωρείται ως αφετηρία για τον επανακαθορισμό του συντελεστή αντιστάθμισης μιας συνεχιζόμενης σχέσης αντιστάθμισης, εάν ισχύει. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία από έναν τέτοιο επανακαθορισμό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

7.5.1. Μελλοντική και αναδρομική εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης

Οι απαιτήσεις της λογιστικής αντιστάθμισης του Δ.Π.Χ.Α. 9, δύναται να εφαρμόζονται από το ίδιο χρονικό σημείο με τη διακοπή της εφαρμογής των απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39· και

Μία οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης του Δ.Π.Χ.Α. 9 μελλοντικά εκτός τις κάτωθι περιπτώσεις (και μόνο για τις σχέσεις αντιστάθμισης που υπήρχαν κατά την έναρξη της προγενέστερης συγκριτικής περιόδου ή προσδιορίστηκαν στη συνέχεια), στις οποίες:

α) εφαρμόζει τη λογιστική αντιμετώπιση για τη διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης όπως ορίζεται από το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναδρομικά εάν, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μόνο η μεταβολή στην εσωτερική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης είχε προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια σχέση αντιστάθμισης.

β) δύναται να εφαρμόσει τη λογιστική αντιμετώπιση για το προθεσμιακό στοιχείο προθεσμιακών συμβολαίων (καθώς και για το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας) σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναδρομικά εάν, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μόνο η μεταβολή στο τρέχον στοιχείο ενός προθεσμιακού συμβολαίου είχε προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια σχέση αντιστάθμισης. Επιπλέον, εάν μια οικονομική οντότητα επιλέξει την αναδρομική εφαρμογή αυτής της λογιστικής αντιμετώπισης, αυτή εφαρμόζεται σε όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης που πληρούν τα κριτήρια για την επιλογή αυτή.

γ) εφαρμόζει αναδρομικά την απαίτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9 σχετικά με το να μην υπάρχει εκπνοή ή διακοπή του μέσου αντιστάθμισης εάν:

- i) ως συνέπεια νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων ή της θέσπισης νόμων ή κανονισμών, τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης συμφωνούν ότι ένας ή περισσότεροι εκκαθαριστικοί αντισυμβαλλόμενοι θα αντικαταστήσουν τον αρχικό αντισυμβαλλόμενο τους ώστε να καταστεί νέος αντισυμβαλλόμενος για καθένα από τα μέρη· και
- ii) τυχόν άλλες αλλαγές στο μέσο αντιστάθμισης περιορίζονται στις αναγκαίες για την προαναφερόμενη αντικατάσταση του αντισυμβαλλομένου.

7.6 Μεταβατική περίοδος για τα Χαρακτηριστικά προεξόφλησης με αρνητική αντιστάθμιση

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τα οριζόμενα στο έγγραφο Χαρακτηριστικά προεξόφλησης με αρνητική αντιστάθμιση (Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9) αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, εφαρμόζοντας σύμφωνα με τις κάτωθι περιπτώσεις τα εξής:

α. Εάν η οικονομική οντότητα που εφαρμόζει για πρώτη φορά τις εν λόγω τροποποιήσεις **ταυτόχρονα με την εφαρμογή για πρώτη φορά** του παρόντος προτύπου εφαρμόζει τις ανωτέρω παραγράφους της ενότητας 7.

β. Εάν η οικονομική οντότητα που εφαρμόζει για πρώτη φορά τις εν λόγω τροποποιήσεις **μετά την εφαρμογή για πρώτη φορά** του παρόντος προτύπου εφαρμόζει τα κάτωθι .

i. Όσον αφορά τον προσδιορισμό χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, η οικονομική οντότητα:

- α) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ως επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει παλαιότερα σύμφωνα με τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί δεν πληρούνται πλέον ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων·

β) δύναται να προσδιορίσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν οι εν λόγω προσδιορισμούς δεν θα πληρούσαν παλαιότερα τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί πλέον πληρούνται ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων

γ) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει παλαιότερα σύμφωνα με τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί δεν πληρούνται πλέον ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων και

δ) δύναται να προσδιορίσει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός δεν θα πληρούσαν παλαιότερα τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί πλέον πληρούνται ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων.

Ο εν λόγω προσδιορισμός και η εν λόγω ανάκληση γίνονται σύμφωνα με τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ισχύουν κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων. Η κατάταξη αυτή εφαρμόζεται αναδρομικά.

ii. Η οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους ώστε να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Η οικονομική οντότητα δύναται να επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους εάν, και μόνον εάν, αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης και οι επαναδιατυπωμένες οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν όλες τις απαιτήσεις του παρόντος προτύπου. Εάν μια οικονομική οντότητα δεν επαναδιατυπώνει προηγούμενες περιόδους, αναγνωρίζει τυχόν διαφορές ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και τη λογιστική αξία στην αρχή της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον (ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, κατά περίπτωση) της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων.

iii Κατά την περίοδο αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων, η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί τις ακόλουθες πληροφορίες κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει επηρεαστεί από τις εν λόγω τροποποιήσεις:

α) την προηγούμενη κατηγορία επιμέτρησης και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε αμέσως πριν από την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων

β) τη νέα κατηγορία επιμέτρησης και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε μετά την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων

γ) τη λογιστική αξία όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων στην κατάσταση οικονομικής θέσης που προσδιορίστηκαν προηγουμένως ως επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αλλά πλέον δεν προσδιορίζονται έτσι και

δ) τους λόγους προσδιορισμού ή αποπροσδιορισμού χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει και τις άλλες μεταβατικές απαιτήσεις του παρόντος προτύπου που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Για τον σκοπό αυτό, οι αναφορές στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής νοούνται ως αναφερόμενες στην αρχή της περιόδου αναφοράς κατά την οποία η οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη

φορά τις εν λόγω τροποποιήσεις (ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων).

7.7. Μεταβατική περίοδος για το ΔΠΧΑ 17 όπως τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2020

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις τροποποιήσεις που επήλθαν στο ΔΠΧΑ 9 βάσει του ΔΠΧΑ 17 όπως τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2020 αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 8, ως εξής:

α. Εάν η οικονομική οντότητα που εφαρμόζει για πρώτη φορά το ΔΠΧΑ 17 όπως τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2020 **ταυτόχρονα με την εφαρμογή για πρώτη φορά** του παρόντος προτύπου, εφαρμόζει ανωτέρω παραγράφους της ενότητας 7.

β. Εάν η οικονομική οντότητα που εφαρμόζει για πρώτη φορά το ΔΠΧΑ 17, όπως τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2020 **μετά την εφαρμογή για πρώτη φορά** του παρόντος προτύπου, εφαρμόζει τα κάτωθι

i. Όσον αφορά τον προσδιορισμό χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, η οικονομική οντότητα:

α) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει παλαιότερα σύμφωνα με τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί δεν πληρούνται πλέον ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων * και

β) δύναται να προσδιορίσει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός δεν θα πληρούσαν παλαιότερα τους όρους ΔΠΧΑ 9 αλλά οι όροι αυτοί πλέον πληρούνται ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων.

ii. Ο εν λόγω προσδιορισμός και η εν λόγω ανάκληση γίνονται σύμφωνα με τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ισχύουν κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων. Η κατάταξη αυτή εφαρμόζεται αναδρομικά. Η οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να αναπροσαρμόσει προηγούμενες περιόδους ώστε να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Η οικονομική οντότητα μπορεί να αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους όταν και μόνον όταν αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης. Εάν μια οικονομική οντότητα επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους, οι επαναδιατυπωθείσες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να ενσωματώνουν όλες τις απαιτήσεις του παρόντος προτύπου για τα επηρεαζόμενα χρηματοοικονομικά μέσα. Εάν μια οικονομική οντότητα δεν αναπροσαρμόζει προηγούμενες περιόδους, αναγνωρίζει τυχόν διαφορές ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και τη λογιστική αξία στην αρχή της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον (ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, κατά περίπτωση) της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων.

iii. Κατά την περίοδο αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των παρουσών τροποποιήσεων, η οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να γνωστοποιεί τα ποσοτικά στοιχεία που απαιτούνται βάσει της παραγράφου 28 στοιχείο στ) του ΔΛΠ 8.

iv. Κατά την περίοδο αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των παρουσών τροποποιήσεων, η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί τις ακόλουθες πληροφορίες κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει επηρεαστεί από τις παρούσες τροποποιήσεις:

- α) την προηγούμενη ταξινόμηση, περιλαμβανομένης της προηγούμενης κατηγορίας επιμέτρησης κατά περίπτωση, και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε αμέσως πριν από την εφαρμογή των παρουσών τροποποιήσεων·
- β) τη νέα κατηγορία επιμέτρησης και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε μετά την εφαρμογή των παρουσών τροποποιήσεων·
- γ) τη λογιστική αξία τυχόν χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων στην κατάσταση οικονομικής θέσης που προσδιορίστηκαν προηγουμένως ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αλλά πλέον δεν προσδιορίζονται έτσι· και
- δ) τους λόγους προσδιορισμού ή αποπροσδιορισμού χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει και τις άλλες μεταβατικές απαιτήσεις του παρόντος προτύπου που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Για τον σκοπό αυτό, οι αναφορές στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής νοούνται ως αναφερόμενες στην αρχή της περιόδου αναφοράς κατά την οποία μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά τις εν λόγω τροποποιήσεις (ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων).

7.8. Μεταβατική περίοδος για τη Μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς — Φάση 2

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει το έγγραφο Μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς — Φάση 2 αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, ως εξής:

Η οικονομική οντότητα προσδιορίζει νέα σχέση αντιστάθμισης (π.χ. στις νέες σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες ένα εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου όταν, εξαιτίας της μεταρρύθμισης των επιτοκίων αναφοράς, η εν λόγω συνιστώσα κινδύνου δεν είναι χωριστά αναγνωρίσιμη κατά την ημερομηνία προσδιορισμού του ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς) **μόνο μελλοντικά** (δηλαδή, η οικονομική οντότητα απαγορεύεται να προσδιορίσει νέα σχέση λογιστικής αντιστάθμισης για προηγούμενες περιόδους). **Ωστόσο**, η οικονομική οντότητα επαναφέρει μια διακοπέισα σχέση αντιστάθμισης εάν, και μόνον εάν, πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η οικονομική οντότητα είχε διακόψει την εν λόγω σχέση αντιστάθμισης **αποκλειστικά** λόγω αλλαγών που απαιτούνταν από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς και η οικονομική οντότητα δεν θα χρειαζόταν να διακόψει τη σχέση αντιστάθμισης εάν οι εν λόγω τροποποιήσεις είχαν εφαρμοστεί κατά τον χρόνο εκείνο· και
- β) στην έναρξη της περιόδου αναφοράς κατά την οποία η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις εν λόγω τροποποιήσεις για πρώτη φορά (ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων), η εν λόγω διακοπέισα σχέση αντιστάθμισης **πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας για λογιστική αντιστάθμισης** (αφού ληφθούν υπόψη οι εν λόγω τροποποιήσεις).

Εάν, μια οικονομική οντότητα επαναφέρει μια διακοπέισα σχέση αντιστάθμισης, κατά τα ανωτέρω τότε το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς που προσδιορίζεται ως μη συμβατικά

καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου θεωρείται ότι πληρούσε την απαίτηση στην ημερομηνία κατά την οποία το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς προσδιορίζεται ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου για πρώτη φορά ως αναφορές στην ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων (δηλαδή, η περίοδος των 24 μηνών για το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς που έχει προσδιοριστεί ως μη συμβατικά καθορισμένη συνιστώσα κινδύνου αρχίζει από την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων).

Η οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους ώστε να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Η οικονομική οντότητα μπορεί να επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους εάν, και μόνο εάν, αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης. Εάν μια οικονομική οντότητα δεν επαναδιατυπώνει προηγούμενες περιόδους, αναγνωρίζει τυχόν διαφορές ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και τη λογιστική αξία στην αρχή της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον (ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, κατά περίπτωση) της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής των εν λόγω τροποποιήσεων.

7.9. Μεταβατικές διατάξεις για τις Τροποποιήσεις στην κατάταξη και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2025/1047 της επιτροπής 27ης Μαΐου 2025

Οι τροποποιήσεις που αφορούν την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης ή παύσης αναγνώρισης, τις συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και τους συμβατικούς όρους που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών οι οποίες έχουν εφαρμογή για ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2026 ή αργότερα ενώ και η εφαρμογή για προγενέστερες περιόδους επιτρέπεται. Εάν η οικονομική οντότητα διαλέξει να εφαρμόσει τις εν λόγω τροποποιήσεις για προγενέστερη περίοδο:

α) εφαρμόζει όλες τις τροποποιήσεις ταυτόχρονα και γνωστοποιεί το γεγονός αυτό· ή β) εφαρμόζει μόνο τις τροποποιήσεις για τις συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και τους συμβατικούς όρους που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τις οδηγίες εφαρμογής που αναφέρονται στις ανωτέρω ενότητες 7.3-7.4, για την εν λόγω προγενέστερη περίοδο και γνωστοποιεί το γεγονός αυτό.

Κατά τον χρόνο της αρχικής εφαρμογής των τροποποιήσεων των οδηγιών εφαρμογής των ανωτέρω, η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί για κάθε κατηγορία ΧΠΣ που άλλαξαν κατηγορία επιμέτρησης λόγω της εφαρμογής των τροποποιήσεων:

- α) την κατηγορία επιμέτρησης και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε αμέσως πριν από την εφαρμογή των τροποποιήσεων· και
- β) την κατηγορία επιμέτρησης και τη λογιστική αξία που καθορίστηκε αμέσως μετά την εφαρμογή των τροποποιήσεων.

Η οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους ώστε να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Η οικονομική οντότητα μπορεί να αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους μόνο όταν αυτό είναι εφικτό χωρίς να χρησιμοποιείται εκ των υστέρων αποκτηθείσα γνώση. Εάν η οικονομική οντότητα δεν αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους, αναγνωρίζει το αποτέλεσμα της αρχικής εφαρμογής

των τροποποιήσεων αυτών ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος των ΧΠΣ και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και το σωρευτικό αποτέλεσμα, εάν υπάρχει, **ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος των κερδών εις νέον (ή άλλου στοιχείου των ιδίων κεφαλαίων, κατά περίπτωση) κατά τον χρόνο της αρχικής εφαρμογής.**

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις Τροποποιήσεις στην κατάταξη και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, με εξαίρεση τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους. Για τους σκοπούς των απαιτήσεων των εν λόγω παραγράφων, ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι η έναρξη της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις τροποποιήσεις για πρώτη φορά.

7.10. Μεταβατικές διατάξεις για τις «Συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση» του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2025/1266 της επιτροπής 30ής Ιουνίου 2025

Οι τροποποιήσεις για τις «Συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση» εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2026 ή αργότερα. Επιτρέπεται η εφαρμογή νωρίτερα ενώ θα πρέπει να γνωστοποιείται το γεγονός αυτό.

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9 για τις Συμβάσεις που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση αναδρομικά, σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, χρησιμοποιώντας τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ισχύουν κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής (την ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά τις τροποποιήσεις). Η ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι η αρχή μιας περιόδου αναφοράς, η οποία μπορεί να είναι άλλη από την ετήσια περίοδο αναφοράς. Η οικονομική οντότητα δεν χρειάζεται να αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους ώστε να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εν λόγω τροποποιήσεων. Η οικονομική οντότητα επιτρέπεται να αναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους όταν και μόνον όταν αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης. Εάν η οικονομική οντότητα δεν επαναδιατυπώσει προηγούμενες περιόδους, αναγνωρίζει οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της προηγούμενης λογιστικής αξίας και της λογιστικής αξίας κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής αυτών των τροποποιήσεων στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον (ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αρμόζει) στην αρχή της εν λόγω περιόδου αναφοράς.

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις αντιστάθμισης της ενότητας 6.9 μελλοντικά σε νέες σχέσεις αντιστάθμισης που προσδιορίζονται κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ή μετά την ημερομηνία αυτή. Η οικονομική οντότητα επιτρέπεται, κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής, να διακόψει μια σχέση αντιστάθμισης στην οποία έχει προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σύμβαση που αφορά ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση, εάν το ίδιο μέσο αντιστάθμισης προσδιορίζεται σε νέα σχέση αντιστάθμισης.

Εάν μια σύμβαση που αφορά ηλεκτρική ενέργεια εξαρτώμενη από τη φύση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των απαιτήσεων της ανωτέρω ενότητας, 6.9, η οικονομική οντότητα επιτρέπεται, κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής, να προσδιορίσει αμετάκλητα την εν λόγω σύμβαση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (σύμφωνα με την παράγραφο 2.5 του ΔΠΧΑ 9).